

ASV-Nieuws

MEI 2020

Clubblad van de Arnhemsche Schaakvereniging

MAZDA2 GT-M LINE €16.490,-

EXTRA COMPLEET

- + Navigatie
- + 7-inch Multimediasysteem
- + 16-inch lichtmetalen velgen
- + Climate Control
- + Stoelverwarming
- + Parkeersensoren achter
- + Licht- en regensensor

**PROFITEER VAN € 2.795,-
GT-M LINE VOORDEEL**

**KOM NU NAAR
JANSEN ARNHEM**

Vlamoven 28 | 6826 TN Arnhem | 026 36 48 888 | www.jansenarnhem.nl

Mazda2 vanaf € 14.990,-. Gemiddeld verbruik Mazda2 van 3,4 tot 4,9 liter per 100 km / van 29,4 tot 26,4 km per liter / CO₂-uitstoot van 89 tot 115 g/km. Prijzen inclusief BPM en BTW en exclusief kosten rijlaar maken en metallische lak. De Mazda2 GT-M Line is in een gelimiteerde oplage van 500 stuks verkrijgbaar. Uitvoering is leverbaar zolang de voorraad strekt. Overige consumenten acties niet mogelijk. c.m. het Mazda2 GT-M Line aanbod. Zie voor kosten en voorwaarden: www.mazda.nl. Prijswijzigingen voorbehouden. Afgebeeld model kan afwijken van de daadwerkelijke specificaties.

ASV Nieuws

Jaargang 24, nummer 5

2017 Nostalgie

Arnhemsche Schaakvereniging

Opgericht: 31 oktober 1891

Clubavond: donderdag

Locatie:

Dagbesteding Het Pleijwerk

Vlamoven 22-24

6826 TN Arnhem

Secretaris: Ruud Wille

Laan van Klarenbeek 74

tel: 026-3615003

r.wille@planet.nl

Homepage ASV:

<https://www.asv-schaken.nl>

Van de redactie
Van het bestuur
De Analyse
Uit een diepgrijs verleden
Mijn vroegste schaakbelevens
Herinneringen aan een schaakvriend
Ode aan de 15^e wereldkampioen schaken
Mijn schaakboeken
De ban is gebroken
De Meester overmeesterd
Heeft u dat nou ook altijd? Deel IV
Mental toughness
De witte valstrik
Heeft u dat nou ook altijd? Deel V
Jong geleerd
Ik ben een bofkont
De langzaamste ruil
Pret in het schaken
Intern gelag(ch)
Plaatjes kijken
Kortsluiting in de opening
Heeft u dat nou ook altijd? Deel VI
NK-Jeugd 2012
Schaken uit de oude schaakdoos

4
4
12
14
16
20
26
27
29
30
34
38
41
43
47
48
49
50
54
56
57
58
59
60

ASV-Nieuws redactie

Tom Bus, Peter van Deursen, Theo van Lotringen

Kopij:

asvclubblad@gmail.com

Aan dit nummer werkten mee:

Erik Wille, Tom Bus, Peter Boel, Marco Braam, Suzanne Verhaar, Cesar Eisma, Nico Schoenmakers, Peter van Deursen, Xadya van Bruxvoort, Peter Boel en Roy Vink

Van de redactie

Het tweede nummer in deze coronatijd. Dank zij de schrijvers en schrijfsters van de bijdragen die u hierna kunt lezen is het weer een mooi nummer geworden. Voor volgende nummers nodigt de redactie ook diegenen uit die nu denken niets te melden te hebben, maar na deze oproep denken: "Goh, ik heb nu toch meer tijd dan anders, laat ik eens ...". U kunt zich laten inspireren door de stukken die in dit nummer staan. U mag ook origineel zijn en zelf iets verzinnen waarvan u denkt dat dat lezers van ons blad kan interesseren.

De verspreiding van dit nummer zal net zo gaan als bij het maartnummer: allereerst plaatsing op de website van ASV gevolgd door gerichte verspreiding van papieren exemplaren volgens de wensen zoals door u aan Erik voor het maartnummer is aangegeven.

De redactie wenst u veel leesplezier en ten minste zoveel gezondheid toe.

Van het bestuur

Vrijdag 1 mei streden drie van onze jeugdspelers om de nationale jeugdschaaktitels. Online, want dat is op dit moment de tijdelijke werkelijkheid. Sportief gezien is dit misschien wel het meest schrijnende voorbeeld van de consequenties van de Coronacrisis. Voor jeugd is het spelen van een NK het ultieme hoogtepunt. Ruim een week lang je meten met de sterkste leeftijdsgenoten van het land werd nu vervangen door 2,5 uur schaken achter een beeldscherm. Mick van Randwijk, William Shakhverdian en Vadim van Kuijk weerden zich kranig. Mick, die in 2021 te oud is voor het NK-jeugd, speelde steeds bovenin mee en eindigde uiteindelijk gedeeld 8^e bij de A-jeugd. William kwam bij de A-jeugd niet uit de verf, maar werd na een geweldige eindsprint gedeeld 4^e bij de B-jeugd. Vadim begon ijzersterk. Ondanks een lichte terugval na een ongelukkige remise eindigde Vadim net onder de subtop.

Mooi om te beginnen met sportief succes. Het merendeel van ons nieuws gaat immers over wat niet doorging en over wat we proberen te doen om het onderling contact op afstand te onderhouden. We hebben jullie per mail op de hoogte gehouden over de consequenties van de Coronamaatregelen voor het schaken. Vooralsnog zijn er geen clubavonden en trainingen voor jeugd en senioren. Helaas hebben we ook onze toernooien, de massakamp en het bedrijfsschaak en daglichtschaak moeten schrappen. Ook zijn de teamcompetities geannuleerd. Dat is natuurlijk in eerste instantie jammer van de niet gespeelde partijen, maar ook sportief gezien was het een teleurstellend einde van de competitie. Er waren immers diverse teams in de race voor de titel en promotie. Wat betreft de financiële kant van het verhaal kunnen we je geruststellen. Het bestuur heeft gekeken naar de financiële consequenties van de Coronastop voor de club. Conclusie is, dat voorshands geen onaanvaardbare risico's zijn te verwachten.

Samen is leuker! De titel van ons beleidsplan blijkt een waarheid als een koe. We hebben elkaar inmiddels twee maanden niet gezien en dat is echt een gemis. Het verlangen om te spelen op een bord met een tegenstander op korte afstand tegenover je wordt steeds groter. Nu het niet mag, gaan zelfs spelers het schaken missen die aan het begin van dit jaar nog maar amper speelden. Het is een bijzonder psychologisch verschijnsel. Wat je niet mag, wil je graag doen.

Onze jeugd is inmiddels aan het omschakelen naar het online-schaken. We zijn bezig om de jeugd tot en met 12 jaar in te schrijven bij de online-schaakvereniging van de KNSB, Schaakmatties. Op de laatste avond van april werd het eerste toernooi gespeeld en ook zijn er initiatieven genomen om een teamwedstrijd te spelen. Online is er sowieso enorm veel activiteit. Vooral schaaktoernooien en trainingen zijn populair. Bij de cursisten van de lesgroepen op de donderdag is het enthousiasme voor onlineschaak groot. Wekelijks spelen zij intussen drie rapidpartijen. We merken echter wel dat ASV maar een klein aantal seniorleden heeft dat enthousiast wordt van het digitale alternatief voor ons wekelijkse avondje uit.

Laten we ons maar vasthouden aan de gedachte dat er een moment komt, dat we weer gewoon tegenover elkaar zitten; dat we de strijd op de 64 velden weer met heel veel schaakvrienden om ons heen zullen uitvechten. Dat moment lijkt helaas nu nog erg ver weg. Rond 13 mei zal wel weer meer duidelijk worden over de periode na 1 juni. Wij zullen jullie dan kort daarna ook per mail informeren over wat dit betekent voor het schaken.

Het blijft speculeren over hoe het schaken er de eerste tijd gaat uitzien in de veelgenoemde 1,5 meter-samenleving. Het (door het Ministerie van VWS goedgekeurde) protocol dat de KNSB voor de oudere jeugd heeft opgesteld, stemt ons niet optimistisch. We zullen de ontwikkelingen op de voet volgen en ons best doen goed voorbereid te zijn op de herstart van onze clubavonden, toernooien en teamwedstrijden.

Wat de teamwedstrijden betreft is de planning nu, dat ASV voor 1 juli de teams moet opgeven voor de zaterdagcompetitie. Voor 1 september moeten de avondteams aangemeld worden. In de vorige ASV-Nieuws schreven we over de evaluatie van de SOS-competitie. Daar is uiteraard ook geen vooruitgang mee geboekt. Er is besloten dat we nog een seizoen ongewijzigd doorgaan en dat de evaluatie in het nieuwe seizoen vervolgd wordt. Het is het enige besluit dat genomen kon worden.

Jullie zijn van ons gewend dat we in de tweede helft van mei contact zoeken en vragen naar jullie wensen. Dat zal ook nu gebeuren. Alleen zijn er nu natuurlijk veel meer onzekerheden. In de eerste plaats is het de vraag of de externe competitie eind september wel kan beginnen. En de tweede vraag is onder welke omstandigheden dan gespeeld mag worden. Hoeveel teams kunnen we op zaterdag tegelijk thuis laten spelen? Kunnen we teamwedstrijden op de avond combineren met de interne competitie? Hoe organiseren we het vervoer naar uitwedstrijden? We kunnen de externe competitie 2020-2021 alleen maar goed organiseren als we in contact met elkaar blijven. Wees open over je voorbehouden en je wensen. Alleen dan lukt het ons om de teams zo goed mogelijk samen te stellen.

Ook bij de herstart die er op enig moment komt, is communicatie heel belangrijk. Tot die tijd proberen we contact te houden. Zo stuurden we eind april een kaart met vijf schaakpuzzels aan alle leden. We zullen voor het oplossen van de puzzels wat prijsjes beschikbaar stellen. Je kunt je oplossingen mailen aan ASVscha-ken@gmail.com. Insturen kan tot 22 mei aanstaande. In de incidentele contacten die we op dit moment hebben, ontstaan vaak enthousiaste gesprekken of mailwisselingen. Laten we allemaal op die manier contact houden. Ook in deze tijd geldt 'Samen is leuker!'. Ook het bestuur zal daarin actief blijven, want we missen jullie!

Dan sluiten we af met positief nieuws. Onze schaakboekenverkoop loopt al jaren goed. Door het wegvallen van alle schaaktoernooien ligt de verkoop stil. We hebben die stilte benut om op onze website een webshop voor de schaakboekenverkoop in te richten. Technisch heeft onze webmaster Koen van Keulen het allemaal mooi voor elkaar. De komende tijd moet de database met te verkopen boeken gevuld worden. Dat is voor onze boekenverkoper Ruud Wille nog een flinke klus. Ook zijn er plannen om via de site partijenverzamelingen van een aantal openingen te ontsluiten. Daarover de volgende keer meer. Tot gauw!

(advertentie)

't Zuivelhoekje
Nederland's beste kaaspecialzaak '00/'01 KB

't Zuivelhoekje
Voor de lekkerste kaas en
wijn

Steenstraat 72
6828 CN Arnhem
tel: 026-4431656

De analyse is altijd achteraf, als het spektakel geweest is en de kruitdampen zijn opgetrokken. De analyse is koud, klinisch en feitelijk en neemt meedogenloos onder de loep waar het beter kon. Deze column gaat over het schaakproces, de warme analyse van geest en de merkwaardige oog-handcoördinatie die nimmer gecontroleerd lijkt te kunnen worden.

Stoïcijns Coronisme

Ik had een verhaal klaarliggen vorige maand over het grote negeren van het coronavirus en het advies om vooral door te leven. Echter op het moment van inleveren bij de redactie voelde het als een soort onderschatting van het leed van alle mensen die doodziek zijn en van hen die het leven moeten laten. Vandaar dat mijn column vertraagd is tot deze versie van het blad.

Toch voel ik de behoefte om een poging te wagen een mogelijk perspectief te bieden in deze zogenaamde coronacrisis. Ik pretendeer op geen enkele wijze waarheid te verkondigen maar het zou kunnen zijn dat het helpt om gedachten te richten.

Als onderlegger van dit stuk zou ik graag het stoïcisme gebruiken als filosofische stroming om wat los te komen van ons ego en daarmee de soms verstikkende angst voor het niet zijn als mens vanuit een zijn situatie. Het lijkt ver weg maar het stoïcisme zou zelfs kunnen helpen om beter om te gaan met die verschrikkelijke staat van ontreding die we voelen na een verloren schaakpartij. Tot zover de legitimering van dit stukje in het schaakblad.

Als legenda is het handig om even te beginnen met een aantal uitgangspunten van het stoïcisme.

- 1) de wereld is een geheel met een groot levend organisme dat collectief en individueel onderworpen is aan dezelfde natuurwetten
- 2) de wereld is rationeel en leunt op de rede. Ieder mens maakt deel uit van de universele logos.
- 3) het lot van het individu wordt bepaald door oorzaak en gevolg (causaliteit) causaliteit is een noodwendige universele wet.
- 4) de wereld is goed, het geluk van de mens zit in het aanvaarden van wat is, en in het instemmen met de kosmische orde

Epictetis gaf als een van de grondleggers van het stoïcisme een mooie illustratie van deze leer. Hij vertelde aan zijn leerlingen het volgende: Als een hond vastgebonden zit aan een kar, voortgetrokken door een paard kan het tegenstribbelen en de andere kant op willen en los proberen te komen. Dit leidt tot pijn, uitputting, frustratie. Maar als onderdeel is van iets groters en sterkers dan hij dan zal de hond het geluk vinden in het meelopen, verbeteren van de staat en trekkracht van het vehikel, en fris monter en bevredigd op de plaats van bestemming arriveren.

Kortom accepteer de universele wetten van de kosmos. Emoties, impulsieve daden en een ongedisciplineerde gerichtheid op individuele behoeftebevrediging als een veelkoppig monster dat steeds groter wordt zijn afleidend van je geluk.

Wanneer ik de media lees en de teneur van de teksten beluister tijdens de persconferenties gedebiteerd door Mark en Hugo en de doventolk dan valt mij op dat het centrale thema is "Wanneer begint het feestje weer waar we recht op hebben en dat ons is afgenomen?" we hebben blijkbaar te maken met collectieve cold turkey afkickverschijnselen van onze primaire behoeftebevrediging. En daar worden we heel boos van. En de premier en de minister doen er alles aan om het elastiekje van de festivaldrang maximaal op te rekken ten behoeve van het welzijn van het volk. "Heer vergeef het hun want ze weten niet wat zij doen". Dit gaat gepaard met heftige emoties uit de samenleving. Sommigen verdubbelen hun snelheid op de snelweg, anderen zijn anders burgerlijk ongehoorzaam en organiseren "fuck corona feestjes". We zouden kunnen zeggen dat veel mensen de noodzakelijke rationele beheersing en discipline proberen te vermijden in de overtuiging dat ze dit niet aankunnen, ook wel angst (of maatschappelijk impostersyndroom) genoemd. De vraag is of het niet beter zou zijn om wat filosofen in

te huren als adviseur van Mark om eens met elkaar na te denken over een ander perspectief op het (en ons) leven en aan te bieden als alternatief.

Er zijn namelijk adequatere methodes om om te gaan met je verlangens en de daar aan gekoppelde angsten. Als remedie voor onze angsten voor wat er (niet) zou kunnen gebeuren noem ik bijvoorbeeld graag de *praemediatio malorum* van Cicero, die inhoudt dat we ons mogelijke onaangename gebeurtenissen voorstellen, om ze in gedachten alvast te 'relativeren' en zo goed mogelijk voorbereid te zijn, mochten ze zich werkelijk voordoen. Hiermee duwen we deze potentieel uit balans brengende gebeurtenissen a priori in de bandbreedte van de rede en de logica van oorzaak en gevolg. Dit staat als tegenhanger van de moderne theorie dat we vooral bang zijn voor de dingen die ons mogelijk kunnen treffen en dat we angstiger zijn voor de mogelijke rampen dan voor de rampen die ons daadwerkelijk treffen. Volgens sommige stromingen is de remedie hiervoor blokkeren van deze gedachten en (kunstmatig) in het hier en nu leven door nergens anders aan te denken en genieten van het hier en nu. Het stoïcisme beschouwt deze gedachtenoefening (dus het onderzoeken van rampscenario's in je hoofd) juist als helpend voor ons geluk opdat we niet overvallen worden door emoties die ons uit balans halen en ons wegtrekken bij de rede en acceptatie van het lot vanuit de kosmische wetten op het moment dat deze gebeurtenissen daadwerkelijk plaatsvinden. Ook het stoïcisme is (net als de mindfulness stroming) aanhanger van het leven in het hier en nu maar zij maken een verdiepingsslag door te stellen dat leven in toekomst en verleden gekoppeld zijn aan en veroorzaakt worden door een verlangen. Oftewel het eerdergenoemde hondje heeft iets anders gezien en probeert uit alle macht daarnaar toe te komen. Dit terwijl werkelijk geluk zit in het loskomen van deze verlangens, gemoedsrust te vinden in het gelijkrichten van de wil en dat wat komt en als autonoom individueel mens het geluk te vinden in het invulling geven aan dit lot. Een mooi voorbeeld hiervan is dat Seneca, een van de grondleggers van het stoïcisme aan het einde van zijn leven verdacht werd van een samenzwering tegen Nero. Nero reageerde hierop door Seneca te straffen door hem zichzelf van het leven te laten beroven. Stoïcijns heeft Seneca dit gedaan, zonder emotie in welke vorm dan ook maar als onderdeel van het lot dat al veelvuldig van tevoren was overdacht en voorgesteld.

Innerlijke reflectie, meditatie over het leven, en hoe kan ik daarmee mijn wil hetzelfde laten zijn als het onvermijdelijke dat wordt veroorzaakt door kosmische wetten van oorzaak en gevolg. Bijna een onmogelijke opgave maar het kan wel richting geven in ons denken. Al die wilde bewegingen gericht op extreme belevingen van de zintuigen en daarmee onbalans van de ratio brengt ons verder weg van ons geluk. Zoveel wordt wel steeds duidelijker in deze periode. Wat dat betreft zijn onze voorouders belangrijke stoïcisten geweest. Zij predikten de leer van het genieten van het gewone. Zij accepteerden vaak het lot en het leven zoals het kwam en probeerden zo goed en zo kwaad als het ging hier van dag tot dag optimaal mee om te gaan. Er werd geluk gevonden in de manier waarop werd omgegaan met de kosmische wetten. Dat latere generaties, waar ik ook deel van uit maak, hun leven konden compliceren door steeds meer te verlangen van het leven, steeds meer goederen konden aanschaffen, daarmee het steeds moeilijker te maken om te kunnen aanvaarden dat het lot het lot is en een aaneenschakeling van oorzaak en gevolg konden we niet overzien. Er is ruimte voor meer dus pakken we die ruimte. Schaduwkant hiervan is dat we steeds angstiger zijn geworden en vooral bezig met voorkomen van verlies (van gezondheid, spullen, geld, vrijheid, vakanties, benzine, ons huis, status, ego, en ultimo ons leven) in plaats van het creëren van geluk door aanvaarding van wat is, in instemmen met de kosmische orde. Oftewel innerlijke gemoedsrust en innerlijke vrijheid.

Volgens de stoïcijnse wijsbegeerte kunnen we dus twee doelen bereiken: gemoedsrust (ataraxia) en innerlijke vrijheid (autarkeia). Gemoedsrust wordt bereikt wanneer onze wil samenvalt met de kosmische orde, oftewel de dingen gaan zoals de kosmische wetten zijn, causaliteit. Dat is logisch, want als onze wil gelijkloopt aan alles dat op ons pad komt dan is alles wat we willen. Ik ben vrij als ik ook datgene wil dat uit noodzaak gebeurt (denk aan het hondje aan de kar). Als ik mijn wil kan ombuigen naar deze kosmische wetten en daarmee dus hetzelfde wil dan hoef ik niet meer te vechten of te klagen of ontevreden te zijn of wrok te koesteren dat Rutte ons zo lang binnen houdt zoals de journalist zo treffend zei. Hiermee houd ik mijn innerlijke rust en daarmee mijn beleving van geluk. Voorwaar een geweldige zijnsvorm om te kunnen bereiken.

In het kader van oorzaak en gevolg als kosmische wet las ik korte tijd geleden een artikel van een bioloog in de Volkskrant over het feit dat er ontzettend veel (voor de mens) gruwelijke virussen verborgen liggen in dichtbegroeide bossen, oerwouden, diepe grotten enz. Zolang ze daar zijn, zijn zij onderdeel van het bio systeem als geheel en zullen zich waarschijnlijk geen excessen voordoen. Op het moment dat wij het als mens nodig vinden om de geest uit de fles te laten komen door te ontbossen, grond bewerken, civiliseren, lekkere exotische dieren naar

binnen te werken en andere methoden om zaken naar onze hand te zetten dan lopen we het risico dat deze virussen vrijkomen, grenzeloos vermenigvuldigen en een serieuze bedreiging vormen voor de mensheid. In hetzelfde artikel wist de bioloog ons te vertellen dat volgens de wetten van het getal de mens de werkelijke uitbraak is op aarde met een verviervoudiging in korte tijd. Ook kon deze bioloog aangeven dat er niet aanwijsbare systemen zijn op deze aarde die ervoor zorgen dat bij disbalans diersoorten plotseling zonder aanwijsbare oorzaak verminderen of vermeerderen. Als we heel veel kippen op een kluitje bij elkaar zetten ontstaat ineens h5n1. Het is niet opportuun en politiek correct om te zeggen dat het onze eigen schuld is dat corona over ons heen dendert of dat het handig is dat een groot deel van de mensheid verdwijnt maar als we heel eerlijk zijn hebben we vaak gedacht dit gaat een keer mis, die plundering van de aarde, het grote gericht zijn op individueel consumeren, en pakken wat je kan alsof het je laatste dag is zoals onze vriend Andre Hazes junior tot mijn grote niet al te stoïcijnse ergernis melodieus debiteert.

Het is echter totaal anders als we meewarig met ons hoofd schudden vanuit de abstracte vooronderstelling dat het een keer mis moet gaan dan dat we midden in het mis gaan zitten zoals nu. Dat vond ik persoonlijk nogal een omslag de laatste tijd. Ook ik moet hard werken om mijn wil om te buigen naar de kosmische wetten van het geluk vinden in dat wat er is.

Terug naar het stoïcisme, oorzaak en gevolg is een van de kosmische wetten, eigenlijk de enige kosmische wet. Waarde van het leven zit hem in de gemoedrust van hetzelfde willen als dat wat er op je pad komt. Er zijn mensen, met name puissant rijke mensen die nog heel druk bezig zijn met het voorkomen van hun verlies, overwegen om samen met andere puissant rijke mensen op een eiland te gaan zitten waar verder niemand mag komen. Hiermee proberen ze corona te overleven. Dit doet mij denken aan de scene in Jurassic parc 1 waarin de controle wordt gezocht in het selecteren van embryo's waardoor alleen vrouwelijke dino's geboren kunnen worden. Vervolgens blijken er toch mannelijke t-rexen rond te lopen waarbij de bioloog droogjes opmerkt dat de aarde altijd een weg zal vinden. Dus ook het virus zal een weg vinden naar dat eiland. Ergo we kunnen de eerste helft van ons leven als gekken werken om alles te pakken wat we kunnen pakken opdat we de tweede helft van ons leven louter bezig zijn te verdedigen en vast te houden wat we hebben. De vraag is wanneer we onszelf zijn verloren in deze dynamiek. De vraag is wel of de materieel zwaarbeladen mens of de lenige lichtvoetige armoedzaaiër beter af is in deze tijd. Een week geleden zag ik een programma op tv waarbij een man van rond de 25, ik meen boswachter van (tijdelijk) beroep bij de uitbraak van corona een grote angst bespeurde bij zichzelf. Dat wilde hij niet omdat hij wist dat deze emotie zijn levensgeluk in de weg stond. Hij trok zich terug in het bos om drie dagen zonder eten en drinken tot zichzelf te komen. Tot zijn verrassing bemerkte hij dat hij diep moest gaan. Hij bleek ernstig vervuild door angst, zorgen, en ander puin. Na drie dagen bewustzijn voelde hij zich fit en herboren en zat bij wijze van spreke op celniveau de overtuiging dat hij niet angstig maar vrij wilde leven en kon omarmen wat de werkelijkheid hem bracht. Voor mij was dit een zeer inspirerend verhaal, en geruststellend dat je terug kunt keren naar jezelf in drie dagen en drie nachten onthouding van afleiding.

De mensen die ik om mij heen spreek worstelen met hetzelfde thema, enerzijds voelen ze dat het huidige leven dat we leiden een schier doodlopende weg is en dat er radicaal anders naar het leven moet worden gekeken. Anderzijds speelt de angst voor verlies van dierbaren en goed een grote rol wat vervolgens leidt tot allerlei gedrag gericht op voorkomen van verlies. Lengte van leven heeft zo'n prominente rol gekregen in de medische wetenschap en hoe we het maatschappelijke systeem vormgeven dat het steeds moeilijker wordt om het leven inhoudelijk vorm te geven. We komen vaak niet verder dan festivals, terrassen, carnaval, en andere bacchanalen. Dit terwijl er tegelijkertijd een grotere behoefte ontstaat in mijn observaties naar balans, leven in het hier en nu, logica en helderheid. De sekte van de grote emotionele bewegingen is nu abrupt tot stilstand gekomen door de omstandigheden. En het hoopvolle is dat er verrassend veel positieve bewegingen ontstaan. Zoals een van de grondleggers van het stoïcisme zei: de acteur die kiest noch zijn rol – bedelaar of edelman, ziek of gezond mens – noch de lengte van het stuk, maar hij is wel volstrekt vrij in de keuze van zijn interpretatie; hij kan goed of slecht spelen, voluit als de rol hem ligt of terughoudend en met tegenzin als dat niet zo is. 'Verwacht niet dat alles gebeurt zoals jij het wilt, maar besluit te willen wat je overkomt en je zult gelukkig zijn. In mijn dagelijks werk kom ik veel kinderen tegen die niet erg lenig om kunnen gaan met het leven en de rol die ze hebben toebedeeld gekregen op dit toneel. Ze struggelen. Zo zijn er meer mensen in de samenleving die worstelen met hun rol. We kunnen onze rol niet bepalen maar we kunnen wel bepalen hoe we de rol willen vormgeven. Zijn we goede acteurs of zijn we slechte acteurs? Als we leren om te willen wat ons overkomt dan hoeven we ons daar niet meer mee bezig te houden en kunnen we ons volledig richten op de inhoud van onze rol. En het zou maar zo kunnen zijn dat dit heel veel oplevert voor de mensheid. Want de mensheid dat ben ik en ik ben de mensheid.

Marco Braam

Uit een diepgrijs verleden ... 1979

door Erik Wille

Aan het begin van het seizoen raakte ik na een externe wedstrijd aan de praat met een van onze leden, die nog niet zo'n lang verleden bij ASV heeft. Hij kende me dus ook alleen maar als de zwakke gelegenheidsschaker van nu. Toen ik hem over mijn talentvolle jaren vertelde, keek hij daarvan op. Dat prikkelde mij om even terug te gaan naar mijn topjaar 1979. Ik werd OSBO-kampioen in de eerste klasse, plaatste me voor het Nederlands kampioenschap tot 16 jaar, scoorde goed in Reservegroep A in Dieren en was vanaf september vaste speler van ASV 1 in de tweede klasse KNSB. 15 jaar oud nog maar; waar zou dat eindigen? Nou, dat weten we inmiddels. "Als je niet zo goed kan schaken, kan je altijd nog voorzitter worden", zei mijn vader altijd. Maar voor nu gaan we even terug naar de tijd dat uw voorzitter nog een talent was.

Erik Wille – Friso Nijboer, 21 januari 1979

Ook in 1979 offerde ik er als 15-jarige lustig op los. Ik heb uiterst dubieus een stuk geofferd op de koningsstelling van Friso en doordat de toenmalige SMB-er te passief reageerde, kreeg ik compensatie. De diagramstelling leent zich voor het volgende offer. **1. Pxf7 Kxf7 2. Lg6+!** De pointe. Hiermee win ik materiaal terug en slaan gaat niet: 2. ... Kxg6 3. Tg3+ Kf7 4. Dh7+ Kf6 5. Tg6+ Kf5 6. Dxh5+ Kf4 7. Df3+ mat. Na **2. ... Ke7 3. Lxh5 Tg8** blijven er kansen. Ik speelde echter 4. Tf3, waarna de stelling snel vervlakte. Ik sloeg nog twee keer een remiseaanbod af, maar kwam niet verder dan een kleine plus in een dame-eindspel. Eindspelen waren toen al niet mijn hobby, dus daarin werd snel de vrede getekend. Interessant was echter in plaats van 4. Tf3 de zet 4. Tg3. 4. ... Pf6 is nu gedwongen. Na 5. Df5 Dc8 is 6. Txe5 verleidelijk, bijv. 6. ... dxe5 7. Dxe5 Kd7 8. Dxf6 Txxg3 9. De6+ Kd8 10. De8+ Kc7 11. De5+ Kd7 12. Dxxg3.

In de tweede ronde van de kampioensvierkamp wachtte Harry van der Vegt van De Zeven Pionnen uit Epe. Behalve van de vele stukoffers was ik bekend van het geringe aantal keren dat ik rokeerde.

In de diagramstand is de rokade ook niet gelukt, maar ik heb druk over de e-lijn. Hier moet wit 1. f3 spelen. Met **1. De3** gaf mijn tegenstander de extra pion zomaar terug en de druk bleef ook zonder dames. **1. ... Dxe3 2. fxe3 Txe3 3. Kf2 Te4 4. h3 Lh4+ 5. g3 Tf8+ 6. Kg1 Lxe2 7. Lxe2 Txe2 8. gxxh4 Tff2** In het vervolg won ik eenvoudig.

Koenen De Echte Bakker

Westervoort / Duiven / Didam / Doesburg / Arnhem

Nijmegen (st Annamolen) / Steenderen / Zevenaar

www.echtebakkerkoenen.nl

www.sintannamolen.nl

In de slotronde van het OSBO-kampioenschap tot 16 jaar was Marcel Boel, jawel de broer van onze Peter, de tegenstander.

In de diagramstelling heeft Marcel Boel met zwart de betere stelling, maar in plaats van het voordeel vast te houden, verkoos de Apeldoerner voor een frivoliteit met **1. Pg4** boven **1. ... Ld7** met behoud van het voordeel. Dit stukoffer is echter incorrect. Na **2. hxg4** zal de koningsaanval niet doorslaan, maar dan moet wit erg nauwkeurig verdedigen. **2. Lxg4 hxg4 3. fxe6** won het stuk ook en nu is de aanval er vrijwel meteen uit. Doordat Marcel Boel zijn hand overspeelde, werd ik als outsider ineens OSBO-kampioen tot 16 jaar en daarmee verzekerde ik me van een plaats in het Nederlands jeugdkampioenschap, toen beter bekend als het Esteltoernooi in Nijmegen.

Op 16 april 1979 was het dan zover. Ik maakte mijn debuut op het NK voor jeugd. Het zou de enige keer zijn, maar dat wist ik toen nog niet. Ik speelde in de openingspartij tegen Jan de Wit, de latere kampioen. In een draak van een partij wist ik met zwart na onnozel pionverlies via zetherhaling de remisehaven te bereiken.

In de tweede ronde wachtte de strijd met Nico Kuijf. We speelden een huisvlijtvariant van het Siciliaans van mij. Het zal niet tot verbazing leiden dat de rokade niet voorkwam in die variant. Maar leuk spel gaf het wel.

Na Nico's laatste zet **1. ... b4** antwoordde ik met **2. gxf7** (2. gxh7 is nog een fractie beter, maar ik had gezien dat ik mijn witveldige loper zo in stelling kon brengen. **2. ... Txf7 3. Da4 Dxa4 4. Pxa4 Pxe4 5. Lg4 Tc7 6. Le6 Pf8 7. Lxf7+ Kxf7** Met een kwaliteit meer heb ik hier voordeel, maar helaas beging ik in het vervolg teveel slordigheden, waardoor ik uiteindelijk zelfs nog blij mocht zijn met remise. Het niet winnen van deze partij had wat invloed op de volgende partij. In een rustige partij wilde ik teveel en tegen Limburgs kampioen Guido Imbens kreeg ik in het eindspel het lid op de neus.

De druk op de partij tegen Fries jeugdkampioen Jan Kroon werd zo nog groter. Het was dan ook niet allemaal heel goed wat er gebeurde, maar wel gemakkelijk. Het eerste cruciale moment was na een zet of 15. Ik heb met wit twee pionnen geofferd, maar heb de verkeerde toren naar f1 gespeeld. In deze fase speelt Jan Kroon het tweemaal niet op zijn best. **1. Pxf6 Lxf6** (veel beter is **1. gxf6 2. Txf6 Lxg2 3. Td1** en zwart heeft nog steeds twee pionnen meer zonder dat ik iets bereikt heb. In de partij kreeg ik die kansen wel. **3. Txf6 gxf6** (Hier is **3. ... Dc5** beter. **4. Tf5 exf5 5. Pd4 Pd7 6. Te1+** en ik sta een fractie beter, maar kom wel wat materiaal tekort.) In de partij ging het verder met **4. Lxf6 Df8 5. Dd4 Pd7 6. Lxh8 f6 7. Lg6+ Kd8** Hier miste ik het sterke **8. Pf4**, waarna ik de stelling weer liet vervlakken.

In deze stelling maakte Jan Kroon een flinke fout. **1. ... Pe5 2. Pxe6+ Dxe6 3. Dxd5 Ke7** en nu zou ik na 4. Dc5+ erg goed gestaan hebben. Ik sloeg echter op b7 een onbelangrijke pion. Hierdoor duurde het nog tot in het verre eindspel eer ik toe kon slaan. We promoveerden beiden, maar ik mocht aan de reeks schaakjes beginnen en die leidde bij het twaalfde schaakje tot mat.

Mooi! De eerste zege was binnen en met 2 uit 4 heb je ineens een heel ander gevoel. Dat gevoel werd nog beter toen ik in de avonduren grootmeester John van der Wiel in een simultaan op remise hield. Het spel werd er overigens niet merkbaar beter van. Tegen de Helmonder Hugo Faber offerde ik volkomen misplaatst een stuk. Mijn tegenstander reageerde echter niet goed en overzag een tussenzet die mij groot voordeel en de zege bracht. Hierna wachtte Wim de Kok als tegenstander. Na een slechte openingsfase overleefd te hebben, offerde ik

in deze partij zonder rokade uiterst opportunistisch een stuk. Mijn uiterst discutabele offers leidden vaak tot verwarring bij de tegenstanders, zo ook nu bij de Haagse jeugdkampioen. Met twee verbonden vrijpionnen in het centrum als compensatie voor het geofferde stuk was de stelling weer in evenwicht, maar wel pas nadat Wim de Kok een eenvoudige afwikkeling naar winst miste. Helaas had ik toen nog een onbedwingbare drang om stellingen te willen winnen. Ik weigerde in een al mindere stelling remise en dat werd hard afgestraft.

Via een winstpartij op Overijssels jeugdkampioen Maarten Boerlijst kwam ik op 4 uit 7. Dat ging niet zonder slag of stoot. Het slot van de partij speelde ik echter wel redelijk goed. Met zwart heb ik actief gespeeld. Maarten kwam hier met (zie diagram linksonder)

1. Txf2 Nu moest ik even opletten en niet gretig 1. Dxf2 spelen, want na 2. Tf1 gaat de toren op e3 verloren. Dus **1. Txc3 2. bxc3 Dxf2 3. Df1** Veel beter is 3. De1, want dan komt de zwarte toren niet zo makkelijk in het spel. **3. ... Dxb2 4. Ld3 Te8 5. Tg2 Dha4 6. Df2? Te1+** en nu gaat het ineens hard. (zie diagram rechts) **7. Ka2 Dh1 8. Kb3 Tb1+ 9. Kc5 Dh5 10. De3 Df7+** en mat op de volgende zet.

Reinsdorf
Brillen & lenzen

Ir. J.P. van Muijlwijkstraat 54 - 6828 BS Arnhem
T 026 4425421 **E** info@reinsdorf.nl

Met 4 uit 7 eindigde ik gedeelde vierde achter kampioen Jan de Wit. Ook Rob Bertholee eindigde boven mij en ik meen Wim de Kok. Opvallend is dat veel spelers niet meer schaken. Jan de Wit passeerde ooit nog de 2400 –grens, maar speelt al weer een jaar of zeven niet meer. Guido Imbens en Maarten Boerlijst schaken al heel lang niet meer, Jan Kroon is vooral actief al vrijwilliger. Alleen Hugo Faber, Nico Kuijff en Rob Bertholee spelen nog actief. Toch opmerkelijk!

Ook de jeugdkampioen tot 13 jaar van dat jaar, Jeroen Piket, is geen actief schaker meer. Een paar maanden later stuitte ik in Dieren in Reservegroep A op de jonge grootmeester in spé. Jeroen Piket overspeelde zijn hand door vol op de aanval te gaan. De met wit spelende Piket speelt hier in een fractie betere stelling (zie diagram links) **1. Th1** Ik zag al snel dat zijn aanval te langzaam is. Dus ik ga in op het stukoffer **1. ... Pd4 2. Df6 Dxe2 3. hxe6 Dxe4+** En hier zit het gat in de aanval van Jeroen Piket. **4. Kg1 Dxe6** De aanval is eruit en ik sta een stuk voor. Niet veel later gaf Jeroen in gierende tijdnood na Pf3+ nog een loper weg op g5.

Een ronde later speelde ik opnieuw met zwart tegen de Joegoslava Bol-Levski. Daarmee sluit ik de fragmenten van 1979 af. Een

overheerlijke schwindle. Zie diagram rechts.

Bol-Levski staat hier totaal gewonnen. +10 zegt het schaakprogramma. Na bijvoorbeeld **1. Dh7+ Kc8 2. Tb6 Da7 3. Ka1** kan ik echt de stukken in het doosje doen. Ze gingen wel ongeveer in datzelfde tempo het doosje in, maar met winst voor mij. **1. Lf6 a1D+!** En ineens kan wit opgeven. **2. Txa1 Pc4+ 3. Kc3 Dxa1+ 4. Tb2 Dxb2+ 5. Kd3 Da3+ 6. Ke2 De3+** 0-1 Een enerverende tijdnoodfase bracht het volle punt. Dat zijn de mooiste punten en de zuurste nederlagen.

Best leuk om eens terug te gaan naar een succesvollere periode. In het julinummer gaan we op zoek naar andere hoogstandjes. Mijn Open Arnhemse titels of wellicht de winst in het IBM-toernooi.

(advertentie)

Chinees-Kantonees Restaurant

KWONG CHOW

廣州酒樓

dé ASV-chinees

Steenstraat 83 d
6828 CG Arnhem
Telefoon 026-4422366

Mijn vroegste schaakbelevenis

door Suzanne Verhaar

De voorzitter van deze mooie vereniging roept al enkele weken op schaakbelevissen van vroeger dagen op te zoeken en te beschrijven voor het ASV Nieuws. Tja, dat wordt voor iemand die pas twee jaar geleden begon met schaken een lastige zaak, maar een korte bijdrage wil ik wel leveren.

Ik zal een jaar of zeven zijn geweest (dus rond 1989), toen we een zondagmiddag bij mijn opa en oma in Vriezenveen op bezoek waren. Ik herinner me grote, zware, donkerbruine meubels, het fotolijstje met het geborduurde teken van de Plattelandsvrouwen van mijn oma, de schilderijen van koeien en Twentse boerderijtjes, het sterke Twentse accent van mijn opa, en het getik van de grote klok tegen de stilte van de zondagmiddag. Aan de ronde tafel in de woonkamer speelde ik spelletjes met mijn broertje, en ik denk dat we het dambord aan het opzetten waren, toen we ons afvroegen waarom er op de achterkant van het dambord ook vakjes stonden. Mijn vader pakte de schaakstukken erbij en legde ons uit hoe de stukken bewogen. En dus speelden we die middag een partijtje schaak.

Ik herinner me nog goed dat ik geen flauw idee had wat ik aan het doen was. Ik schoof maar wat naar voren. Soms won ik een pion, of een stuk, en soms gaf ik het zo weg. Geen idee. Helaas was mijn vader verder niet bekend met de tactische en strategische overwegingen achter het bewegen van de stukken en pionnen, en kon niemand mij uitleggen waarom een zet goed of fout was. En sloot het analytische van het schaakspel op dat moment niet aan bij mijn interesses en passies. En had ik dus geen behoefte om op basis van pure zelfstudie de regels te doorgronden.

Dat was mijn vroegste schaakbelevenis, die pas 28 jaar later een vervolg zou krijgen.

XXXXX

BERENDSEN
schilderwerken b.v.
geeft kleur aan de toekomst

*Dit jaar vieren wij ons
125-jarig bestaan!*

www.berendsenschilderwerken.nl | Oosterbeek 026-334 25 20

Herinneringen aan een schaakvriend

door Nico Schoenmakers

Op 16 april, daags na zijn 86e verjaardag, is Pieter (Piet) van Zoest overleden in zorgcentrum Sancta Maria in Huissen. Afgelopen jaar heb ik hem daar een paar keer bezocht en met hem geschaakt.

Piet is één van de mensen die ken, waaraan ik louter leuke herinneringen heb.

Enkele van deze anekdotes wil ik dan ook graag met jullie delen.

Binnenhuisarchitect

Voor zover ik weet heeft Piet in zijn Duivense tijd altijd aan de Prins Bernhardstraat gewoond.

Toen de gemeente ergens in de jaren negentig van de vorige eeuw bouwkvavels uitgaf tegenover Piet zijn twee-onder-één-kap-woning kocht hij daar een kavel. En bij het bouwen van zijn huis dacht Piet, zoals het een goed binnenhuisarchitect betaamt, van binnen naar buiten.

Eerst werden de meubels op hun plek gezet en daaromheen werd het huis gebouwd.

Toen Marian en ik in 2000 een nieuwbouwwoning in De Nieuweling in Duiven kochten hebben we Piet om raad gevraagd. Aan de hand van de plattegrond van de woning zette hij onze bestaande meubels op de plaats en tekende ook meubelstukken in die nog gekocht moesten worden. Zo ontstond de eethoek, de zithoek, de leeshoek en uiteraard de schaakhoek in de woonkamer.

Voor de twee schaakstoelen is Piet nog speciaal met mij naar de woonboulevard gereden. Hij had precies in zijn hoofd welke twee stoelen bij de schaaktafel van Hans de Schaaktafelman pasten. De schaaktafel is inmiddels behoorlijk versleten. Maar de stoelen van Piet; die zien er nog altijd uit als nieuw.

En in een bestaande kast - hoe kon het ook anders - tekende Piet de tripelbiervlazen alvast in. Naast de schaakhoek een tweede primaire levensbehoefte, niet waar?!

Schaken in "het Oostblok"

In 1995 en 1996 zijn Pieter uit Duiven en zijn grootste schaakvriend, de in 2018 overleden Mattheus Janssen uit Groessen, met mij mee geweest naar de International Chess Holiday in Praag.

Speciaal voor deze gelegenheid had Piet naamkaartjes laten maken met een anagram van zijn achternaam, te weten Zanestov. Want, dat klinkt immers als Karpov, Kasparov, en dan kun je er dus echt wat van. Aan iedere tegenstander overhandigde hij voorafgaand aan zijn partij dit visitekaartje. Een mooi staaltje psychologische oorlogsvoering

Maar de meeste schik hadden Piet en Mattheus toen in 1996 Jan Elfrink uit Zevenaar mee was. De vrouw van Jan had Jan een buiktas omgedaan waarin hij Nederlandse gulden- en Duitse markbiljetten had om te wisselen voor Tsjechische Kronen.

De tweede dag al ging dat een klein beetje fout. Jan voelde tijdens een stadstrip aan zijn enkel en tot zijn verbazing haalde hij een honderd markbiljet uit zijn broekspijp. Er volgde vervolgens nog twee briefjes van honderd gulden. Hilariteit alom. Wat bleek het geval te zijn? Jan had zijn buiktas op de kop met de rits open omgedaan toen hij de stad in ging.

Kort daarna werden Piet, Mattheus en Jan aangesproken door een er zeer betrouwbaar uitziende en uiterst vriendelijke man die ook nog eens Duits sprak en geld kon wisselen. Mattheus en Jan, beiden wiskundeleraar, hadden razendsnel uitgerekend dat dit betrouwbare figuur een werkelijk prachtige wisselkoers aanbood. Nadat ze de man ettelijke honderden guldens en marken hadden gegeven en hij hen de biljetten in Kronen had voorgesteld, gaf hij hen hun geld, waarna er plotsklaps twee spierbundels tussen Piet, Mattheus en Jan en de uiterst betrouwbare en vriendelijke man kwamen staan. Deze liep snel weg, waarna Piet, Mattheus en Jan moesten vaststellen dat ze vijfhonderd Tsjechische Kronen en het nodige closetpapier rijker waren. "Maar", zo namen zij het sportief op, "ze waren dan wel een paar honderdjes armer, maar hadden schik voor tenminste het dubbele gehad..."

Alleen bestellingen geef je op...

In de schaakvereniging Duiven-tijd was Piet na afloop van de clubavond vaak de gangmaker aan de grote bar van het CCOG in Duiven. Zijn gevleugelde uitspraak destijds was: "Alleen bestellingen geef je op..."

Piet, ik zal je missen!

Van Toon Janssen ontving ik het volgende bericht.

Pieter van Zoest is lang lid van Turmac SV geweest. Mijn eerste partij met hem dateert uit 1984. Pieter was een aimabel mens en een trouw clublid.

In de regionale toernooien een bekend gezicht. Ik trof hem wel eens bij het jaarlijkse Geurts Conserventoernooi. In 2018 was hij daar op 83 jarige leeftijd nog deelnemer!

We zullen hem missen.

Pieter van der Poel herinnert zich het volgende.

ik ken Pieter van Zoest al uit de Turmac-tijd (jaren 80 en 90) en heb vele spannende wedstrijden met hem gespeeld.

Hij was een groot liefhebber en ik kon altijd een beroep op hem doen bij OSBO-wedstrijden.

Hij heeft nog vele jaren op woensdagochtend gespeeld, samen ook met Mattheus Janssen in De Hooge Bongert. Een tijdlang onderbroken toen zijn vrouw heel veel zorg nodig had. Na haar overlijden kwam hij weer elke week.

Na het overlijden van Mattheus kwam hij nog een tijdje met de bus vanuit Duiven tot het niet meer ging.

Pieter van Zoest (l) en Mattheus Janssen

.De Hooge Bongert is een ontmoetingscentrum in Zevenaar voor ouderen waar we nu nog met een 14-tal oudjes spelen. Johan van der Veer is de oudste - 98 jaar- en hij speelt ook nog altijd bij Zevenaar en soms extern. Jan Elfrink, de andere held, speelt nog in de SOS-competitie voor Zevenaar 1.

Frank Schaapmeeders vertelt het aldus.

Gisteren ontving ik per post het overlijdensbericht van Pieter van Zoest. Pieter is tot 2018 lid geweest van onze club en een aantal van ons heeft hem ook nog gekend als lid van schaakvereniging Turmac destijds.

Hij was een groot schaakliefhebber en had thuis een prachtige schaaktafel (zie foto onder) waarop hij jarenlang wekelijks schaakte tegen zijn vriend Matheus Janssen, ook een oud lid van onze club.

Op 18 januari 1995 speelde ik (Nico, red.) bij SV Duiven een bekerwedstrijd tegen Piet.

Piet van Zoest (wit) - Nico Schoenmakers (zwart): 1-0

1. f4 Pf6 2. Pf3 d5 3. e3 e6 4. Pe5 Le7 5. Le2 Pbd7 6. 0-0 0-0 7. d4 c5 8. Pd2 Db6 9. c3 a5 10. a4 c4 11. Tb1 Pe8 12. b3 cxb3 13. Txb3 Dd8 (wit heeft de openingsstrijd gewonnen. Zwart staat gedrongen) 14. Pdf3 Pd6 15. La3 Pe4 16. Le7: De7: 17. Pd7: Dd7: 18. Lb5 De7 19. De1 Pd6 20. Ld3 Ld7 21. Da1 Tfc8 22. Kh1 De8 23. Tb6 Tc6 24. Tfb1 Tac8 25. Tc6: Lc6: 26. Tb6 f5 27. h3 Pe4 28. Le4: fe4: 29. Pe5 La4: 30. Tb7: Lc6 31. Tb6 La4 32. Kh2 h6 33. Ta6 Db5? (kost een belangrijke centrumpion) 34. Te6: Db3 35. Ta6 Db5 36. Tg6 Db3 37. Ta6 Db5 38. Td6 Lb3 39. Da3 a4 40. Td7 (wit dringt de zwarte stelling binnen) Te8 41. Dd6 Txe5 (zwart trekt aan de noodrem) 42. dxe5 a3 43. De7 (de genadeklap) (zie diagram links) 43. ... Dxd7 44. Dxd7 a2 45. Da7 en zwart geeft op!

Sta sterker met een schaakbord van OntHout!

10% korting
bij inlevering van deze advertentie

U kunt per aankoop maximaal 1 kortingsbon inleveren

OntHout - Theo Jurrius - 06 22 80 11 63 - info@onthout.nl - www.onthout.nl - facebook.com/Onthout

OntHout
- Bordspellen
- Meubels
- Beelden

Een ode aan de 15e wereldkampioen schaken

door Nico Schoenmakers

Ter gelegenheid van de 50e verjaardag van Viswanathan (Vishy) Anand in december 2019 wijdt het Duitstalige culturele schaakmagazine Karl het themanummer van het eerste kwartaal van dit jaar aan deze 15e wereldkampioen schaken.

Zijn schaakcarrière in een notendop

De 'Tijger van Madras' komt uit een land, waar in de jaren 80 van de vorige eeuw nog niemand Schaakgrootmeester was.

In 1978, toen Anand 8 jaar oud was, werkte zijn vader anderhalf jaar op de Filipijnen. Hij bezocht daar ook Baguio City, de stad waar de legendarische WK-match Karpov-Kortsjnoj werd gespeeld. In 1987 werd Anand in deze stad juniorenwereldkampioen. Kort daarna werd hij de eerste Indische Schaakgrootmeester.

Op het wereldschaaktoneel vestigde Anand definitief zijn naam met zijn prestaties in 1991 en 1992 in Tilburg en het Italiaanse Regio Emilia.

Vanaf 1993 was de schaakwereld verscheurd, doordat Kasparov zijn wereldkampioensmatch buiten de wereldschaakbond FIDE om organiseerde.

Dit schisma duurde voort tot het WK-toernooi van Mexico in 2007 en de herenigingsmatch Kramnik-Anand in 2008.

In 1995 speelde Anand voor de eerste keer om de schaakwereldtitel tegen Gari Kasparov. De negende partij won hij waarmee hij de leiding nam. Maar na zijn nederlaag in de 10^e partij stortte hij in, waardoor Kasparov wereldkampioen bleef.

In 1999 won Anand het kandidatentoernooi in Groningen, waarna hij in Lausanne tegen FIDE-wereldkampioen Anatoli Karpov aantrad voor een prijzengeld van 5 miljoen dollar.

Na 3:3 in de reguliere partijen verloor Anand de twee snelschaakpartijen.

In 2000 won Anand de FIDE-wereldtitel door in Nieuw-Delhi/Teheran Alexei Shirov met 3,5:0,5 te verslaan.

2007 werd het WK-toernooi in Mexico-City gespeeld. Vladimir Kramnik had hierbij als regerend wereldkampioen het voorbehoud gemaakt, dat hij een match tegen de winnaar zou spelen. Hiermee zou de schaakwereld weer herenigd zijn.

Anand won het WK-toernooi in Mexico-City en speelde in 2008 een tweekamp om de schaakwereldtitel tegen Kramnik. Anand won deze match met 6,5:4,5 en was hiermee onomstreden de 15^e wereldkampioen schaken.

Anand verdedigde zijn titel in 2010 in Sofia succesvol tegen Veselin Topalov, 6,5:5,5.

In 2012 won Anand de WK-match in Moskou in de verlenging met 8,5:7,5 van Boris Gelfand.

In 2013 verloor Anand zijn wereldtitel aan Magnus Carlsen. In Chennai in India won Carlsen met 6,5:3,5.

In 2014 trad Anand na winst in het kandidatentoernooi in het russische Chanti Mansijsk opnieuw tegen Carlsen aan. In Sotsji won Carlsen dit keer met 6,5:4,5.

The Anand Files

Drie maal heeft Anand zijn titel in het klassieke schaak verdedigd. Dit kunnen hem er weinig navertellen. In het recent verschenen boek van onze landgenoot Michiel Abeln, *The Anand Files*, wordt een onverhulde inkijk geboden in de werkwijze van Team Anand, dat hem in de periode 2008-2012 bijstond bij de verdediging van zijn wereldtitel. De teamleden zijn meer dan 100 uur door Abeln geïnterviewd.

Anands secondantenteam bestond uit Suray Ganguly, Radek Wojtaszek, Peter Heine Nielsen en Rustam Kasimdjanov.

Voor 's avonds en 's nachts werden de varianten keer op keer gecontroleerd.

Kasimdjanov legt uit: "Iedere keer als je een variant controleert, stuit je op nieuwe problemen. En als je ze niet vindt, dan vraag je je af of er iets met jezelf niet klopt".

Ook tijdens de WK-match werkten de secondanten hard. Vooral 's nachts bereidde Team Anand ononderbroken varianten voor. "Overdag zagen ze er als zombies uit", zo herinnert Eric van Reem zich. Van match tot match intensiverde Team Anand zijn arbeidsijver. Suray Ganguly, Radek Wojtaszek, Peter Heine Nielsen en Rustam Kasimdjanov gunden zich uiteindelijk zo weinig slaap, dat het volledige geestelijke herstel van deze secondanten na de titelstrijd 9 tot 12 maanden tijd vergde.

Het is indrukwekkend te ervaren hoe Anand met zijn team in de periode 2008-2012 zijn speelstijl aan zijn tegenstanders wist aan te passen. Anand en zijn team bereikten zo een ongelofelijk hoog (schaak)niveau.

Mind Master

Ter gelegenheid van zijn 50^e verjaardag is ook een autobiografie verschenen. *Mind Master - Winning Lessons from a Champion's Life*. Een korte bloemlezing.

Het schaakspel leerde hij van zijn moeder.

Na het gearrangeerde huwelijk met Aruna ontwikkelde hun relatie zich langzaam. Ze groeiden naar elkaar toe toen Aruna Anands manager werd.

Als belangrijkste moment uit zijn carrière ziet hij zijn winst op Vladimir Kramnik tijdens de WK-match in Bonn in 2008. Het deed Anand zeer, dat zijn WK-titels uit 2000 en 2007 geen algemene waardering en erkenning kregen. Dat gebeurde pas na zijn overwinning op Kramnik in een klassieke match, waarmee hij de onomstreden wereldkampioen schaken was.

Anand was ook een schaakcomputerpionier. Tijdens de WK in Mexico in 2007 kwam secondant Peter Heine Nielsen met het idee in kritische stellingen computers tegen elkaar te laten spelen. De resultaten waren bruikbaar en inspirerend. Maar de hardware leed hier zwaar onder. De laptops werden zo warm dat zij met een ventilator moesten worden gekoeld.

Eten

Mede ChessBase-oprichter Frederic Friedel had in de buurt van Hamburg een huis, dat als toevluchtsoord voor schakers diende. Ook Anand heeft hier in zijn tijd van schaakwonderkind gewoond.

Friedel verhaalt over de problemen bij het avondeten. Anand was vegetariër en Friedel wist niet wat hij Anand kon laten eten. Daarop heeft hij een boek over de Zuidindische keuken gekocht en werd er voortaan vegetarisch voor Anand gekookt. Ook leerden Friedel en zijn vrouw zelf deze keuken te waarderen. De keuken uit Chennai behoort volgens Friedel tot de besten van de wereld.

Trouwen

Frederic Friedel leerde ook de ouders van Anand kennen. Zij nodigden hem uit voor een vakantie in India als wederdienst ervoor, dat hun zoon bij hem mocht wonen.

Anands ouders zijn Brahmanen, die tot de hoogste kaste in de Indische hiërarchie behoren. Bij Brahmanen is het gebruik huwelijken te arrangeren. Bij gelegenheid wisselen vaders visitekaartjes uit om hun kinderen aan te prijzen. Anands vader verzamelde deze in een lade en zocht dan een meisje voor zijn zoon uit. Toen Anand Friedel midden jaren negentig bezocht vertelde hij dat hij binnenkort ging trouwen. Friedel vroeg wie zij was. Anand antwoordde: "Ik heb geen idee".

Kennelijk functioneert dit systeem in India goed. De vrouw komt met haar hele familie naar een bijeenkomst. Op enig moment trekken de beide huwelijkskandidaten zich in een ruimte terug en praten een beetje bij een kopje thee. Daarna kunnen beide beslissen of ze vinden dat ze bij elkaar passen, zonder dat daarbij een van de twee gezichtsverlies leidt. En als men elkaar leuk vindt, dan gaat men als volgende stap in een restaurant een glas Cola drinken.

De gastenlijst bestond uit 2000 personen en de hele ceremonie duurde 2 of 3 dagen.

"What's in a Name?"

Zijn vrouw Aruna noemt hem uitsluitend Anand. Dit is inderdaad zijn voornaam. Viswanathan is de naam van zijn vader. Daniel King verzoon in 1987 zijn bijnaam "Vishy".

"Soms weet ik zelf niet meer hoe zijn naam luidt", reageert Anand zelf met een kwinkslag.

Anand (2779) - Carlsen (2690) Morelia/Linares 2007

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 a6 4.La4 Pf6 5.0-0 Le7 6.Te1 b5 7.Lb3 d6 8.c3 0-0 9.h3 Pa5 10.Lc2 c5 11.d4 Pd7 12.d5 Pb6 13.Pbd2 g6 14.b4 cxb4 15.cxb4 Pac4 16. Pxc4 Pxc4 17.Lb3 Pb6 18. Le3 Ld7 19.Tc1 Tc8 20.Txc8 Lxc8 21. Dc2 Ld7 22.Tc1 Pa8 23. Dd2 Db8 24.Lg5 Lxg5 25.Pxg5 Tc8 26.Tf1 h6 (zie diagram links) 27.Pe6 Kh7 28.f4 Da7+ 29.Kh2 Le8 30.f5 gxf5 (30. ... fxe6 31. dxe6 of f6) 31.exf5 f6 32.Te1 Pc7 33.Tc1 Ld7 34. Tc3 e4 35.Tg3 Pxe6 36. dxe6 Le8 37.e7 (dreigt Lg8) 37... Lh5 38.Dxd6 1-0

Mijn schaakboeken

door Peter van Deursen

Laatst vroeg ik mij af wat voor schaakboeken andere schaakliefhebbers hebben. Dit bracht mij ertoe u dit verhaal over mijn schaakboeken te presenteren. De foto is van de ruggen van het rijtje schaakboeken dat nu bij mij in de kast staat. Ik zeg “nu” want er zijn ook schaakboeken die ik niet meer bezit. Daaronder de biografie die Alexander Münninghoff schreef over Max Euwe. Alexander Münninghoff is eind februari overleden en het bericht hierover herinnerde mij aan zijn Euwe-boek. Een boeiend boek, zowel schaaktechnisch, met natuurlijk veel analyses van Euwe zelf, als maatschappelijk in de zin van de beschrijving van Euwes leven en van de schaakwereld waarin hij leefde en die hij mede heeft vormgegeven door zijn prominent rol als schaker en als bestuurder.

Dan de boeken die ik nu bezit. Boven het beroemde boek van David Bronstein over Zürich 1953. Dit boek heb ik ergens 1980/1981 in de USA gekocht toen ik daar met mijn vrouw en dochter woonde. Daar heb ik toen ook “Practical Endgame Lessons” van Edmar Mednis en Fischers “My 60 memorable games” gekocht. Alvorens verder te gaan

vermeld ik zonder schroom dat voor mij geldt dat het bezit van een schaakboek en het kennen ervan twee fenomenen zijn die niets met elkaar te maken hebben. Ik vermoed dat dit geen unieke ervaring is, maar dit terzijde. Ik koop schaakboeken omdat ik er een zwak voor heb. Ik vind ze esthetisch mooi en er staan vaak boeiende verhalen en anekdotes in. Mensen als Jan Timman – van wie ik het “Het groot analyseboek” en zijn boek, samen met Euwe, over de match Fischer-Spassky in de kast heb staan, en Hans Ree, die in NRC een wekelijkse schaakcolumn heeft, vind ik meesters in de vertelkunst en een genot om te lezen.

Verder ziet u op de foto een aantal boeken van Max Euwe zelf. “Praktische schaaklessen” nr. 3, dat gaat over openingen, nr. 5, zijn beroemde “Oordeel en plan: de strategie van het schaakspel”, en nr. 6, dat gaat over het eindspel. Ook ziet u “Zó leert u goed schaken”, delen 1 en 2, van Max Euwe en W.J. Muhring erbij staan. Daar heb ik veel in geoefend. Ook staan er twee dunne boekjes bij uit 1951, ook over eindspelen, gekocht bij Ruud Wille.

Ook ziet u een paar openingsgerichte boeken, een over de Grünfeld, van Bogdan Lalic, en een over het Open Spaans, van Glenn Flear. Mijn ervaring is dat het bestuderen van dit soort boeken op het niveau waarop ik schaak niet bevredigend is omdat er in mijn partijen in de regel al vroeg – en dan bedoel ik écht vroeg, zeg, ergens tussen zetten 3 en 6 – een zet komt die afwijkt van wat er in de boeken staat. Zelfs mijn boek over het toch veel gespeelde Italiaans, van Jakov Estrin, is mij maar een paar keer van pas gekomen.

Yochanan Afek’s “Extreme chess tactics” is leuk tijdverdrijf: thematische opgaven met becommentarieerde oplossingen.

Zoals u wellicht ziet ben ik een liefhebber van eindspelen. Deze liefhebberij is op mijn niveau weliswaar niet heel profitabel omdat veruit de meeste van mijn partijen al geëindigd zijn alvorens de eindspelfase is aangebroken. Maar ik vind het bestuderen van eindspelen mooi vanwege de vele listigheden die erin zitten, listigheden die zich alleen kunnen manifesteren als er letterlijk voldoende ruimte is om te bewegen. Naast genoemd eindspelboek van Edmar Mednis heb ik een boekje van Yuri Averbach – “Chess endings; essential knowledge” – en het “Endgame manual” van Mark Dvoretsky. Ook een prismaboekje van Hans Bouwmeester over eindspelen staat in het rijtje.

Ik eindig met het boekje waaruit ik schaken heb geleerd. Dat is een boekje “Schaken voor beginners” van W.N. Panov. Dit heb ik eind jaren zeventig gekocht. Ik was toen ongeveer 28 jaar oud. Op de foto is dit het vierde boek van boven, met een rug waarvan de oorspronkelijke belettering allang is verdwenen.

25 februari is een mooie dag

De ban is gebroken

door Tom Bus

Tijdens je schaakontwikkeling zijn er altijd van die momenten aan te wijzen die als mijlpaal dienen in je schaakcarrière. Hierbij denk ik aan je allereerste overwinning, het verslaan van de clubkampioen, een remise of winst in een schaaksimultaan, een goede toernooiprestatie en zo zijn nog meer wapenfeiten te noemen.

In deze bijdrage wil ik één van deze gedenkwaardige momenten uit mijn schaakloopbaan met jullie delen. Bij een aantal gelegenheden was het gelukt om van een FM te winnen of tegen een IM remise te maken. Ik heb echter nog nooit het zoet van de overwinning tegen een echte IM mogen proeven.

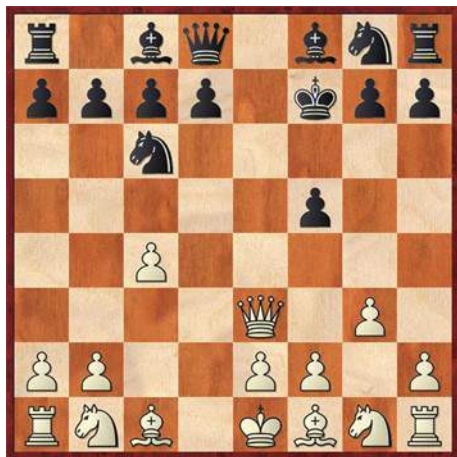
Zondag, 25 februari 2007, is druilerig: een graad of 7 en de hele dag miezige buitjes. In de negende ronde van de Belgische Nationale Competitie speelt mijn team (MSK Eisden) tegen het Brusselse team CCC (Chess Club Caïssa). Op bord 2 mag ik het opnemen tegen een Internationaal Meester met de typisch Finse naam Timothy Binham.

Bus, Tom (2185) - IM Binham, Timothy (2330) Brussel 25.02.2007

1.c4 e5 2.g3 f5 3.d4 exd4 4.Dxd4 Pc6 5.De3+ Kf7

Deze koningszet is een favoriet van Binham. Na vijf zetten is er een niet alledaagse stelling ontstaan.

Zie diagram

Gebruikelijker is 5...Le7 6.Lg2 Pf6 7.Pc3 0-0! 8.Ph3 Te8
Of 8...d6 9.0-0! Pe5 10.b3 c6 11.Lb2 De8 12.Tad1 Narciso Dublan, M (2530)-Bacrot, E (2714)/Rijeka 2010; Of 8...Pb4 9.Dd2 a5 10.Pf4 c6 11.0-0 Pa6 Miezis, N (2518)-Damjanovic, B (2559)/Istanbul 2000.
9.0-0 Lf8

Een andere optie is 9...Lb4 10.Dd3 Pe5 11.Dc2 c6 12.a3 Lf8 13.b3 d6 14.Lb2 Le6 15.Pg5 De7 16.Tad1 Tad8 Chernin, A (2620)-Bologan, V (2600)/Geneve 1996.

10.Dd2 Pe5 11.b3 d6 12.Pf4 c6 13.Td1 Dc7 14.La3 Kramnik, V (2785)-Bacrot, E (2695)/Moscow 2007

Naar mijn bescheiden mening is de zwarte opzet dubieus vanwege de volgende twee redenen: Zwart heeft een probleem om zijn ontwikkeling snel en soepel te laten verlopen (korte termijn probleem). De

zwarte pionopmars f7-f5 zorgt voor een lange termijn probleem: wit krijgt een sterk veld op d5 en de zwarte diagonaal a2-g8 is permanent verzwakt.

6.Lg2

Het alternatief is 6.Pf3 Pf6 7.Lg2 (7.Pc3 Lb4 8.a3 Te8 9.Dd3 Lxc3+ 10.Dxc3 De7 11.Dc2 d6 Kauko, J (2282)-Binham, T (2310)/Finland 2009) 7...Lb4+ 8.Ld2 Te8 9.Db3 Lc5 10.Pc3 h6 11.0-0 d6 12.Tad1 Delchev, A (2583)-Nikcevic, N (2468)/France 2003

6...Pf6 7.Ph3

Bekend is 7.Pf3. Ik vind dat het paard op f4 ideaal staat voor de aanval (veld d5 en e6) en voor de verdediging (d3 en e2).

Een ander idee is 7.Ld2 a5 8.Ph3 h6 9.Pf4 Lb4 10.c5 g5 Altamirano, B (2333) -Cubas, J (2419) Buenos Aires 2003

7...Lb4+ 8.Ld2 Te8 9.Dd3

Hier viel Binham (zie foto op de volgende pagina) in diep gepeins. Het is voor zwart moeilijker om de juiste velden voor zijn stukken te vinden dan voor wit. Na een half uur denken, besloot de Meester veld f2 als aanvalsdoel te gebruiken.

9... Lc5 10.0-0 d6

Zie diagram

11.Pf4

Of.Pc3 Pe5 12.Dc2 a5 13.b3 c6 14.Tad1 Kg8 15.Pf4 De7 Niemi,M (2248)-Binham,T (2321) Finland 2011 met dezelfde structuren als in de partij.

11...a5 12.Pc3 Pe5 13.Dc2 c6

En niet 13...Pxc4? 14.Db3+—

14.b3 Ld7 15.Tad1 De7

Zie diagram

Het is zwart gelukt om veld d5 te beschermen. De prijs hiervan is het verzwakken van veld d6. Daarnaast heeft zwart zijn ontwikkeling praktisch afgerond. Niets aan de hand, denkt men dan al snel. Het grote probleem voor zwart is het harmonisch laten samenwerken van zijn stukken.

Foto Europchess

Af en toe moet je met je stukken spreken. De loper op d2 zegt meewarig: "Ik voel me een stuk prettiger op a3 of b2."

16.Lc1 Tad8 17.Pa4 La7 18.Dd2?!

Sterker is 18.e3 of 18.La3

Met de tekstzet neem ik de zwakke pionnen op a5 en d6 onder vuur.

18...Pe4?!

Zie diagram

Deze onnauwkeurige wordt niet afgestraft. Het is verstandig om in een stelling naar forcerende zetten te kijken. Het slaan van het paard op e4 is zo'n zet. Het blijkt tevens een goede zet. Veelal ben ik echter verknocht aan het loperpaar, met name de koningsloper. Mijn liefde voor de loper is nu groter dan mijn ratio.

19.Dxa5

Ook niet slecht: Een pion is tenslotte een pion.

Met 19.Lxe4 fxe4 20.Dxd6 Dxd6 21.Txd6 wint wit een meer vitale pion.

19...Ta8

Ook na 19...Lxf2+?! 20.Txf2 Pxf2 21.Kxf2 g5 22.Ph3 behoudt wit de beste kansen.

20.Db4?!

Het laffe 20.De1! blijkt het sterkst te zijn.

20...Pg4?

Zie diagram

Met de tekstzet wordt de druk op f2 verhoogd. De zet faalt echter om tactische redenen. Ik win nu de belangrijke pion op d6.

21.Lxe4 Ditmaal wint de Ratio het van de Liefde

21...fxe4 22.Dxd6 Dxd6 23.Txd6 Ke7 24.c5
Nauwkeuriger is 24.La3!

24...b5

Zie diagram

Ik heb de zwarte koning nu in de houdgreep; Hij mag niet meer ontsnappen.

25.Tfd1 Pe5 26.Lb2

Met het activeren van de laatste twee stukken wordt de druk op de zwarte stelling ondraaglijk..

26...bxa4 27.Lxe5 Lf5

Zie diagram links

Naast materiaalvoordeel heeft wit de actievare stukken en goede aanvalskansen op de kwetsbare zwarte koning.

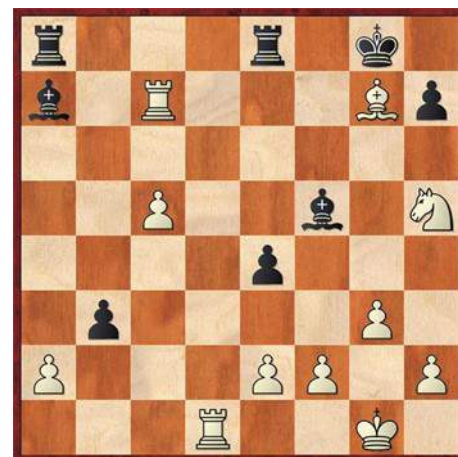
28.Txc6

Een pion is immers een pion. Tevens wordt pion c5 gedekt.

28...axb3 29.Tc7+! Kf8 30.Lxg7+ Kg8 31.Ph5 Zie diagram rechts

Wit dreigt een kleinigheid.

31...Te6 32.axb3 1-0

Een slechte stelling, vier pionnen minder en dreigend kwaliteitsverlies is zelfs voor een Finse IM te veel.

De ban is gebroken. Het is mij gelukt om van een IM te winnen!

S L A G E R I J
18 73

PUTMAN
WORSTMAKERIJ
TRAITEUR

Steenstraat 90 | 6828 CN | Arnhem

026-4425368 | info@slagerijputman.nl

25 februari is een mooie dag

De Meester overmeesterd

door Tom Bus

Sinds een jaar of twaalf speel ik bij het Duitse Mülheim an der Ruhr. Bij deze club spelen naast de vele sterke GM's, onder wie Navara, Fridman en Landa, ook landgenoten IM Liam Vrolijk, IM Max Warmerdam, IM Thomas Beerdsen, Mees van Osch en Ruud van Meegen.

De reden waarom ik bij deze vereniging speel is drieledig. Het is fijn om schaakvriend GM Hausrath te helpen om de teams rond te krijgen. Daarnaast speel je vaak tegen sterke spelers in de hoop dat je spelpeil langzamer zal afnemen dan verwacht. Tenslotte vind ik schaken heel erg leuk.

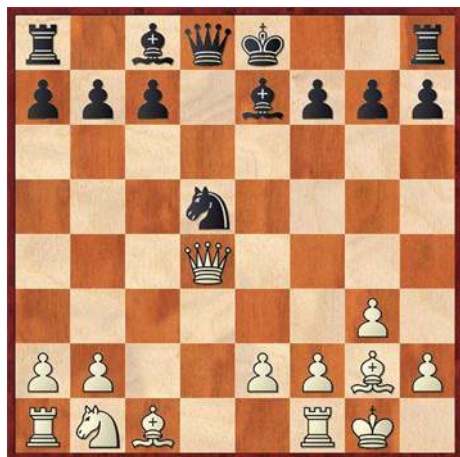
Het is 25 februari 2012. Buiten straalt een voorjaarszonnetje en het is rond de acht graden. Vandaag speelt het team van Mülheim voor de beker tegen het sterke Erkenschwick. Ons team bestaat uit een viertal 2100-spelers, terwijl onze tegenstanders een kwartet Nederlandse IM's laat opdraven. Ik speelde tegen IM Marc Erwich, terwijl mijn teamgenoten het moesten opnemen tegen Robert Ris, Alexander van Beek en ik meen één van de broertjes Willemze.

Tegen zo'n groot niveauverschil verwachtten we een stevige nederlaag. De wedstrijd verliep echter iets anders!

Ris won vrij overtuigend zijn partij, maar Willemze kwam niet verder dan remise. Van Beek zou gaan verliezen waardoor mijn partij een grote rol zou gaan spelen.

Bus, Tom (2148) - IM Erwich, Marc (2422) Beker Erkenschwick (3), 25.02.2012

1.c4 e5 2.g3 Pf6 3.Lg2 d5 4.cxd5 Pxd5 5.Pf3 Pc6 6.0-0! Le7 7.d4 exd4 8.Pxd4 Pxd4 9.Dxd4

Zie diagram

9...Pf6

In deze partij kiest zwart voor de beste voortzetting. Een blunder is 9...Pb4? zoals in een ander artikel in dit clubblad wordt beschreven.

10.Da4+ c6 11.Pc3 0-0 12.Le6

Een alternatief is 12...Db6 13.Dc2 Le6 14.b3 Tad8 15.e4 waarna zwart kan kiezen voor 15...Da6 16.Pe2 Lc8 17.Le3 c5 18.Pf4 Le6 19.Tfd1 Pd7 met goed spel voor wit in Sher, M (2535)-Martinovsky, E (2270) Hamburg 1993 of voor 15...Da5 16.Pe2 Lc5= Bjuhr, A (2574)-Cardelli, G (2570) ICCF corr 2002

13.e4 Pd7

Naast de tekstzet heft zwart ook zijn geluk geprobeerd met

13...Lc5 14.Dc2 Lb6 15.Pa4 Dc8 16.Kh2 met beter spel voor wit in Quinteros, M (2505) -Villarreal, H (2290)/ Martinez Valle 1993;

Of 13...Db6 14.Dc2 Tad8 15.Le3 Da5 (15...Da6 Dimitrov, V (2499)-Pap, M (2405) Stara Pazova 2001

16.Tfd1) 16.Pe2 (Minder sterk is 16.a3?! Movsziszian, K (2505)-Sangma, R (2289) Mumbai 2019) 16...Tfe8 17.Pf4 en wit staat ok.

14.Dc2

De materiaalverhouding is gelijk en zwart heeft geen verzwakkingen. De witte stelling geniet desondanks de voorkeur. Dit alles heeft te maken met het feit wit ruimtevoordeel heeft.

Het is voor wit makkelijker om zijn positie te verbeteren. De witte e-pion staat al fraai en na de opmars f2-f4 krijgen de zwarte stukken op e6, e7 en d7 het al behoorlijk benauwd.

Een goed alternatief is 14.Td1 Db6? 15.Dc2 Tad8 16.Le3 Da5 Reinaldo Castineira,R (2502)-Vega Gutierrez,B (2215) /El Sauzal 2010. Na 17.Pe2! staat wit uitstekend.

14...b5?

Zie diagram

Deze pionopmars vraagt te veel van de zwarte damevleugel. Niet alleen is de achtergebleven pion c6 verzwakt, maar ook de diagonaal h1-a8 is kwetsbaar geworden. Het grote bezwaar van een dergelijke pionopmars is dat deze zet tijdens de partij niet meer terug kan worden genomen.

Veiliger was 14...Da5 15.Le3 Pe5. Minder geslaagd is 14...a5? 15.Lf4 Dc8 zoals in de partij Vypkhaniuk,I (2357)-Rydstrom,T (2316) Gothenburg 2018. Wit behoudt de betere kansen vanwege zijn centruminvloed en de verzwakking van de zwarte damevleugel.

15.Le3 Pe5

Interessant is het pionoffer 15...Lc5!? 16.Lxc5 Pxc5 17.Pxb5 cxb5 18.Dxc5

Zie analysediagram rechts

De druk is van de zwarte ketel maar ik denk dat zwart te weinig compensatie heeft voor de pion.

16.Tad1 Da5 17.b3!

Zie diagram

Met deze handige zet bereikt wit meerdere doelen. Pion a2 wordt niet meer door Le6 aangevallen. Pion a2 krijgt een extra dekking via Dc2. Verder is veld c4 niet meer toegankelijk voor een vijandelijk stuk. Dit betekent dat de opmars f2-f4-f5 nu een reële dreiging is.

17...f6?!

Deze zet redt weliswaar het zwarte stuk maar de prijs is hoog. Naast de verzwakking van de damevleugel wordt nu ook de koningsvleugel verzwakt.

Na 17...c5 18.Pd5 Lxd5 19.Txd5 staat wit overwegend.

18.f4 Pf7 19.Pe2!

Dit is een thematische wending in deze opening. Het paard wordt omgespeeld naar betere oorden. Nog sterker is het pionoffer 19.e5! fxe5 gevolgd door de opmars 20.f5

19...Tad8?!

Zwart weet dat hij minder staat en probeert de partij in ongebalanceerd vaarwater te brengen.

20.Dxc6

Een goed alternatief is 20.Pd4 Ld7 21.Pxc6 Lxc6 22.Dxc6 met goede kansen voor wit.

20...Lc8

Naast de mindere stelling heeft zwart ook een gigantische tijdsachterstand. Ik heb nog 1.05u terwijl Marc slechts 10 minuten over heeft.

21.Pc3 Ld7?

Zie diagram links

A tactical oversight.

22.Txd7 Txd7 23.Dxd7 Dxc3 24.Dxa7

Wint een tweede pion.....en dekt de loper op e3!

24...Tc8 25.Kh2!

Profylactisch gespeeld. Ook goed is 25.Dxe7 Dxe3+ 26.Kh2 met groot voordeel.

25...Lc5

Om onder de druk vandaan te komen wikkelt Marc af naar een eindspel. Dit eindspel is echter kansloos verloren.

26.Lxc5 Dxc5 27.Dxc5 Txc5

Zie diagram

Wit heeft twee pionnen meer. Met pionnen op beide vleugels zal de loper sterker zijn dan het zwarte paard. Het witte plan bestaat uit het creëren van een vrijpion. Ondersteund met de toren en de loper dreigt deze vrijpion naar voren te bewegen. Vervolgens zal de witte koning het werk moeten afmaken.

28.a4! bxa4 29.bxa4 Ta5

Zie diagram rechts

Op handige manier weet ik mijn toren naar het ideale veld te brengen.

30.Tb1! g5 31.Tb4 Kf8 32.Lf1 Pd6

33.Lb5 Ke7 34.Kg2 En het laatste stuk gaat zich met de partij bemoeien.

34...Kd8 35.Kf3 1-0

De verzwakte zwarte koningsvleugel wordt een aanvalsobject voor de witte koning. Hier vond de IM het welletjes.

Met deze overwinning werd de eindwinst op het favoriete Erkerschwick een feit.

Heeft u dat nou ook altijd? Deel IV

Door Cesar Elisma

- Dat u een prachtige openingsvariant heeft bedacht die allang blijkt te bestaan?
- Dat u altijd dacht dat uw schaaklessen gratis waren totdat u de factuur ontvangt?
- Dat u altijd wel eens naar het Café de la Régence had willen gaan? (Het befaamde schaakcafé in Parijs werd in 1910 een restaurant. Reisafstand vanaf Arnhem: 510 km.)
- Dat u eindelijk dat prachtige studieboek heeft gevonden, maar dat het altijd in de originele, Russische taal is die u niet beheerst?
- Dat u niet kunt kiezen tussen de klassieke partij, de rapidpartij, snelschaken, de Blitzpartij, correspondentieschaak, doorgeefschak, studie, schaakprobleem of Fischer Random Chess, allemaal leuk?
- Dat uw simultaangever altijd bij andere borden moet blijven staan?
- Dat uw tegenstander al volop aan het schaken is terwijl u nog plannen aan het maken bent? (Vrij naar: *"Life is what happens to you while you're busy making other plans"* uit Beautiful Boy van John Lennon uit 1980. Ironie: later dat jaar werd Lennon doodgeschoten.)
- Dat u op vakantie een jochie ontmoet dat wel met u wil schaken en dat u vervolgens alle hoeken van het bord laat zien?
- En dat hij dan jeugdkampioen van uw vakantieland blijkt te zijn?
- Dat u eerlijk gezegd wel blij bent met het gefluister van uw kiebitzers, omdat u er uw beste zetten aan ontleent?
- Dat u een goede zet heeft gevonden, maar dat u die na grondige bestudering afwijst en dat die bij de post mortem toch goed blijkt te zijn?
- Dat u Bobby Fischer zo mist?
- Dat u ondanks een verloren partij de volgende dag toch gewoon weer wilt gaan schaken?

Prettige wedstrijd!

Mental Toughness, weer mee met ASV 2

door Roy Vink

Het eindigde tijdelijk, voor onbekende duur, in 1993. Als jeugdlid van onze mooie club speelde ik toen mijn laatste partij voor ASV. En het begon weer met een oproep van een collega om mee te doen aan het NK-bedrijvenschaak afgelopen september. Na wat voorbereiding toog ik richting het topsportcentrum nabij een voetbalstadion in Rotterdam. Uitgelachen over de grap dat topsport en Feijenoord niet samen in één zin passen begon ik onwennig aan de 1e rapidpartij. Met wit wist ik een klein plusje uit de opening uiteindelijk te verzilveren via aanhoudende druk op de damevleugel. Yes, nog niet verleerd! Dat dit gelijk mijn laatste zege was die dag en ik nog 2 remises wist te behalen en de nodige kansrijke posities vak-kundig om zeep hielp bleek ook de voorbode voor het vervolg. Niet belangrijk. Wel het gegeven dat mijn schaakvuur weer aangewakkerd was. Daarna doorgepakt en onze secretaris gebeld voor een “proeverij” op donderdagavond. Dat werd een leuke rapidavond.

Later die maand de eerste klassieke partij. Mocht gelijk na de warme woorden van Erik Wille met wit aantreden tegen broer Ruud. Net als bij het NK bedrijvenschaak: vanuit dezelfde opening ook hier een positieel voordeel uitgebouwd, dit keer via enig breekwerk op de andere vleugel. Koning te rijk natuurlijk. Om vervolgens in een aantal voornamelijk externe partijen uit te blinken in het niet winnen, en ook verliezen, van kansrijke posities. Weer met beide beentjes op de grond en iets om op stuk(ken) te kauwen.

Zo was daar “mee met ASV 2” deel 1. Een memorabele, echter niet fijne, middag voor ons team bij de Stukkenjagers in Tilburg. Ik op bord 8 met zwart tegen het zoontje van Neerlands meest bekende trainer. Was de verwachting op basis van de teamopstellingen uit eerdere wedstrijden. Beetje voorbereiding wat zijn vruchten leek af te werpen. Opening goed behandeld, prima 1e deel van middenspel gespeeld, duidelijk initiatief en ruimtelijk overwicht. Na een zet of vijftientig stond hij spreekwoordelijk met de rug tegen de muur. Gepaste trots! Wat niet hielp om het punt binnen te halen was de taaie verdediging van het jonge talent, chapeau. Ondertussen werd ik mentaal moe en zag ineens een “briljante” afronding. Even rekenen. Protest uit de onderbuik, voelde niet goed. Nog eens rekenen. Weer die gevoelsmatige rode vlag. Mentaal weggedrukt, torenoffer... gewoon doen! Terwijl ik de bewuste zet uitvoerde zag ik de ogen van onze aanschouwende teamcaptain heel groot worden. Zijn blik veranderde van goedkeuring in afgrijzen. De zet deugde niet en mijn grootste blunder tot op heden was een pijnlijk feit. U herkent de les in dezen? De “kan (ver)keren” koorts sloeg overigens bij meerdere teamgenoten toe. We waren de weg een beetje kwijt. Ik ook bij de terugreis en werd zelfs even als vermist verklaard maar dat is weer een ander verhaal. Ook applaus voor de zorginstelling van het 2^e!

De combinatie ontbreken van wedstrijdritme en mijn verminderde rekensnelheid leidde in de navolgende partijen tot het Grischuk-effect....tijdnood. Hielp natuurlijk enorm richting positief resultaat, *not*. Ook, en nu volgt een gevoelige persoonlijke noot, hielpen mijn zenuwen niet mee. Deze slaan bij voorkeur toe na een zet of twintig-dertig in het liefst (veel) betere posities.

Leuk allemaal die slappe excuses, maar wat te doen met deze waardevolle inzichten? Op zoek naar nieuw schriftelijk schaakvoer voor mijn brein stuitte ik op het boekje “*Mental Toughness in Chess*”. Serieus een aanrader als u zich herkent in bovenstaande problematiek! Gaat overigens ook kort in op het goed verdelen van de dierbare klokminuten wat natuurlijk een belangrijke en zeker niet te onderschatten vaardigheid is. Ik heb deze behapbare kost in ieder geval heel vlot tot mij genomen. Uiteraard benieuwd hoe dit ging verteren...

Meerdere lessen volgden, en gelukkig ook wat licht hoopgevende resultaten: hele gemiste punten veranderden in halve en zo verdween op een vrijdagavond in Wijchen de hatelijke externe nul van mijn scorebord: remise in een overigens weer (veel) betere positie. Positief blijven benaderen!

Net voor het uitbreken van de pandemie mijn laatste OTB wapenfeit: welkom verzoek om weer in te vallen in het 2^e. Thuis ditmaal in de Servontyn. Maar goed dat ik Theo nog even belde waar de locatie was

want anders had ik in mijn eentje een bord opgezet bij een gelijknamig etablissement elders in Arnhem. Ook deze keer bord 8 en weer van tevoren gekeken wie ik zou kunnen treffen.

De vermoedelijke tegenstander kwam binnen en liep in mijn richting. Hij schoof echter aan bij mijn buurman "op 7". Geen paniek uiteraard. Gewoon zien wat er gaat gebeuren:

1. d4 d5 2. c4 Mooi. Hier ben ik (uiteraard) aardig mee bekend. **2... Pc6** Oeps, hiermee niet... Tenminste, vandaag even niet.

Chigorin, nog niet zo lang geleden voor deze partij thuis op het bord gehad. Ik probeerde mijn "harde schijf" te raadplegen echter zonder succes. Zwart gat in mijn geheugen. Lekker dan, dacht ik bij mijzelf. Iets met Pc3, dat wist ik dan nog wel. De eerste negatieve gedachte dringt zich in mij op. Waarom kan ik de theorie niet gewoon onthouden?! Dat ging mij als jeugdspeler prima af. Laat ik het houden bij de constatering dat dit bij mijn rentree op mijn 45e toch echt anders ligt.

3. Pf3 Bewust gespeeld in een poging mijn tegenstander ook "out of book" te krijgen. **3... Lg4**. Snel en met overtuiging gespeeld. Aangezien ik geen zin had om in een mogelijk scherp tactisch doolhof terecht te komen was mijn eerste ingeving **4.e3**. Een eventueel daarop volgend **4...e5** leek mij wat frivool. Kortom **4. e3**. Mijn tegenstander denkt kort na, richt zich op en zet krachtig **4... e5?!**. Om nog wat meer

lading toe te voegen kijkt hij mij even strak aan en loopt vervolgens bij het bord weg. Ok dan, heb ik iets gemist?! Overigens is **4...e6** de veiligere optie voor zwart.

En nu probeert een tweede negatieve gedachte zich in mijn hoofd te nestelen. Het zal toch niet..wordt "buiten het boekje" al snel "huilend in het hoekje"?! Gelukkig denk ik aan het geleerde uit het eerder genoemde prachtwerkje en roep ik mijzelf tot de orde. Ik besluit om mij rustig in de stelling te verdiepen. Dat rustig is een understatement want ik verbrand ongeveer een half uur bedenktijd (wat een overtreding is op de max 20 minuten regel voor eender zet, foei). Wel fijn dat ik vervolgens op de proppen kom met wat achteraf de sterkste zet blijkt te zijn! Gaat er toch nog iets goed in mijn hoofd vandaag.

5. Db3! En ineens zit er venijn in de stelling vanuit wit! Nu is het de beurt aan mijn tegenstander om ervoor te gaan zitten. Zijn hoofd verdwijnt tussen zijn handen en hij lijkt er niet geruster op te worden. Ik ga een rondje lopen, kijk nog af en toe een keer en merk dat het ver-

trouwen in mijn kansen zienderogen toeneemt. Na de partij volgt zijn bekentenis dat ook hij hier uit de theorie was en "spijt had van e5". Zo erg is het allemaal nog niet blijkt uit de analyse achteraf maar mijn opzet was hier blijkbaar al geslaagd. **5... Lxf3**. Noodzakelijk. **6. gxf3 exd4?!** Een mindere zet van zwart. Wit komt nu op voordeel. Beter is **6... Pge7**. Al staat wit dan ook zeker comfortabel.

7. cxd5 Lb4+?

Een misser van zwart. Ik begrijp de drang tot ontwikkeling. Eerste ingeving is echter dat dit een stuk kost na een koningszet gezien het feit dat het paard "in" staat en de looper ongedekt na verplaatsing van het zwarte ros. Nu nog even bedenken welke koningszet...

8. Ke2! De meest nauwkeurige. **8. Kd1** gevolgd door bijvoorbeeld **8... Df6** geeft zwart onnodig wat tegenspel. **8... d3+**. Poging om de dans te ontspringen, maar het werkt niet. **9. Dxd3**. Uiteraard niet **Kxd3** gevolgd door **Pe5+** waarna de looper ontsnapt. **9... Pe5** **10. Db5+** (zie diagram op volgende pagina)

En alsnog verdwijnt de loper van het bord. **10... c6 11. Dxb4**. Met de pion op c6 slaan werkt natuurlijk niet omdat na Pxc6 de loper weer netjes gedekt staat.

11... Dxd5 (zie diagram rechts)

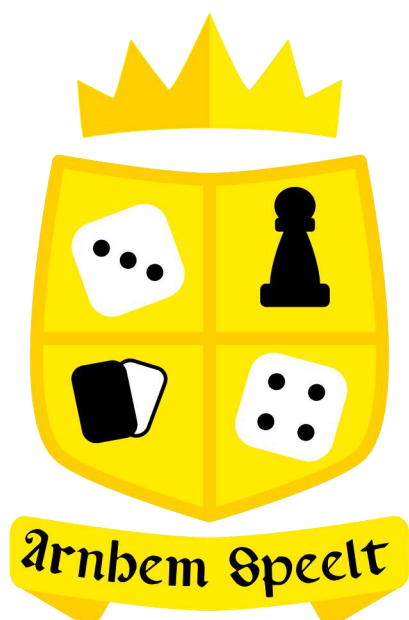
12. De4! Dit is de zet die ik voorzien had bij het spelen van Ke2. Van serieus tegenspel door zwart is nu geen sprake meer. **12... O-O-O**. Dames op het bord houden met schaak op b5 is ongevaarlijk voor wit maar wellicht nog het proberen waard. **13. Dxd5 Txd5 14. Pc3 Td7**. In een poging tot torenverdubbeling op de d-lijn gaat het nu helemaal mis (zie diagram links)

15. Lh3. En hier kwam de uitgestoken hand...zwart houdt het met een volle toren minder in het vooruitzicht voor gezien: **1-0**. Gelukkig won ons team ook (5 ½- 2 ½).

Op zich geen hoogstaande partij en waarschijnlijk volgt er geen kortere meer in de toekomst, maar wel eentje met een moraal: vertrouw in eigen kunnen en raak niet in paniek op onbekend terrein. En wat niet vaak genoeg benadrukt kan worden voor de gemiddelde clubspeler zoals ik: investeer vooral in positiespel en eindspelen en minder in openingstheorie.

Eindelijk de eerste externe overwinning en ook een mentale. In de voorgaande partijen zitten overigens genoeg te delen leermomenten, wellicht iets voor een volgende bijdrage. Belangrijkste voor mij is dat ik mijn spelletje weer terug heb en ervan geniet. Ik kijk uit naar volgende partijen en hoop we vlot in goede gezondheid weer *live* elkaar mogen besmetten met het schaakvirus.

Steenstraat 106, Arnhem

De witte valstrik

“Een ezel stoot zich geen tweede keer aan dezelfde steen”

door Tom Bus

Beste lezer, in deze bijdrage wil ik u meenemen in een solide, degelijke openingsvariant die echter zeer scherp kan worden wanneer tactische zwartspelers op avontuur gaan.

Bus, Tom (2179) - Lagrain, Jan (2065) Finale Belgische Beker, 28.05.2010

1.c4 e5 2.g3 Pf6 3.Lg2 d5 4.cxd5 Pxd5 5.Pf3 Pc6 6.0–0!

Er is een Siciliaanse Draak met verwisselde kleuren op het bord verschenen. De zetvolgorde in deze variant is van groot belang. Wit heeft een kleine subtiliteit uitgehaald door de zet Pb1-c3 uit te stellen. Zwartspelers, die de geheimen van deze openingsvariant (nog) niet kennen, spelen de meest voor de hand liggende ontwikkelingszet.

6...Le7?!

De andere spelers en/of theoretici kiezen voor het doordachte 6...Pb6! om de opmars 7.d4 te verhinderen.

7.d4! exd4

Een geheel ander verhaal is het ogenschijnlijk veilige 7...e4 waarop wit de venijnige riposte 8.Pe5! heeft. Zie analysediagram rechts

Zwart vervolgt het beste met 8...f5!?

Niet goed is 8...Pxe5 9.dxe5 f5 10.exf6 Pxf6 zoals onder andere in de partij Keres,P-Karlin,O Linköping 1944 is aangetoond.

(Foto links: Paul Keres 1943, Estonian Sportsmuseum)

Na 9.Pxc6 bxc6 10.Dc2 is het evenwicht niet verbroken maar de witte stelling speelt zich makkelijker.

8.Pxd4 Pxd4 9.Dxd4 Pb4

Aangewezen is de terugtocht 9...Pf6 waarna wit met 10.Da4+ het initiatief behoudt. (Zie partij Bus-Erwich in dit blad)

10.Dxg7

Zie diagram links

In deze stelling liep het hoofd van mijn tegenstander paars aan. Hij richtte zijn hoofd op en keek mij aan met een déjà-vu blik: "Ik ben hier toch al een paar jaar geleden ingetrapt?"

10...Lf6 11.Dh6

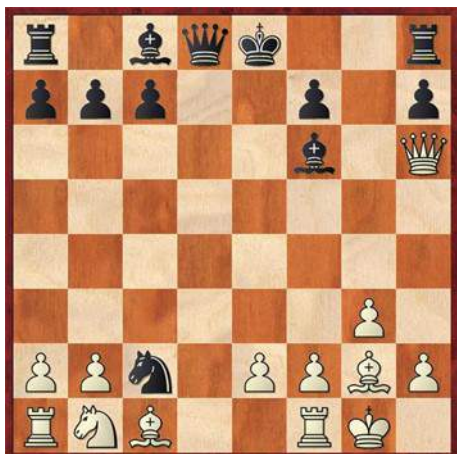
De eerste schermutseling heeft plaatsgevonden. Het is wit gelukt om de zwarte koningsvleugel te verzwakken en de zwarte koning in het centrum vast te houden. De zwarte compensatie bestaat uit het verschalken van de toren op a1.

Uit de praktijk blijkt dat de partij vanaf nu éénrichtingsverkeer is.

Theoretisch intermezzo

De hoofdvariant gaat verder met 11...Pc2

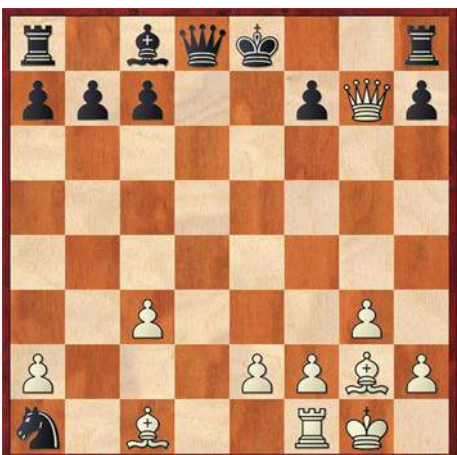
Zie diagram links

Na 12.Pc3 heeft zwart drie verschillende pogingen ondernomen maar een verloren stelling is en blijft veelal een verloren stelling!

a) Zwart verloor snel na 12...Le6 13.Lxb7 Pxa1 14.Lxa8 Tg8 15.Lc6+ en wit won snel na 15...Ke7 16.Le3 Dd6 17.Pe4 Dxc6 18.Dxf6+ Rotstein,A (2441)-Herb,P (2310) France 2000 1-0

b) In onze eerste ontmoeting speelde Jan 12...Lxc3

Weliswaar wordt met deze zet een potentiële aanvaller uitgeschakeld. Aan de andere kant mist zwart nu een belangrijke verdediger van de zwarte velden. Saillant detail is dat de diagonaal a3-f8 voor de witte dameloper geopend wordt.

De partij duurde niet lang meer Na 13.bxc3 Pxa1 14.Dg7 1-0 Bus,T (2135)-Lagrain,J (2082) LIC 0506 Hasselt 2005 bereikten we de slotstelling links.

Het voor-/nadeel van dit soort partijen is dat je al vroeg aan de toeg zit.

c) De hoofdvariant gaat verder met 12....Pxa1 13.Td1 Ld4

Zie diagram links

Na het foutieve 13...Ld7? 14.Pd5 Le7 15.Dg7 Tf8 16.Lh6 is de zwarte stelling onhoudbaar. De partij ging verder met 16...f6 17.Lf3! Lf5 18.Lh5+ Lg6 19.Lxg6+ hxg6 20.Dxg6+ Kd7 21.Pxf6+ Kc6 22.De4+ 1-0 Franco Ocampos,Z (2520)-Needleman,A (2434) Buenos Aires 2003

c1) Zelfs na het slappe 14.e3? wist wit snel te winnen. 14...Df6 15.exd4 Dxh6 16.Lxh6 Pc2 17.Pd5 Kd7 18.Le4 Kokarev,D (2601)-Meurs,T (2249) Budva MNE 2019;

c2) Ook goed is 14.Lg5 Dd6

15.Dh4 c5 16.e3 f6 17.Dh5+ Kd8 18.Pe4 Df8

Zie analysediagram rechts

19.Lxf6+ Kc7 20.exd4 Ld7 21.De5+ Kb6 22.dxc5+ Ka6 23.Txd7 Dc8 24.Lf1+ 1-0 Magnusson,J (2301)-Vela Ignacio,J (2038) Cagliari ITA 2019;

c3) Het sterkst is 14.Pb5 Pc2 (14...c5 15.Pd6+-) 15.Lf4 Le6 16.Pxc7+ en wit heeft een winnende aanval.

Terug naar de partij

11...c6

Deze stelling heb ik twee keer op het bord gehad. In deze partij ging Lagrain verder met

12.Pc3 Le7

In 2011 speelde Fred Jonker tijdens de ONK 12...Le6. Dit was geen echte verbetering. Na 13.Td1 De7 14.Pe4 Le5 15.Lg5 Df8 16.Pf6+ Lxf6 17.Dxf6 Pd5 18.Lxd5 cxd5 (zie diagram rechts) stortte de zwarte stelling in. Het vervolg was 19.Lh6 (Schande! Hier mis ik 19.Txd5! met mat in 9!) 19...Dg8 20.Lg7 Kd7 21.e4 Dd8 22.Lxh8 en zwart gaf op.
1-0 Bus, T (2237)-Jonker, F (2154)/Dieren 2011

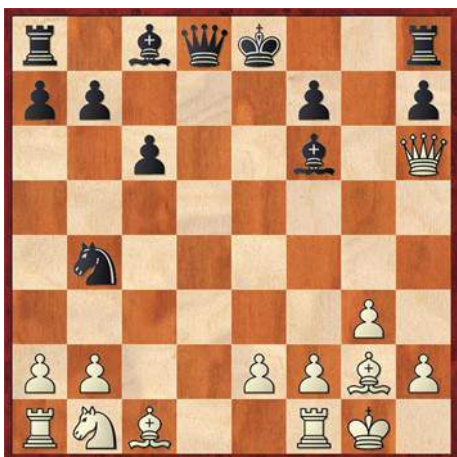
13.Td1 Da5 14.Dg7 Tf8 15.Lh6 Lf5

Met een stille zet wordt het slotakkoord ingeluid. Zie diagram links

16.a3! Pa6 17.Pd5 (17.b4!)

17...cxd5 18.Txd5 Db6 19.Txf5 1-0

en zwart gaf de ongelijke strijd op.
Voorwaar, Lagrain heeft in vijf jaar tijd de partij vijf zetten langer kunnen reken!

Heeft u iets te vieren?

Wij hebben voor iedere gelegenheid een passende culinaire invulling.

Al vanaf
€ 15,00 p.p.
een compleet
buffet

party catering
La Coquerie®
Gewoon Exclusief Lekker

www.lacoquerie.nl
Vlamoven 11 Arnhem
(026) 361 89 63

Heeft u dat nou ook altijd? Deel v

Door Cesar Elisma

- Dat u het openingsnieuwttje dat u thuis heeft voorbereid altijd bent vergeten als u aan het bord plaatsneemt?
- Dat u Karpov en Kasparov nog altijd niet uit elkaar kunt houden?
- Dat u hoort dat u het altijd teveel zwart/wit ziet?
- Dat u thuis gevraagd wordt: *"Heb je dat schaakboek nou nog niet uit? Ik heb mijn boek in één dag uitgelezen."*
- Dat u meer van Tweepaardenspel dan van paardrijden houdt?
- Dat het verwijt dat u monomaan bent u niets doet omdat u monogaam wilt blijven?
- Dat uw vriendelijke tegenstander een wreedaard blijkt te zijn?
- Dat de klassieke partij u te langzaam gaat maar de rapidpartij te snel?
- Dat u een bye wilt opnemen om de winst te delen?
- Dat u bij het stappen denkt dat u de Stappenmethode hanteert?
- Dat uw berekening altijd mislukt doordat de zetten de stellingen veranderen?
- Dat u zich zonder korte rokade tekort heeft gedaan?
- Dat u lekker elke dag kunt schaken maar schaatsen niet?
- Dat u eerlijk gezegd gewoon niet tegen uw verlies kunt?
- Dat uw tegenstander altijd, zelfs na uren spelen, frisser is dan u?
- Dat u via internet een prachtig schaakboek heeft gekocht en dat u even later precies hetzelfde schaakboek op uw schaakclub in de verkoop ziet maar dan voor de helft van de door u betaalde prijs?
- Dat uw combinatie net als uw notatieboekje niet waterdicht blijkt te zijn?
- Dat u altijd enorm baalt als het einde van uw partij niet is genoteerd?
- Dat u eigenlijk wel elke dag zou willen schaken?
- Dat uw tegenstander deze opening altijd beter kent dan u?
- Dat u serieus vreest dat u dit seizoen geen clubkampioen wordt?
- Dat uw tegenstander verzuchtte dat hij verloren stond toen u remise aanbood en dat dat bij analyse inderdaad zo blijkt te zijn?
- Dat uw vrijpion in feite vogelvrij is?
- Dat u in uw partij naast uw stuk ook zichzelf heeft geofferd?
- Dat u nog steeds niet alle boeken van Max Euwe uit heeft?
- Dat uw thuisreis van uw schaakclub altijd langer duurt dan uw heenreis?
- Dat u zich niet kunt herinneren wanneer uw elo-rating zó laag was?
- Dat u altijd aan het gedrag van uw kiebitzers kunt afleiden dat u allang had moeten opgeven?
- Dat u pas recent tot de ontdekking bent gekomen dat de inhoudsopgave van oudere schaakboeken helemaal achterin zit?
- Dat u zich afvraagt welke sadist in hemelsnaam de Blitzpartij heeft bedacht?
- Dat u stiekem hoopt dat uw tegenstander niet opmerkt dat uw klok al een tijdje 0,00 minuten aangeeft?
- Dat u zich afvraagt of u misschien toch niet beter kunt gaan dammen?
- Dat het schaken thuis altijd zo makkelijk lijkt en op de club zo verrekte moeilijk uitpakt?
- Dat u tot de conclusie bent gekomen dat u vroeger nooit had moeten stoppen met schaken, want dan had u het nu tenminste gekund?
- Dat u de lange rokade avontuurlijker en leuker vindt dan de korte?
- Dat u na een lange en ingespannen partij totaal ongevraagd door omstanders krijgt uitgelegd wat u allemaal verkeerd heeft gedaan?
- Dat schaken tegenover een echt mens toch altijd leuker is dan online?

Prettige wedstrijd!

Jong Geleerd

door Tom Bus

Onze voorzitter heeft onlangs verzocht om een anekdote uit ons schaakverleden te delen via ASV-Nieuws. Deze oproep kon ik goed combineren met het doorzoeken van mijn oude schaakpartijen. Bijna tweeduizend partijen zijn inmiddels in een databank opgeslagen maar er bleek ook dat een aantal partijen nog niet gearcheveerd was.

Bij het naspelen en opslaan van deze oudste stoffige partijen blijken vele het daglicht niet te kunnen verdragen. Ik zal uw dag dan ook niet te veel bederven met deze blunderlawines.

Het is januari 1977 en ik speel ruim een jaar in clubverband. De partijen beginnen stabiel uit te zien en er komen ook al langzaam correcte combinaties op het bord.

In deze bijdrage wil ik een aantal van deze prille combinaties met u delen.

Bus, Tom - van Vuuren, J Hoensbroek 14.01.1977

Deze partij komt uit de interne competitie van mijn oude club SV Hoensbroek. Als novice heb ik veel ontzag en respect voor mijn ervaren, sterke tegenstander. Daarnaast is het wel zo dat ik van deze houwdegen wil winnen!

Stelling na 17... Lc7?

Velen onder u herkennen de contouren van de hoofdvariant van de Caro-Kann verdediging. Wit heeft niet gekozen voor de solide lange roka-de, maar voor het frivole Kf1. Het voordeel van deze zet is dat wit zonder angst zijn damevleugelpionnen kan opspelen om indruk te maken op de zwartspeler. Daarnaast is torenlift naar h4 een bekend thema. Na de mindere tekstzet maak ik gebruik van de ongedekte stand van de loper op c7.

18.Pxf7! Lxf4

De voor Hoensbroekse begrippen "gerenommeerde" zwartspeler probeert in troebel water te vissen.

18...Kxf7 19.Lxc7 Pbd7 20.Dg6+ is ook geen pretje.

19.Pxh8 0-0-0 20.Pg6 Lc7 21.Pe4 Da6 22.b5 cxb5 23.cxb5 Da4 24.Tb4 Da5 25.Pc5 e5

Zie diagram

Met een concours hippique kan ik de partij beëindigen.

26.Pe7+! Kb8 27.Pa6+ bxa6 28.Pc6+ 1-0

Deze partij is een goede warming-up voor mijn volgende weekend-partij. Twee dagen later speel ik in de Limburgse competitie tegen VSM uit Maastricht.

de Kleijn - Bus, Tom 16.01.1977, Maastricht

Stelling na 15.c3

De twee spelers hebben elkaar in de openingsfase niet veel pijn gedaan. Al snel werden een aantal stukken geruild. De materiaalverhouding is gelijk en beide stellingen vertonen geen echte zwaktes. Misschien dat zwart een zuchtje voordeel heeft vanwege de open h-lijn.

Een belangrijk gegeven is de aanwezigheid van ongelijke lopers. Dit betekent dat men ten aanval moet gaan omdat je tegenstander niet kan verdedigen op de kleur van jouw loper.

De beste stormram is een pionnenwals. In de volgende fase laten beide spelers zien dat zij het koffiehuis schaak niet schuwen. Er worden veel fouten gemaakt en de kansen keren per zet.

15...e5 16.a4 exd4 17.b4 Dg5 18.f4 Dh6 19.h3 dxc3 20.Db3 Dh7 21.Dxc3 f5 22.Tac1 Lg7 23.Dc4 Ld4+ 24.Kh2 Kb8 25.a5 a6 26.h4 (zie diagram)

Een oud Chinees spreekwoord gaat als volgt: "Wie de laatste fout maakt, verliest de partij."

26...g5!

Met een doorbraak kan ik toegang krijgen tot de witte monarch

27.fxg5 Le5 28.Dc5 Dxh4+ 29.Kg1 Ld4+ 0-1

Zes dagen later speel ik een wedstrijd in het kader van de Schoolschaakcompetitie.

Onze school, het St-Jans-college Hoensbroek, moest het opnemen tegen het favoriete, ietwat hautaine Bisschoppelijk College uit Sittard.

Na een **Corten, M - Bus, Tom** Schoolcompetitie, Sittard, 22.01.1977

Stelling na 13.0-0-0

Er is bij wit iets misgegaan bij de behandeling van deze Siciliaanse partij.

Opvallende kenmerken van de witte stelling:

- 1) pion a3 is lastige verzwakking
- 2) het actieve witte paard op d4 ontbreekt
- 3) er is in het geheel geen sprake van wit initiatief op de koningsvleugel. Normaal gesproken verwacht je daar pionnen op f3, g4, h4 of eventueel nog verder opgerukt.

De zwarte aanval speelt zich als vanzelf.

12...b4 13.Pb1 a5 14.Lb5 0-0 15.Lxc6 Lxc6 16.axb4

Zwart gaat nu zijn laatste drie stukken in stelling brengen voor de Grote Aanval

Pxe4 17.Dd4 Tfb8 18.bxa5

18...Lf6 Zie diagram

Je zou het niet zeggen maar wit staat zowaar een pion voor. Het enige dat ontbreekt is enige harmonie tussen de witte stukken. De rest is niet meer zo spannend

19.Pe5 dxe5 20.Dc4 Db7 21.b3 Ld5 22.Da4 exf4 23.Lxf4 Tc8 24.b4 Pf2 25.The1 Pxd1 26.Kxd1 Lxg2 27.b5 Dd5+ 28.Kc1 Tc4 29.Db3 Txf4 30.Dxd5 Lxd5 31.a6 Lc4 32.Pa3 Le7 33.Kb2 Lxa3+ 34.Kxa3 Lxb5 35.Td1 Txa6+ 36.Kb2

Toch nog een witte dreiging!

36...Kf8 0-1

Saillant detail: 10 jaar later werk ik als docent wis- en natuurkunde op het College van Sittard.

Twee maanden later speel ik een leuke partij voor de LiSB-competitie. Met SV Hoensbroek treed ik aan tegen MSV Maastricht.

Pluymeekeers - Bus, Tom LiSB 76-77 MSV-1 Hoensbroek (6), 20.03.1977

1.e4 c5 2.Pf3 e6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 a6 5.Le2 Pf6 6.Pd2 Lc5 7.c3 Dc7 8.0-0 Pc6 9.Pxc6 bxc6 10.Dc2 0-0 11.Pc4 d5 12.exd5 cxd5 13.Pd2 Lb7 14.Kh1 Tac8 15.Pb3 La7 (zie diagram)

Mijn tegenstander heeft de opening suboptimaal gespeeld. Zwart staat beter vanwege de beheersing van het centrum. Daarbij zijn drie stukken gericht op de verlaten en eenzame strijder op h1.

Pluymeekeers ziet geen gevaar en doet een sjablonezet die een schokgolf tot gevolg heeft.

16.Lg5? Pe4 17.Lh4 f5

De zwarte d- en f-pion gaan in de volgende fase van de partij de hoofdrol opeisen.

18.Pd2 Lb8 19.Lg3 f4 20.Pxe4 dxe4 21.Lg4 (zie diagram linksonder)

De zwarte pionnen staan nu wel zeer dreigend op de poorten van de kwetsbare, witte koningsstelling te kloppen.

Het zwarte loperpaar beschikt over een gigantische potentie. Op dit moment wordt hen het zicht ontnomen door het eigen pionnen duo. Wit dreigt op dit moment een pion en een kwaliteit te winnen. Maar zwart is aan zet! Er blijkt een elegante combinatie mogelijk te zijn

21...fxg3 22.Lxe6+ Kh8 23.Lxc8 gxf2 De pointe!

24.g3 e3+

Gebroederlijk zijn de pionnen aan de Grote Overtocht begonnen. Zij maken nu vrij baan voor de Zwarte Dame

25.Lxb7 Dxb7+ 0-1

Hier vond Pluymeekeers het wel welletjes.

De eindstelling is een diagram waard.

Ziet u hoe de zwarte pionnen op f2 en e3 glunderen?

Soms komt er al vroeg een kortsluiting in de partij voor. De volgende partij komt van het ISSO-toernooi (tussen scholen) te Venray.

Bus,Tom - Dijkstra, Harm Jan (Bolsward) ISSO Venray (2), 02.04.1977

1.e4 g6 2.d4 Lg7 3.Pf3 d6 4.Pc3 Lg4 5.Lc4 Pd7?

Het is wel sneu voor de zwartspeler. Hij heeft die enorme reis van Bolsward naar Venray achter de rug om vervolgens in een paar zetten de stukken weer in de doos te mogen doen.

6.Lxf7+ Kxf7 7.Pg5+ Ke8 8.Dxg4 Ph6 9.De2 e5?

Het was niet de dag van Harm Jan vandaag.

10.Pe6 1-0

De volgende partij stamt uit de zesde ronde van de LiSB-competitie. In de drie matches die ik tot op dat moment tegen GESS Sittard heb mogen spelen, brengt het lot mij tegen Jo Lensen. Mijn tegenstander staat op dit moment met 1,5-0,5 voor.

Lensen,Jo - Bus,Tom Sittard GESS-Hoensbroek b4 11.03.1978

Stelling na 14...Pd5

We naderen het einde van de openingsfase. Zwart beschikt over het looperpaar, ontwikkelingsvoorsprong en een prachtig paard op d5. Wit heeft de koning nog in het midden staan terwijl de overige stukken nog geen samenwerking hebben gevonden. Het veiligst is 14.0-0 gevolgd door een langdurige verdediging.

Lensen heeft een andere idee over de aanpak van dit soort posities.

15.Pg5? Aanvalluh!

15...Pf6 16.h4 a5! 17.h5 La6 18.Dc2 h6 19.Pf3
en tikkie terug!

Zie diagram.

De laatste vijf zetten heeft wit gebruikt om zijn pion van h2 naar h5 te brengen. Zwart heeft zijn dameloper weten te activeren en een gaatje voor zijn koning gemaakt. Het sterke paard op d5 heeft een nieuwe rol gekregen.

Met de witte koning in het midden wil ik het centrum openen.

19...e5

Tegenstander Lensen blinkt uit in opportunisme en zet zijn aanval, (welke aanval?), gestaag voort.

20.g4 e4 21.Ph4 Lb4+ 22.Ld2 Ld3 23.Dc1 Pxd4 24.Tg1

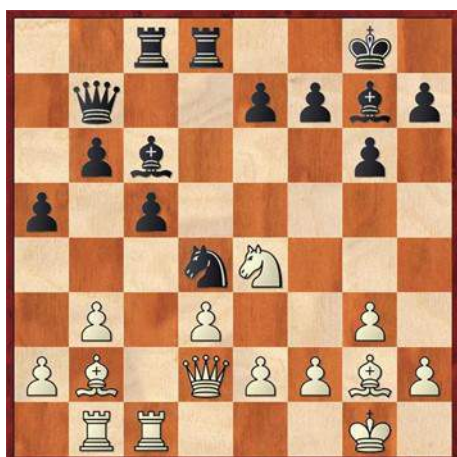
Zie diagram

In de laatste vijf zetten hebben de zwarte lopers de vluchtroutes van de witte koning ontnomen. Het paard van f6 is in volle galop naar g4 gekomen. In de tussentijd heeft wit zijn loper naar d2, de dame naar c1, het paard naar h4 en toren naar g1 geplaatst. Staat deze verschuiving naar de zwarte velden symbolisch voor de donkere wolken die zich over de witte stelling hebben verzameld?

Na de slotzet **24...Dh2!** is er geen verdediging meer tegen het geforceerd mat. **0-1**

De onderstaande stelling komt uit een partij van de interne competitie van SV Hoensbroek

Custers,Hans (1765) - Bus,Tom (1861) 13.10.1978

Stelling na **18...Db7**

Er is een symmetrische stelling ontstaan. Beide partijen hebben hun lopers gefianchetteerd, een paard op een centrale post geplaatst en de torens zij aan zij in het spel gebracht. Het zijn echter de minieme verschillen in deze stand die ten faveure van zwart spreken.

Er is namelijk een concrete dreiging van ...f7-f5 waarmee zwart een stuk dreigt te winnen. Wit denkt het probleem sluw op te lossen met **19.Lh3?**

Het paard staat niet meer gepend en tevens wordt de toren op c8 aangevallen.. Zwart heeft dieper gekeken.

19... Lxe4! 20.Lxc8 Dxc8 Nu faalt 21.dxe4 op 21...Pf3+ **21.De3 Lb7 22.Dd2 Dh3 0-1**

Hopelijk hebben deze jeugd plaisanterieën u enigszins kunnen plezieren en wellicht kunnen inspireren om de vijandelijke slippertjes uit uw jeugd te delen.

Ik ben een bofkont

door Tom Bus

Hoe vaak heeft u al meegemaakt dat u het beste van het spel had, een fraaie stelling had opgebouwd of aanwijsbaar gewonnen stond om alsnog, door een gigantische blunder of door ongekend slecht spel, het volle punt aan uw verbijsterde, dankbare tegenstander te schenken? U bent daarin niet de enige. Soms denk ik dat ik een specialist op dit vlak ben. Soms denk ik dat ik te lief ben voor het wrede schaakspel. Ik denk echter nooit dat het noodlot mij ongunstig gestemd is. Er komt ook nooit de gedachte bij mij op dat al mijn tegenstanders zoveel geluk hebben. De verklaring voor dit fenomeen ligt waarschijnlijk in het feit dat ik bepaalde karakteristieke, schaaktechnische en/of schaakpsychologische tekortkomingen heb die oproepen tot blunders en ander soort ongerief.

In dit artikel wil de keerzijde van de medaille belichten. Hoe vaak heeft u het meegemaakt dat u een slechte stelling had of aantoonbaar verloren stond terwijl uw tegenstander u vervolgens het volle punt in de schoot werpt door op niet mis te verstane wijze de plank volkomen te mis te slaan? Bij mij is het niet anders.

Hieronder volgt een bloemlezing van deze "finest moments in chess"

Eindspelkennis

Hahn, Ger - Bus, Tom Hoensbroek 22.02.1980

Dit is mijn eerste partij tegen deze schaakicoon, alias "Mister Hoensbroek". Ger Hahn, afkomstig uit Hoensbroek en woonachtig in Breda, heeft zich decennialang ingezet voor het wel en wee van SV Hoensbroek. Helaas is Ger twee jaar geleden van ons heengegaan.

Op het moment dat wij deze partij speelden, was ik ruim drie jaar lid van de vereniging. Pas vandaag speel ik voor de eerste keer tegen Ger in een klassieke partij.

We komen in de partij na

36.Ke3

Vele schakers kijken elkaar hier begripvol aan en ondertekenen het scoreformulier.

Gevoed door de wil om te winnen en behept met een gezond gebrek aan eindspelkennis, kom ik in deze stelling op het lumineuze edoch zelfdestructieve idee.

36...b5?

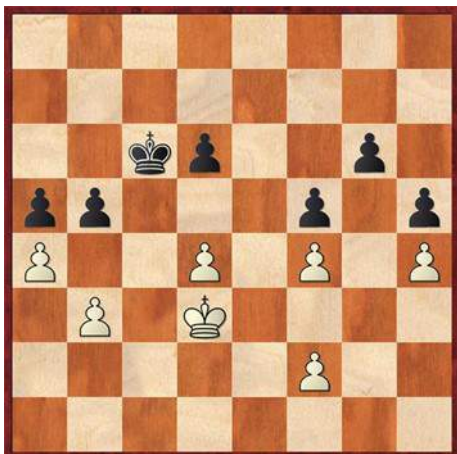
Mijn tegenstander blijkt ook geen Hahntje de voorste te zijn op eindspelgebied en speelt laconiek

37.Kd3

De beste stuurlied zien in één oogopslag dat 37.d5+! Kd7 38.dxc6+ Kxc6 39.Kd4 winnend is. Na deze gemiste winstkans blijkt de misère van wit nog niet afgelopen te zijn.

37...Kd7 38.cxb5 cxb5 39.a4 Kc6

Zie diagram

In deze stelling maken alle koningszetten en 40.f3 remise.

40.axb5??

Die dekselse 40-ste zet! Met deze zet geeft wit de remise uit handen.

In het ontstane eindspel wordt wit uit getempood. **40...Kxb5 41.Kc3 d5 42.f3 a4 43.bxa4+ Kxa4 44.Kc2 Kb4 45.Kd2 Kc4 0-1** Dit punt had ik niet verdiend.

Eindspelkennis

De volgende partij komt uit de Limburgse Competitie. Op bord 1 mag ik spelen tegen de degelijke Martin Simon. Naar verwachting speelt hij een solide partij en geeft hij niets prijs.

Simon,Martin - Bus,Tom Promotieklasse GESS b1 Hoensbroek (4), 08.01.1984

Stelling na **32... Kf6**

Wit staat iets comfortabeler vanwege de betere pionnenstructuur. Ik probeer remise te bereiken

Normaliter is Simon het geduld zelf, maar nu probeert hij op onverantwoorde wijze de uitkomst van de partij te bespoedigen.

33.a4?!

Simon heeft nog een kwartier en ik nog twee minuten voor onze laatste acht zetten. Met een actieve zet probeert hij mij te verrassen. Uiteindelijk raakt wit zelf op een dwaalspoor.

33...Ke6 34.Kf1?

Zie diagram

Wij beiden misten het sterke **34...Te4 35.b5 Kd6! 36.Tc2 axb5** met groot voordeel.

34...Kd6 35.Ke2 f6 36.Kd3 Te4! 37.Kc3

Na deze zet heeft de toren op c5 geen goede vluchtvelden meer. De rest is niet meer zo moeilijk.

b6 38.Lxd5 Lxd5 39.Tc8 Kd7 40.Th8 h5 41.Th7+ Kd6 0-1

De aanhouder wint

Bus,Tom - Jans LiSB 79-80 Promotieklasse b5 Hoensbroek (6), 02.03.1980

Stelling na **22...Tc8**

Na een mislukt openingsexperiment ontstond de nevenstaande stelling. Ik sta hopeloos verloren daar de loper op a5 geen uitweg meer vindt. Hopeloos? Nee, zonder hoop vaart niemand wel. Dus met de moed der wanhoop probeer ik de schade te beperken

23.a4 bxa4 24.Txa4 b6 25.Lxc6 bxa5 26.b5 Tb6 27.Txa5 Lb4 28.Ta4 Ld2 29.Td1 Lc3?

29...Lb3! wint de kwaliteit.

30.Ta7 Ld4 31.Te7 Lf7 32.e3 Lc5 33.Tb7 Txb7 34.Lxb7 Tb8 35.Lc6 Le8 36.d4 Lxc6 37.bxc6 exd4

38.exd4 Ld6

Zie diagram

In de laatste zestien zetten is de stelling stevig gedecimeerd. De twee witte pionnen wegen in het geheel niet op tegen de zwarte loper. Zwart verhindert enige opmars van deze pionnen en zal de partij in zijn voordeel moeten beslissen. Onder het motto "Met opgeven win je geen partij" speel ik nog verder.

39.Kg2 Kf7 40.d5 Ke7 41.Te1+ Kd8 42.Kf3 Le5? 43.Ke4 Tb4+ 44.Kf5 Ke7! 45.f4 g6+?!

Zie diagram

Een onnauwkeurigheid. Hoewel ik al een poosje aan het infuus lig, neemt mijn hoop op remise nu toe.

Winnend is 45...Tc4! 46.c7 (46.fxe5 g6#) 46...g6+ 47.Kg4 Kd7 48.c8D+ Kxc8 49.Kh3 Ld4 en de rest is (misschien) makkelijk.

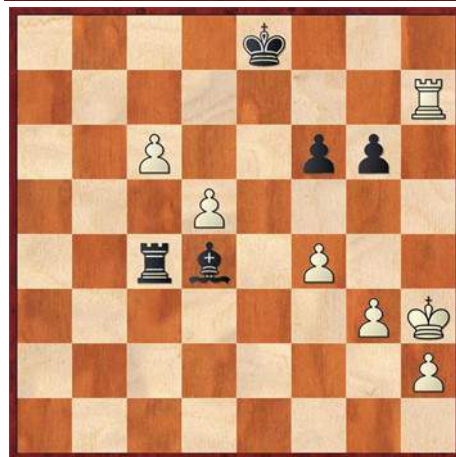
46.Kg4 Kd6 47.Kh3 Ld4 48.Te8!

De enige zet die niet verliest.

48...Tc4 49.Td8+ Ke7

49...Kc7 maakt makkelijker remise

50.Td7+ Ke8 51.Txh7

Zie diagram

De zwartspeler wordt niet blij van een vijandelijke toren op de zevende rij en inmiddels drie pionnen voor het stuk. Het feit dat wit weigerde op te geven, zorgt voor een onaangename psychische druk. Zwart gaat eerst maar eens dat schaakje op h8 verhinderen met

51...f5??

Na het ontluisterende **52.c7!** zag Jans welk onheil hij over zichzelf had afgeroepen en gaf troosteloos op **1-0** Een mogelijk vervolg is 52...Lf6 53.d6 Kf8 54.Th8+ Lxh8 55.d7

De wedren

In 1980 ben ik lid geworden van GESS (Sittard) in de hoop mij op schaakgebied beter te kunnen ontwikkelen. In de onderstaande partij ontstaat een spannend gevecht met vele fouten die de partij extra cachet geven.

Bus, Tom - van Hoogstraten, Fr Intern Sittard 79-80 Hoensbroek, 24.03.1980

Na een vrij matte opening wordt na **22.Txa1** de volgende stelling bereikt. Er is al veel muziek uit de partij en met alle pionnen op één vleugel lijkt remise de meest voor de hand liggende uitslag. Het loperpaar, de grotere activiteit en jeugdige overmoed doen mij besluiten om er nog vol voor te gaan.

22...Te8 23.Ta7 Lb5 24.e4 Td8 25.e5 Pe8 26.f4

Het is mij gelukt op de positie te verbeteren, maar meer dan gelijkspel zit er niet in....

Zie diagram

26...Pxd6?! tenzij je tegenstander je een handje helpt. Veilig en goed is 26...f6.

Na de ruil op d6 wordt de witte d-pion een gigantische troef in het eindspel.

27.exd6 Kf8?

Na deze tweede mindere zet wordt de zwarte stelling moeilijk te verdedigen. Aangewezen is 27...f5! met gelijk spel.

28.Tb7 Ld7

Zie diagram

29.Tc7?

Deze blunder zou het tij moeten doen keren. Wit heeft goede winstkan- sen na 29.Kf2 Ke8 30.Ke3 Tc8 31.Kd4 met voordeel.

29...Ke8?

Beide speler misten het geniepige 29...Le8! 30.g4 Txd6 31.Kf2 en wit mag hoogstens op remise hopen.

30.Kf2 f6 31.Ke3 g6

Met zijn laatste zetten wordt de zwarte koningsvleugel onherstelbaar verzwakt.

32.Kd4 Kf7 33.Lc6! Ke8 34.Kc5 h6 35.h4 g5 36.Lxd7+ Txd7 37.Kc6 Td8

Zie diagram

En hier volgt een spoedcursus voor beginners en gevorderden: "Hoe geef ik een gewonnen stelling weg?"

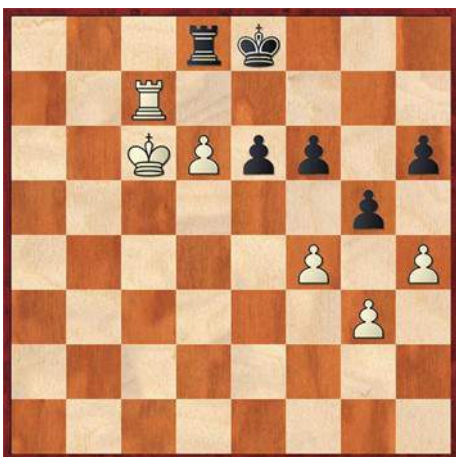
38.Th7?

Het makkelijkste is 38.Te7+ Kf8 39.Txe6 Kf7 40.f5

38...Tc8+ 39.Kb7?

In de laatste twee zetten is het mij gelukt om de winst uit handen te geven. De partij begint opnieuw

Met de reddingsboei 39.Tc7! blijft wit de touwtjes in handen houden.

39...Tc3 40.Th8+? Kd7

Zie diagram

Na veertig zetten kan zwart opgelucht ademen. Hij is ontsnapt aan de nederlaag en mag zelfs voor de volle winst gaan!

Onder het motto "Ik heb niets te verliezen" probeer ik nog een Schwin- del in de stelling te bouwen.

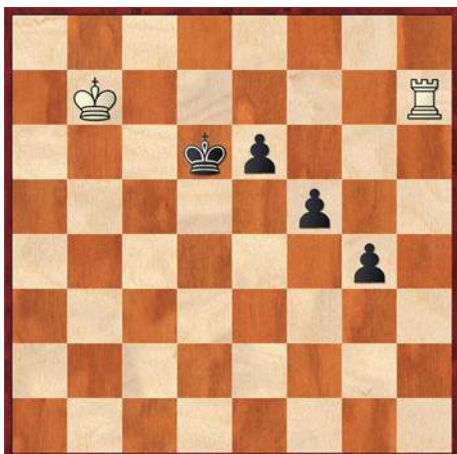
41.fxg5 hxg5?! 41...fxg5 was wel zo makkelijk.

42.h5 Txg3 43.h6 Th3 44.h7 g4

De witte d-pion gaat verloren en waarschijnlijk moet zwart zijn toren voor de h-pion geven. Maar dan kan wit nooit op tijd de zwarte vrijpion- nen tegenhouden....of wel?

45.Tc8 Txh7 46.Tc7+ Kxd6 47.Txh7 f5 zie diagram op volgende pagi- na

Ik heb het maximale gedaan wat ik kan doen. De stelling is theoretisch (Tablebase 7 pieces) gewonnen voor zwart. De vraag echter luidt: "Weet mijn tegenstander hoe het eindspel gespeeld moet worden? En weet ik hoe ik het beste kan verdedigen?"

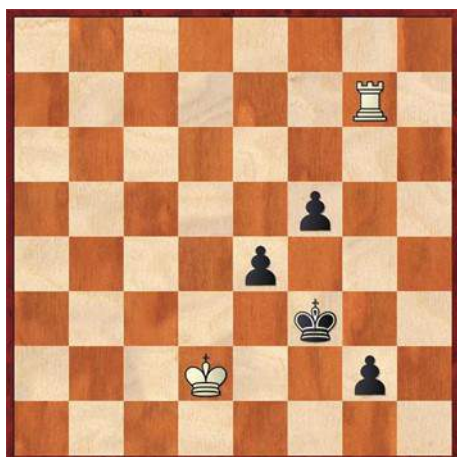
48.Tg7 Ke5?

Deze onnauwkeurige zet maakt de stelling gelijk. Winnend is 48...e5!

49.Kc6 Kf4 50.Kd6 e5 51.Kd5?

Hier ga ik wederom in de fout. Wit bereikt remise met 51.Ke6! g3 52.Txg3 Kxg3 53.Kxf5=

51...e4 52.Kd4 g3 53.Kc3 Kf3 54.Kd2 g2??

Zie diagram

De enige winnende voortzetting is 54...f4! 55.Ke1 Kg2 56.Tb7 f3

55.Ke1

Nu laat ik mijn tegenstander niet meer ontsnappen

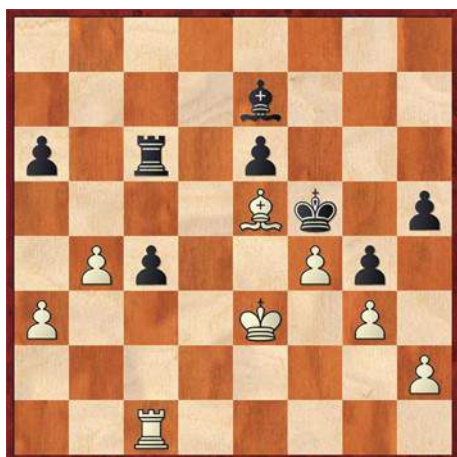
55...f4 56.Tg8 e3 57.Tg7 e2 58.Tg6 Ke3 59.Txg2 f3 60.Tg3 Kf4

61.Tg8 Ke3 62.Te8+ Kf4 Een harde strijd waar Vrouwe Fortuna uiteindelijk aan mijn zijde stond.

De grote List

De volgende partij komt uit de match VSM Maastricht tegen Hoensbroek ME. In een partij met wisselende kansen moest ik mijn weg door gigantische tijdnood vinden waarbij ik dertien zetten in drie minuten moest verzinnen. Nadat de kruitdampen waren weg getrokken ontstond een gelijkstaand eindspel. En toen gebeurde het volgende.

van Gils,Martin - Bus,Tom LiSB Promotieklasse VSM II Hoensbroek (4), 13.01.1985

Mijn tegenstander speelt snel en resoluut

42.Le5.

Zie diagram

Natuurlijk staat de loper hier zeer prominent. Er is echter ook een verborgen keerzijde. Na acht minuten nadenken, zie ik een gluisperige grap. Ik hoop dat mijn sjablonelievende tegenstander de meest logische zetten zal doen.

42...a5!?

Het uitroepteken staat voor de verborgen valkuil en het vraagteken staat voor de kwaliteit van de zet.

43.b5?

En ja hoor, hij trapt erin. Wit krijgt groot voordeel na 43.bxa5! Lxa3

44.Ta1 Lc5+ 45.Kd2. Nu komt deel twee van de list.

Ik speel de volgende zet a tempo om de venijnige list in zijn volle glorie tot uitdrukking te laten komen.

43...Tc5! 44.a4?? Zie diagram op volgende pagina

Mijn tegenstander wilt niet in snelheid onderdoen en met grote gezwindheid speelt hij de randpion op.

Wit heeft een gedekte vrijpion en een magistrale loper op e5. Dat kan toch alleen maar goed zijn? Helaas staan de witte koning, loper en toren zeer ongelukkig opgesteld.

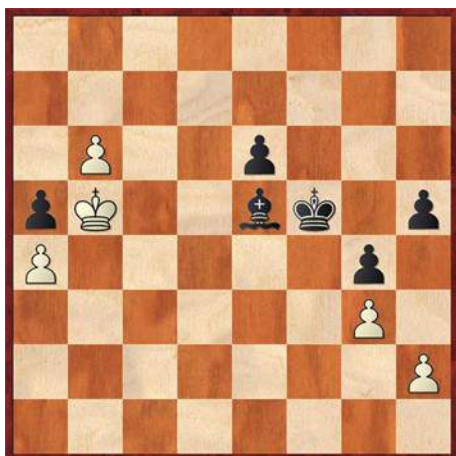
Terwijl de zwarte toren en loper ideaal opgesteld staan voor de list.

Na het betere 44.b6 Tb5 45.Txc4 Txb6 is de weg naar remise niet meer zo lang.+

44...Txe5+!

Hier viel mijn tegenstander bijna van zijn stoel.

45.fxe5 Lg5+ 46.Kd4 Lxc1 47.b6 Lb2+ 48.Kxc4 Lxe5 49.Kb5

Zie diagram links

De snelste weg tot winst is

49...h4! 50.Kxa5 hxg3 51.hxg3 Lxg3 52.Kb5 Lf2 53.a5 g3 54.a6 g2 55.a7 g1D 56.a8D Db1+ 57.Kc4 De4+ 0-1

Hoewel ik niet in geluk in het schaakspel geloof, voel ik mij op regelmatige basis een bofkont.

Men zegt ook wel dat je geluk kan afdwingen. Ik weet niet of het woordje succes (winst, remise) in deze uitspraak beter op zijn plaats is.

LOEWE.

Gallery Arnhem

Ir J.P van Muijlwijkstraat 48 & 50 Telefoon 026-8404004

6828 BS - Arnhem www.loewegalleryarnhem.nl – verkoop@loewegalleryarnhem.nl

De langzaamste ruil

door Tom Bus

Bij het archiveren van mijn schaakpartijen stootte ik op een partij uit 1980 tegen Timo Elbers. Op de een of andere manier was er iets speciaals met deze partij. Wellicht is het handig om eerst mijn tegenstander te introduceren. Timo is een zeer sterk jeugdtalent uit Venlo. Naast menig jeugdschaakkampioenschappen heeft hij ook het B-kampioenschap in 1977 voor zich op geëist. Deze partij stamt uit de derde ronde van de Limburgse competitie (1980-1981) waar Hoensbroek het tegen het sterke Venlo I moest opnemen.

Timo opent met de koningspion en mijn standaardantwoord is 1..c5. Er komt een langzame Gesloten Siciliaan op het bord. De nadruk ligt hier op het woordje "langzaam". Toen ik de partij nog eens langzaam naspeelde, viel mij op dat beide spelers concessies en structuurveranderingen tot een minimum probeerden te beperken. Ondanks het langzame spel, liep het klokje voor beide spelers gestaag door. Na 25 zetten hadden beide spelers nog meer een minuut of tien op de klok. Tijd voor actie zult u wellicht denken. Nee hoor, onvermurwbaar alsof zij niet gestoord wilden worden in hun winterslaap, werden de stukken heen en weer, van links naar rechts, een veldje omhoog en een veldje omlaag verplaatst. Echter na 32 zetten was Timo echt ingedommeld en maakt hij een slordige fout.

Elbers,Timo - Bus,Tom LiSB 80–81 Promotie Kl. Venlo–1 Hoensbroek (3), 07.12.1980

1.e4 c5 2.Pc3 Pc6 3.g3 g6 4.Lg2 Lg7 5.d3 d6 6.f4 e6 7.Pf3 Pge7
8.Le3 0–0?! 9.0–0?! Tb8 10.Tb1 Pd4 11.Pe2 Pxf3+ 12.Txf3 Dc7
13.Dd2 Ld7 14.c3 f5 15.Tff1 Tfe8 16.Tfe1 e5 17.Tbc1 Tbd8 18.Dc2
Le6 19.Tcd1 Kh8 20.Pc1 b6 21.Pb3 Lg8 22.Te2 h6 23.Tf1 Tf8
24.Tef2 Le6 25.Dd2 Kh7 26.Dc2 Kh8 27.Dd2 Kh7 28.Te1 a5 29.Dc2
b5 30.Pd2 a4 31.a3 Tc8 32.Td1 Da5

Ik hoop dat u nog niet ingedommeld bent.

33.Pf1?

Zie diagram links

Na deze blunder word ik gedwongen om de impasse te doorbreken. Er lonkt immers een kwaliteit op d1.

Mijn antwoord liet niet lang op zich wachten.

33...Lb3 34.Dd2

Zie diagram links

De partij is nu aanbeland bij een belangrijk moment. Er zal nu voor de eerste keer in deze partij een stuk van het bord verdwijnen! Ik kan mij niet heugen dat ik ooit op een later moment in een partij deze ruwe verbreking van de initiële troepenmacht heb mogen meemaken.

34...Lxd1!

Daar gaat-ie dan!

35.Dxd1 b4

U ziet dat ik meteen de smaak te pakken krijg. Laten we nog een paar pionnen ruilen! Mijn torens zullen daar wel bij varen.

36.cxb4 cxb4 37.Ld2 Da7 38.Lxb4 Tfd8 39.Lc3 exf4 40.gxf4 Lxc3
41.bxc3 Txc3 42.Dd2 Tdc8 43.Pe3 Txa3 44.Lh3 Dd4 45.Pc2 Txc2 46.Dxc2 Txd3 47.exf5 Txh3
48.fxg6+ Pxd6 49.f5 Pf8 50.f6+ Td3 51.Dc7+ Kg6 52.Dg7+

Geen angst! Alles is onder controle.

52...Kh5 53.h3 Td1+ 54.Kg2 Dd5+ 55.Tf3 Td2+ 56.Kg3 Dg5+ 0–1

Ik ben benieuwd naar uw langzaamste ruil!

“Pret in het schaken is het belangrijkste”

- Interview met Hendrik van Buren -

door Erik Wille

Deze ‘Coronatijd’ is een rare periode, waarin we elkaar uit het oog dreigen te verliezen en tegelijkertijd we soms nader tot elkaar komen. Hendrik van Buren heeft wel voor (letterlijk) hetere vuren gestaan, zoals in dit verhaal blijkt. Hendrik miste de laatste clubavonden omdat hij op de fiets de extreme regenbuien begrijpelijkwijls niet wilde trotseren. Vervolgens ging het clubgebouw op slot. Een straf voor een mensens en schaakliefhebber als Hendrik, die we allemaal kennen van het plezier in het schaken, het gezellige gesprek, de twinkeling in zijn ogen en het borreltje na de partij.

Op 24 en 28 april sprak ik Hendrik. Telefonisch, maar dat remde het gesprek geenszins. Bedachtzaam formulerend, onderwijl puttend uit zijn rijke herinneringen en af en toe terugvallend op het geheugen van zijn vrouw, is zijn eerste conclusie opmerkelijk: *“Heel veel is hetzelfde als vroeger.”* Al pratend blijkt er toch wel wat gebeurd te zijn in al die jaren. Met Hendrik kijken we terug op de ruim 45 jaar dat Hendrik lid is van ASV en de ruim 60 jaar dat hij schaakt. Fragmenten uit oude nummers van En Passant en het jubileumboek ‘ASV 1891-1991’ ondersteunen het verhaal van de echte schaakliefhebber, die ook jarenlang de handen uit de mouwen stak om het georganiseerde schaak mede mogelijk te maken. Het verhaal is niet volledig chronologisch. Sommige onderwerpen uit de rijke geschiedenis van ASV en Hendrik van Buren kwamen vaker terug en zijn daarom gegroepeerd.

Afgelopen zomer vierde Hendrik van Buren zijn tachtigste verjaardag. Hij was in 1974 dus midden dertig toen hij bij ASV binnenstapte na zijn zoveelste verhuizing. *“Ik kom van origine uit Rotterdam. Via Leiden, weer Rotterdam, Den Haag, Gouda belandde ik in Arnhem”.*

Door de vele verhuizingen was Hendrik al lid geweest van vier clubs voor hij, definitief naar later zou blijken, bij ASV neerstreek. *“Ik leerde mezelf als tiener schaken door de schaakrubrieken uit de zaterdagkrant te bestuderen. Ik knipte die ook uit en plakte ze in. Eind jaren vijftig werd ik lid van Philidor Leiden. Dat was toen al een club van ruim 100 leden. Dat was best wonderlijk, omdat Leiden ook in die tijd al behoorlijk veel clubs had. Het eerste team van Philidor Leiden speelde hoofdklasse KNSB. Er was daar geen jeugdafdeling. Iedereen speelde tegen iedereen, dus de jeugd speelde ook met de senioren. De focus lag vooral op het behouden van een team in de hoofdklasse. Schaaklessen werden er niet gegeven, ook niet voor jeugd”.* Hendrik vergelijkt het meteen met het ASV van nu.

“Wat Kees van Keulen en de andere docenten nu elke donderdag doen, is geweldig. Mensen leren schaken en zorgen dat ze er plezier in krijgen en houden. Dat doet Kees fantastisch. Hopen dat ze blijven schaken en als het kan bij ASV. Dat is een goede filosofie.”

"Ik verhuisde van Leiden terug naar Rotterdam. Daar ging ik schaken in de wijk waar ik woonde bij Schaakvereniging Schiebroek. Daar was ik maar een blauwe maandag lid, want we verhuisden alweer. Nu naar Den Haag". Daar ging Hendrik ook weer dicht bij huis spelen. In de wijk Mariahoeve was dat bij RHC Arena. Het was inmiddels 1965. "Dat was een club met 45 leden. Ik ben er nog clubkampioen geweest. Toen mocht ik aan het eind van het seizoen simultaan geven. Leuk om op terug te kijken. Ook won ik ooit in één seizoen al mijn partijen in de competitie van de Haagse Schaakbond. Ik was trouwens bij Arena ook nog een periode voorzitter en ik ben tot de volgende verhuizing ook nog secretaris van de Haagse Schaakbond geweest. Bij Arena heb ik veel aan ledenwerving gedaan. In Mariahoeve staan veel hoge flats. We maakten folders en dat was makkelijk verspreiden. Doordat alles zich binnen de wijk afspeelde was er een grote binding".

Aan die gezellige tijd kwam een einde door de volgende verhuizing. Gouda werd het volgende station en dus werd Hendrik lid van Messemaker 1847. *"Ik geloof dat ze tweede klas speelden. Ik heb er nog één keer ingevallen in het eerste".*

Simultaan tegen Hans Böhm (Bibliotheek Arnhem, 2011)

Even rondkijken op het internet leert me dat alle clubs waar Hendrik gespeeld heeft nog bestaan. Weliswaar heten Schiebroek en Arena na fusies nu SV Erasmus en Raadsheer Corbulo, maar daar waar veel clubs in de laatste decennia verdwenen, gebeurde dat met Schiebroek en Arena dus niet. Philidor Leiden, weliswaar kleiner dan in de jaren vijftig, Messemaker 1847 en natuurlijk ASV zijn nog altijd vooraanstaande clubs in Nederland.

Toen Hendrik van Buren in 1974 in Arnhem kwam wonen, had ASV net (1972) een fusie met De Koningsloper achter de rug. Een eigen speellokaal had ASV niet. ASV speelde op de donderdagavond met GOVA een gezamenlijke interne competitie op de 12^e verdieping van het Girokantoor aan de Velperweg. In het jubileumboek 'ASV 1891-1991' lezen we over die tijd "Binnen de vereniging werd er gemord. Men gaf de schuld van de slechte gang van zaken aan het verlies van identiteit nu men samen met GOVA in het GIRO-gebouw speelde. Dat gebouw was door de strenge bewaking bovendien slecht toegankelijk, hetgeen bepaald niet uitnodigend werkte op belangstellenden. Er werd gefluisterd dat GOVA-voorzitter Jan van Eden (tot 1976 nog lid van het ASV-bestuur!) ASV-ers overhaalde om bij GOVA te komen spelen. De komst van nieuwe sterke spelers vormde soms een bron van irritatie. Zo werd bijvoorbeeld in strijd met het gentlemen-agreement tussen GOVA en ASV, waarbij was afgesproken dat nieuwe sterke spelers in eerste instantie bij ASV zouden worden aangemeld de Israëliër Tal aanvankelijk lid van GOVA. Pas na protesten van ASV werd hij overgeheveld naar ASV".

Met dat probleem worstelde Hendrik niet. *"Via een contact dat ik in Arnhem had kwam ik bij ASV uit. Ik heb de gegevens van de secretaris van ASV opgezocht en me aangemeld. Ik heb nooit hoger dan het derde team gespeeld. Wel ben ik eind jaren zeventig non-playing captain van het eerste team geweest. Dat*

was in de tijd met Heico Kerkmeester en Henk Muzerie. Toen ik in Arnhem kwam, heb ik nog wel een ingezonden brief naar de krant gestuurd. Hoe kon het nu zijn dat Arnhem twee schaakverenigingen telde die allebei op donderdagavond speelden?”

De wedstrijden met het derde tiental kan ik me nog goed herinneren. Ik speelde daarin als jeugdspeler samen met Hendrik. We maakten in het seizoen 1977-1978 een bizarre degradatie mee uit de eerste klasse OSBO. In de laatste wedstrijd van het seizoen tegen het Zevenaarse Turmac 1 waren er diverse afgebroken partijen. De laatste partij was die van Bert de Rijk. Die partij zou voor de beslissing in het voordeel van ASV 3 gaan zorgen. In onderling overleg tussen de spelers werd de partij op een later moment uitgespeeld, dan aanvankelijk afgesproken. OSBO-competitieleider Dick Hajee werd daar niet in gekend. Hoewel Dick een ASV-er was, reageerde hij furieus en verklaarde de partij verloren voor ASV 3, dat daardoor ook nog eens degradeerde. Het seizoen erop werden Hendrik en ik met onze teamgenoten van het derde weer kampioen in de tweede klasse en zo was het onrecht weer ongedaan gemaakt.

De eerste jaren van Hendrik bij ASV waren dus minder rustig dan tegenwoordig. Ik schreef hierboven al wat over het met GOVA gedeelde clublokaal. In september 1976 kwam de discussie op gang of het bestuur niet kleiner moest worden of dat er een daadkrachtig dagelijks bestuur moest worden ingesteld. Daar voelde het zittende bestuur niets voor, maar de door Ton den Ouden geopperde ideeën werden door een groep jongeren bestaande uit Theo van Amerongen, Ton Houtman, Hans Klein Horsman, Michael

Mogendorff, Barth Plomp, Abbes Dekker en Wim Zabel omarmd. Vice-voorzitter Gerrit Verbost ging in gesprek met de opposanten. In het jubileumboek lezen we daarover “Gerrit Verbost was na gesprekken met de opposanten tot de conclusie gekomen dat om de sfeer in de club te verbeteren, getracht moest worden de negatieve richting van de kritiek om te buigen in een positieve door het bestuur te verjongen en enkele van de opposanten de gelegenheid te geven hun ideeën in de praktijk te brengen”. Na veel stevige discussies kwam er een nieuw bestuur onder voorzitterschap van Gerrit Verbost. Dick Hajee, Barth Plomp, Abbes Dekker en Fred Duchêne completeerden het vijftal. De speerpunten waren het verbeteren van het systeem van de interne competitie, het vinden van een eigen speellokaal, het verbeteren van de opvang en begeleiding van de jeugd, meer propaganda bedrijven en een duidelijker beleid inzake de samenstelling van de teams. *“Op Verbost was in die tijd best wel wat kritiek, maar achteraf gezien kun je zeggen dat hij twee geweldige dingen heeft gedaan. We kregen onder zijn voorzitterschap een eigen clublokaal en hij verkleinde het bestuur van zeven naar vijf leden. Dat is voor ASV heel belangrijk geweest.”*

Gerrit Verbost (II) met clubicoon Henk Kelderman

Tijdens die onrustige periode in de ASV-historie kwam Hendrik van Buren groot in het nieuws. Helaas niet schaakgerelateerd. Hendrik overleefde namelijk op 25 februari 1977 ternauwernood een brand in Hotel Rossija in Moskou. *“Ik was vroeg naar bed gegaan. Om half elf werd ik wakker van geklop op deuren. Ik dacht ‘het is vrijdagavond. Die gasten komen weer bezopen uit de kroeg’ en ik draaide me weer om. Niet veel later stond mijn kamer vol rook”*. Hendrik overleefde deze brand waarbij 42 doden vielen en 50 mensen gewond raakten. Van het hotel brandden de 5e t/m 12e etage uit. Over de oorzaak van de brand lopen de meningen uiteen.

Hotel Rossija Moskou – brand 25 februari 1977

Hendrik kwam veel in het Oostblok en later als voorpost van het Ministerie van Economische zaken ook nog in tal van andere landen. *“Toen ik bij de Militaire Inlichtingendienst werkte, moest ik verplicht Russisch studeren. Ik moest het echt vloeiend leren spreken en schrijven. Ik was econoom en al snel bleek dat economen die vloeiend Russisch spraken dungezaaid waren. In Arnhem was ik directeur van PEJA. Dat was een specialist in handel met het Oostblok. PEJA was een bedrijf met 150 medewerkers en in die tijd een omzet van 1,5 miljard gulden. Ik kwam dus vaak in het Oostblok. Ik ben misschien wel 175-180 keer in Rusland geweest. Dat waren bijzondere bezoeken. Eind jaren tachtig leerde ik tijdens het Europees jeugdkampioenschap schaken bij OHRA in Arnhem Anatoly Bychovski kennen. Als ik in Moskou was, dan zocht ik hem vaak op. Het gebeurde dan niet zelden dat ik daar topschakers trof. Onder meer Alexander Beljavski heb ik zo leren kennen”. Om er lachend aan toe te voegen “Ik was in die tijd bijna een bekende Nederlander. Ik kwam elke maand wel een keer op TV. Ik heb het zelfs gepresteerd om op één dag in drie TV-programma’s te zitten”.*

Het contact met Bychovski is altijd gebleven. *“Hij wordt 30 april 86 jaar en ik heb nog steeds contact met hem. Hij heeft wat met Nederland. Zijn vrouw werkte bij Unilever in Moskou. Een kleinzoon werkt in Amsterdam bij de (bij mijn weten) enige Russische bank met een officiële vestiging in ons land. Wij hebben elkaar altijd heel wat te vertellen.”*

Het is duidelijk. Hendrik van Buren heeft mede door zijn werk een rijk leven gehad. Hij was daarin ook zakelijk vaak bestuurlijk actief. Zo bekleedde hij diverse voorzitterschappen. *“ASV heeft altijd een bijzondere plek gehad. Het bleef eruit springen. Ook met al mijn voorzitterschappen op een rijtje. Zo was ik voorzitter van de Vereniging van Nederlandse handelshuizen, van het overleg tussen het Ministerie en het bedrijfsleven over Oost-Europa, van de Nederlands Albane Kamer van Koophandel, van het Nederland – USSR instituut, van het overleg tussen het Pools en Nederlands bedrijfsleven, van het Nederland – Roemenië Centrum. Ik heb nog hele gesprekken gevoerd met de broer van Ceausescu. Er zal nog wel meer geweest zijn, ook vicevoorzitterschappen. Van een aantal organisaties was ook Henk Muzerie lid. Dit ontlokte Henk de uitspraak: “Ik snap niet, dat jij niet beter kunt schaken.” Terugkijken blijft echter leuk. Soms word je daarbij geholpen. Zo word ik nog elk jaar uitgenodigd door het Ministerie van Economische zaken voor een reünie, hoewel ik er nooit werkzaam ben geweest”.*

Anatoly Bychovski

Uiteraard bleven die bestuurlijke kwaliteiten van Hendrik van Buren ook bij ASV niet onopgemerkt al was hij er wel zelf de oorzaak van dat hij in het bestuur van ASV terechtkwam. *“Ik heb me altijd bezig gehouden met zaken die ik belangrijk vond. En zo heb ik met Fred Duchêne En Passant omgevormd tot weekblad. Het clubblad bestond al sinds de jaren zestig. Alleen verscheen het niet regelmatig. Soms kwam er een jaar lang geen clubblad uit. Ik vond dat een weekblad beter onder controle te houden was. En je kon het maken verdelen over een aantal mensen”.*

Op 2 november 1978 verscheen En Passant Nieuwe stijl. Toen Hendrik het idee van En Passant weekblad in de loop van 1978 opperde, duurde het niet lang of hij was bestuurslid. Meteen veranderde er wat. Hendrik maakte zich sterk voor ledenwerving en voor een verbetering van de sfeer. *“Ik ben altijd op zoek geweest naar groei. Dat was in mijn tijd bij Arena al zo en dat is bij ASV niet anders geweest. Zo gingen we de straat op om leden te werven. We zaten dan op het ‘Land van de Markt’ te schaken. Dat trok veel bekijks en dan deelden we folders uit”.* Hendrik kwam met de wervende tekst ‘Onze speler Jansen verliest steeds weer. Dat is niet zo leuk voor hem. Daarom zoeken wij een groep schakers die even zwak speelt als Jansen’.

Straatschaak in het begin van de jaren tachtig

Ook organiseerde Hendrik een simultaan met Jan Hein Donner in de kop van de Rijnstraat. *“Je moet je laten zien, waar je je kan manifesteren. Het was die middag aanvankelijk prima weer voor een simultaan in de buitenlucht. We werden echter overvallen door een stortbui en de spelers vluchten de portieken van de winkels in. Alleen Donner liep in de stromende regen gewoon door langs de borden. ‘Ik ben een professional’, riep hij. Geweldig om mee te maken”.*

Een van de weinige dingen die Hendrik niet lukte was om vrouwen bij ASV aan het schaken te krijgen. *“Veel vrouwen bridgen liever. Ik ben de discussie daarover wel aangegaan. Mijn argument is dat je op een schaakclub mensen beter leert kennen. Bij bridge gaat het snel achter elkaar door en na het laatste spel gaat iedereen meteen naar huis. Bij schaken neem je vaak na de partij nog een drankje met je tegenstander en je praat samen nog wat of je speelt de partij nog een keer na.”*

Voor het verbeteren van de sfeer op de clubavond zocht Hendrik het in voor schaken onorthodoxe oplossingen. *“We stelden prijzen beschikbaar voor wie het eerst met een paardvork de dame won of wie een minorpromotie realiseerde. Wie het voor elkaar kreeg, moest bingo roepen. Op avonden met teamwedstrijden waren spelers van bezoekende clubs soms zeer verbolgen over de herrie bij die onderbrekingen van de schaakavond.”*, lacht Hendrik er 40 jaar na dato nog om.

Er waren echter ook veel serieuze momenten in de bestuursperiode van Hendrik van Buren. *“De interne competitie was jarenlang onderwerp van gesprek. Veel clubs worstelden daar in die tijd mee. Wij hadden lange tijd een roostercompetitie. Maar die werden nooit uitgespeeld. Toen gingen we volgens het Keizersysteem spelen. Dat was voor spelers die weinig kwamen weer vervelend, want als ze dan een keer kwamen, kregen ze een tegenstander van onderaan de ranglijst. En het waren meestal de sterkere spelers die*

weinig speelden. Geleidelijk aan zijn we overgegaan naar systemen waar de ELO een rol in speelt”. Er waren meer onderwerpen rond de interne competitie die de gemeenteraden bezig hielden. *“Het is en was in ieder geval heel belangrijk dat je kan schaken als je dat wil en dat er geen opkomstplicht is. Dat is precies het verschil tussen schaken voor je plezier en schaken waarbij alleen het niveau van belang is. We kregen op enig moment een discussie over het meedoen van een schaakcomputer in de interne competitie. De achterliggende gedachte was dat we dan nooit een oneven aantal zouden hebben. Er waren echter veel spelers die niet tegen een computer wilden spelen. Na verloop van tijd gebeurde het spelen tegen de computer niet meer.”*

Voorjaarstoernooi 2001

Ook het roken was een steeds heftiger wordend onderwerp van discussie. In die tijd mocht er overal nog gerookt worden, dus ook in de speelzaal tijdens de partijen. De anti-rokers maakten echter een opmars en dus kwam ook het roken in de speelzaal in het geding. Ledenvergaderingen duurden in die tijd nog wel eens tot na middernacht. *“Op enig moment werd een rookverbod tot tien uur ingesteld. Om vijf over tien stond de zaal dan blauw. Michael Mogendorff maakte daar nog een kwinkslag over. ‘Om tien uur begon de computer te roken’.”*

De ouderen onder ons kunnen zich ongetwijfeld ook nog wel een historische discussie over de hoogte van de contributie herinneren. Hendrik staat het voorstel om contributie naar draagkracht op de ALV van 1982 nog goed voor de geest *“Het toppunt was voor mij het pleidooi voor contributie-aanpassing van Nico de Zeeuw. Hij had hoogstwaarschijnlijk een beperkt inkomen, maar wel de ruimte om zeven, acht biertjes op een avond te drinken. Barth Plomp viel daarop geweldig naar hem uit, Hij stelde, dat er geen sprake van kon zijn. Het ging er alleen maar om nog meer te kunnen drinken en dat uit de clubkas te financieren. De clash was dusdanig, dat Nico's voorstel geen schijn van kans meer had. Ik denk, dat het ook bij een gebruikelijke discussie kansloos geweest was.”*

Ook in het schaken zelf veranderde veel. Er waren zoveel afgebroken partijen dat er aanpassingen in het speeltempo gesuggereerd werden. In de KNSB-competitie ging het speeltempo van 50 zetten in 2,5 uur naar 40 zetten in 2 uur gevolgd door 30 zetten in een uur. Daarmee werd het aantal afgebroken partijen radicaal teruggebracht. En dat scheelde een tweede reis voor de uit spelende ploeg. In de OSBO-competitie ging dat niet vanzelf. *“Wij hebben voorstellen gedaan om naar een sneller speeltempo te gaan. 45 zetten in 2 uur in plaats van 40 zetten. Maar dat was niet bespreekbaar omdat het ten koste van de kwaliteit van de partijen zou gaan. Er was in die tijd geen beweging in te krijgen”*. Toch waren er ook positieve kanten aan de afgebroken partijen. *“Het ging ons vooral om niet twee keer ver te moeten reizen. Ik weet nog dat we na een uitwedstrijd naar ZSG bij een stand van 1-1 naar huis gingen. Zes afgebroken partijen! En dan moest je een week later weer terug naar Zwolle. Het was overigens wel goed voor de clubbinding, want iedereen analyseerde mee. De stellingen werden gedeeld en telefonisch of op de clubavond werden de varianten besproken met de speler die de partij moest uitspelen.”* Hendrik refereert hier aan een haast romantisch verleden in de jaren zeventig en tachtig, waar je eindeloos analyseerde op stellingen. Het mooie was soms dat in een verloren stelling remisevarianten gevonden werden. Alleen lukt het de speler vaak niet om het bij het uitspelen ook de remisehaven te bereiken. Domweg omdat degene die de remisevariant bedacht had veel sterker speelde dan de speler die de stelling moest uitspelen. En dan ging het in de uitvoering mis.

In 1987 trad Hendrik af als voorzitter. Hij was veel te druk met zijn werk en toen hij directeur van het Centrum voor Handelsbevordering werd, zagen we hem acht jaar lang vrijwel niet op de clubavond. *“Ik woonde toen de meeste weken van zondagavond tot en met vrijdagavond in Den Haag. Weer vlakbij mijn oude club Arena. Ik kwam echter helemaal niet aan schaken toe. Ik was daar het aanspreekpunt voor ambassadeurs als er activiteiten waren van het Ministerie van Economische zaken. Ik was dus bijna elke avond van huis. Ook in die tijd zat ik veel in het buitenland. Ik werd meestal naar landen gestuurd waar het nog te vroeg was om een staatssecretaris of minister naar toe te sturen. Ik kwam in landen als Iran, Irak, Libië, Jordanië, Mongolië en Noord-Korea om het pad te effenen. Een officiële delegatie van het Ministerie van Economische Zaken kon dan vaak een jaar later wel gaan”*.

Het voorzitterschap van ASV eindigde voor Hendrik een jaar later dan zijn bedoeling was. Juist op het moment dat Hendrik wilde stoppen als voorzitter kwam het bericht dat ASV niet langer terecht kon in de kantine van de Heidemij aan de Lovinklaan. Teruglezend in En Passant heeft Hendrik en zijn bestuur toen een kunststukje geleverd. Op 7 november 1985 wordt het droeve nieuws in En Passant gemeld en op de ledenvergadering in januari 1986 viel er te kiezen uit IJsselvliet, De Boerderij op Het Duifje, Het Noorderhok, de OHRA-kantine en het KAB-gebouw. Uit ervaring weet ik dat dat een wereldprestatie is. Maar Hendrik keek in En Passant van 28 januari een beetje zuur en vooral heel realistisch terug op de afloop van de ledenvergadering. *“Weinigen zullen na de laatste algemene ledenvergadering tevreden naar huis gegaan zijn. Het bestuur had de vervelende taak een onjuiste beslissing af te dwingen. Onjuist omdat er geen goede oplossingen lagen.”* Zuur was dat het beste alternatief, de kantine van OHRA, kort voor de ledenvergadering niet op donderdag beschikbaar bleek. De keuze viel desondanks op OHRA, omdat de alternatieven te duur of erg krap waren. Het zou maar tot 11 maart 1986 duren, voordat het gemor over de clubavond zo hevig werd, dat het bestuur besloot een enquête te houden of er draagvlak was voor een overstap naar het KAB-gebouw. De clubavond kon daar weer als vanouds op donderdag gehouden worden. De uitslag is 50/50, waarbij veel leden hun lidmaatschap zeggen op te zeggen als voor KAB wordt gekozen. De uitkomst is dat actief gezocht gaat worden naar alternatieve locaties. En op 12 juni 1986 is De Opbouw aan de Velperweg gevonden. De contributie moest flink omhoog, maar ASV was weer thuis op donderdag. *“Verhuizingen zijn weinig plezierig”,* kijkt Hendrik nu terug op die periode. *“Het is nooit onacceptabel. Er wordt immers op de vreemdste plekken geschaakt. Maar waar we nu zitten is ideaal. Spelers van andere clubs zijn ook altijd enthousiast. Dat we de bar in eigen beheer hebben en dat we daarvoor de prijzen aantrekkelijk kunnen houden is ook heel belangrijk.”*

Thuiswedstrijd met ASV-6

Na acht jaar was Hendrik doordeweeks weer 'gewoon' in Arnhem en was hij weer wekelijks op de clubavond alsof hij nooit weggeweest was. Het deed hem zichtbaar goed. Acht jaar zonder schaken was een opgave geweest. Hendrik werd naast schaker ook weer bestuurder. Ditmaal werd hij voorzitter van de OSBO. In een roerige periode met discussies over het opheffen van de bond en het opzetten van een OSBO-zaterdagcompetitie. *"Ik ben geloof ik vier jaar voorzitter geweest, maar veel plezier heb ik er niet aan beleefd. Ik ben in een vergadering zelfs een keer boos geworden. Dat gebeurt me nooit."*

Hendrik was al 70 geweest toen hij helemaal stopte met werken. Zijn echt actieve jaren lagen toen hij zijn laatste artikelen schreef voor economische bladen in het Oostblok al een jaar of vijf achter hem. Maar hij stopte niet, omdat hij het niet leuk meer vond. Gezondheidsproblemen maakten het hem onmogelijk om daarmee door te gaan. Bij ASV hield hij nog wel een poos vol. In de eerste plaats als schaker. Maar ook zoekt Hendrik nog altijd de wekelijkse problemen uit en was hij tot voor kort teamleider van ASV 6 in de OSBO-competitie.

Hendrik bleef helpen met de demo's in Rozet of waar dan ook. Ledenwerving is tot op de dag van vandaag niet uit zijn bloed verdwenen. Ook was hij tot enkele jaren geleden een van de trainers van de liefhebbersgroep. De deelnemers genoten van zijn lessen, maar zeker ook van zijn schaakverhalen. Hendrik had op dat gebied een groot arsenaal. Helaas lukt het Hendrik niet meer om te helpen bij de schaakdemo's en de trainingen. *"Dat lesgeven op de maandagavond deed ik aanvankelijk met Harm Steenhuis en Léon van Tol. Later nam Anne Paul Taal het over van Harm. Het is heel leuk om te doen, maar ik kan het niet meer. Ik vergat de stellingen en dat is niet handig."*

Ledenwerving 2005 (links) en 2013 (rechts)

Als ik tot besluit aan Hendrik vraag of er inderdaad niet zoveel veranderd is, antwoordt hij: *"Het is nu wat serieuzer, wat afstandelijker. Er werd vroeger, denk ik, wat meer gelachen. Daarmee hou je de leden bij de club"*. Hendrik heeft het bij ASV nog altijd enorm naar zijn zin. *"Het is een leuke vereniging waar veel kan. Het mooie bij ASV is dat er gelukkig nog steeds wel gelachen mag worden. Clubs waar ze al 'sssst....' roepen als je een keer hoest, dat zijn niet mijn clubs. Pret in het schaken is het belangrijkste"*. Ik had nog uren kunnen praten met Hendrik en dan nog veel meer pagina's kunnen vullen.

Ik wil aan het eind van dit leuke gesprek toch ook wat laten zien van de schaker Hendrik van Buren. Daarom vroeg ik Hendrik om een partij. Hij kwam met een partij uit zijn Haagse tijd. De partij tegen H. Verweij komt uit het HSB-competitieduel tussen HSV 2 en Arena 1 op 5 januari 1970. Hendrik heeft zwart en laat zijn tegenstander offeren.

1. c4 Pf6 2. d4 e6 3. Pc3 Lb4 4. Ld2 c5 5. Pf3 O-O 6. e3 d5 7. a3 cxd4 8. exd4 Le7 9. Ld3 dxc4 10. Lxc4 b6 11. O-O Lb7 12. Le3 Dc7 13. Ld3 Pg4 14. g3 Pd7 15. Tc1 Tac8 16. Pd5 Dd8 17. Pxe7+ Dxe7 (zie diagram) Hier moet wit verdergaan met 18. Lxh7 Kxh7 19. Pg5 Kg8 20. Dxc4 Wit wil echter door de muur heen en Hendrik raapt geduldig al het toegeworpen hout op. 18. Pg5 Pxe3 19. Lxh7+ Kh8 20. Dh5 Pf6 21. Dh4 Pxf1 22. Txc8 Lxc8 23. Ld3+ Kg8 Hier kan wit met 24. Lh7+ ontsnappen naar remise, maar nog altijd wil wit winnen. Het spreekwoord van de ezel en de steen doet hier opgeld. 24. Ph7 Pd5 25. Pg5 Pf6 26. Pe4 Pd5 Nog altijd kan wit voor remise door zetherhaling kiezen, maar als je te graag wil winnen, kan het ook wel eens verkeerd aflopen. 27. Dh5 f5 28. Pg5 Pf6 29. De2 Pxd2 30. Lxf5 Te8 31. Lg6 Phg4 32. Lxe8 Dxe8 33. d5 exd5 0-1

Met één partijtje uit een 60-jarig schaakleven doen we Hendrik tekort al weet ik zeker dat hij daar anders tegenaan kijkt. Zo bescheiden is Hendrik wel. Ik ben nog eens in oude clubbladen gaan graven en vond daar een stel aardige stellingen met Hendrik achter de stukken.

Uiteraard wilde ik daarbij ook zo ver mogelijk teruggaan in de tijd. We beginnen in de interne competitie van 26 april 1979: Rik de Lange – Hendrik van Buren ½-½

Na een gemakkelijke partij waarin niet steeds de beste zet gedaan was, staat Rik hier totaal gewonnen, maar nonchalance slaat toe. Zie diagram. 1. Pd6 is een enorme blunder. Hendrik vindt na een lang lijden meteen de ontsnapingsroute. 1. ... Tg2+ 2. Kh1 Gebiologeerd door de onverwachte ontsnapping tekent Hendrik hier de vrede via eeuwig schaak door de toren naar een veld op de tweede rij en weer terug naar g2 te spelen. Uiteraard had Hendrik hier mat kunnen geven via 2. ... Tg3+ 3. Kh2 Pf1+ mat of ook via de langere route 2. ... Tg5 3. Kh2 Pf1+ 4. Kh3 Lg2+ mat.

In het Arnheems kampioenschap van 1980 had ik het genoeg tegen Hendrik aan te treden. Met wit toonde Hendrik aanvankelijk feilloos aan dat mijn frivole spel echt niet kon.

In de diagramstelling heeft Hendrik net op f5 geslagen. Ik besloot niet terug te slaan, maar eerst een tussenzet te doen. Hendrik trok zich daar niets van aan en ging offeren. 1. ... g4 2. fxe6 gxf3 3. Lxf3 Txf3 Hendrik heeft wat opportunistisch twee stukken geofferd en ik heb een wankel voordeel. Iedere onnauwkeurigheid kost me wel direct de partij. 4. Dg6+ Kh8 5. Pd5 Tf8 Dit is al een mindere zet. 5. ... Pc6 gevolgd door 6. ... Dg8 is nauwkeuriger. 6. Lxh6 Tg8 7. Df7 Pc6 8. Te4 (zie diagram rechts)

Het beste is nu 8. ... Lf6, maar na 9. Tae1 heeft wit een flink voordeel. Ik vond echter een direct verliezende zet **8. ... Lg5?** Hendrik miste hier de simpele winst 9. e7 Pxe7 10. Lxg5 Tg7 (10. ... Txg5 11. Txe7 Lf5 12. Pf6 Df8 13. Dxh7+ Lxh7+ 14. Txh7+ mat) 11. Dxc7+ Kxg7 12. Txe7+ Kg8 13. Tg7+ Kxg7 14. Lxd8 en wit gaat winnen. Hendrik had bij het doorrekenen van de ingewikkelde stelling 10. Lxg5 niet gezien en koos daarom voor **9. Lxg5 Dxc7** 10. **Dxc7** en hier gaf ik met Lxe6 een stuk terug, terwijl Dh6 veel beter is. Na nog veel onnauwkeurigheden werd het in tijdnood met toren tegen drie pionnen remise.

Op 14 oktober 1981 heeft Hendrik van Buren de zwarte stukken tegen Ton Houtman. Het is een partij in de strijd om de ASV-beker.

De laatste zet van Hendrik was cxd4 en stukwinst lijkt aanstaande, maar Ton had een onverwachte oplossing voorhanden. **1. Pxb5 Dxb5 2. Lxc4 Dc6 3. Lxb3** Dat dekt de dame en vanwege de penning wordt de matdreiging op g2 er ook uitgehaald. **3. ... Lc5** Dit was de pointe van Hendrik. De penning is opgeheven en het mat op g2 kan niet worden verhinderd met 4. f3, want dan beslist 4. ... d3+ met damewinst. Ton Houtman kwam echter met de tweede truc. **4. Dxc5 Dxc5 5. Tc1 Dxc1 6. Lxc1 Txh4** (zie diagram linksonder)

Hendrik dacht achteraf dat dit te voortvarend was, maar dat viel mee. Het komt wel nauw. **7. Lxe6+ fxe6 8. f7 Th8 9. Lh6 d3!** Door deze zet behoudt Hendrik het voordeel. **10. Kf1 Lxg2+** Hier was 10. ... d2 nodig. **11. Ke2 Td8 12. Lxd2 Tf8** en dit wint op termijn wel. In de partij eindigde het in een lopereindspel van ongelijke kleur in remise. Over deze partij schreef Hendrik "Na zo'n avond zou de contributie rustig verhoogd mogen worden."

De fragmenten illustreren dat gemakkelijke remises bestaan. En ik ken Hendrik goed genoeg dat hij van dergelijke remises veel meer genoot dan van een simpele winstpartij.

Intern gelag(ch)

door Peter Boel

Voor dit clubblad heb ik niks, dacht ik, want ik heb twee maanden niet geschaakt. Ook niet online. In die laatste drie externe potjes die ik won liepen mijn tegenstanders echt tegen de lamp. Maar als ik iets verder graaf heb ik nog twee lollige interne potjes uit januari. Heel ver weg, en onbereikbaar voor ons door een onzichtbare maar ondoordringbare barrière.

Radulski - Boel

ASV interne 2020

1.e4 c5 2.Pc3 g6 3.f4 Lg7 4.Pf3 e6

Het is altijd even afwachten of wit in zulke stellingen voor f4-f5 gaat (niet goed hier!), maar Ilya gaat rustig verder:

5.g3 Pe7 6.Lg2 0-0 7.d3 d5 8.e5 Pbc6

Hier voelde ik me al senang. Stockfish wil 8...f6 doen, maar eerst nog een beetje ontwikkelen.

9.0-0 Pf5!? 10.g4 Pfd4 11.Pe2 Pxf3+ 12.Lxf3 12...g5!?

We vonden dit beiden achteraf een prima zet, maar Stockfish waardeert 12...f6 nog steeds anderhalve punt hoger, en wel van min naar plus. Ik snap er niks van.

13.fxg5 Pxe5 14.Pf4?

14.Pg3 was beter. Nu komt dan wel de break met grote kracht:

14...f6! 15.gxf6 Dxf6 16.Le2?!

Toch beter 16.Lg2 Ld7 (aan 16...Dh4 17.h3 heeft zwart nog niks) 17.De2 en wit staat nog wel OK.

16...Ld7!

Ontwikkeling voltooien, torens verbinden.

17.De1 Pg6 18.c3

In veel gevallen is een dameschaak op d4 heel vervelend voor wit.

18...De5

Ook 18...d4 19.c4 Lc6 kwam zeer in aanmerking. Die loper snijdt lekker door de witte stelling.

19.Pxg6 hxg6 20.Ld2 Txf1+ 21.Lxf1 Tf8

Als wit nu de dames ruilt zit ...Lxh2+ nog in de stelling. Zwart heeft kansen door zijn grotere activiteit, maar het vervlakt wel een beetje.

22.Dh4?! d4?!

Zwart had heel subtiel 22...Dd6! moeten spelen, zoals dadelijk blijkt.

23.c4 Lc6 24.Te1

Hier had wit direct 24.Dg5! moeten proberen, waarna 24...Tf3! nog wel irritant is op een lichtelijk abstracte manier, bv. 25.Te1 Tg3+! 26.Kf2 Tf3+ 27.Kg1 (grapje) 27...Dxg5 28.Lxg5 e5 en al zal het objectief remise zijn, prettig is het nog steeds niet voor wit.

24...Dd6 25.Dg5? (zie diagram onder)

Laatste kans: hier kon wit zich nog verdedigen met 25.Dg3, maar die zet is zo lelijk dat hij bij geen van ons beiden opkwam. Er kan volgen: 25...Dxg3+ 26.hxg3 Tf3 (26...e5 27.Lg2=) 27.Txe6 Txg3+ 28.Kf2

Txg4 29.Le2 en zwart moet g6 loslaten of ingaan op 29...Tg2+ 30.Kf1 Ld7 (30...Lf3 31.Lxf3 Txd2 32.Lxb7 Txd3 33.Txg6 en de d-pion oogt gevaarlijk, maar het is remise) 31.Te7 Lh3 32.Ke1 Lf6 33.Txb7 en zwart heeft niks bijzonders.

Maar nu heeft zwart plotseling wel iets bijzonders:

25...Tf2!!

En Ilya schudde mij de hand. Ja zoon, dat deed men nog in die tijd. Wegens de matdreiging op h2 moet wit zijn dameloper geven.

En dan moet het er toch maar van komen. Ik wil niet beweren dat Dirk Hoogland een onvriendelijk type is, maar iemand de hand schudden ten teken van opgave doet hij niet gauw. En dan krijg je dit.

Boel - Hoogland

ASV interne

1.d4 Pf6 2.Lf4 e6 3.e3 b6 4.Pc3 Le7 5.Ld3 Lb7 6.Pf3 0-0 7.De2 Pc6 8.a3 (zie diagram links)

8...Pd5 Hm. Frappant wat sommige mensen denken zich te kunnen permitteren.

9.Pxd5 exd5 10.h4 Te8 11.Pg5 11.Lxh7+ Kxh7 12.Pg5+ Lxg5 13.hxg5+ Kg8 14.Dh5 Kf8 15.c4 is al mogelijk voor wit, hoewel niet winnend. Maar waarom zou je dat doen?

11...g6 (zie diagram rechts)

12.Pxh7 Kxh7 13.h5

13.Dh5+ Kg7 14.Dh6+ Kf6

(14...Kg8 15.Lxg6 fxg6

16.Dxg6+ Kh8 17.Dh6+ Kg8

18.Th3) 15.g4 won ook, maar kijk wat er gebeurt.

13...Kg7 14.Lh6+!

Niet echt moeilijk allemaal.

14...Kxh6 15.hxg6+ Kg7

16.Th7+

Dit kostte me ineens heel wat tijd, want ik zag het mat niet.

16...Kf6 (zie diagram links) De

start van een heldhaftige ko-

ningsmars. Twintig zetten lang zit je je af te vragen waarom hij niet opgeeft – niet bevorderlijk voor het doorrekenen van varianten. Een goed voorbeeld van de 'Theory of Infinite Resistance' waarover David Smerdon schrijft in zijn recente boek *The Complete Chess Swindler*.

17.Dg4 De verstandsverbijstering begint al de kop op te steken.

17.Df3+ Ke6 18.Dxf7+ Kd6 19.Df4+ Pe5 20.dxe5+ Kc6 21.Da4+ b5

22.Dxb5# was ook niet erg moeilijk. **17...Lb4+ 18.axb4 Tf8 19.b5!?**

Simpeler is 19.gxf7 met mat in een paar zetten, bv. 19...Ke7 20.Dg5+ Ke6 21.Lf5+ Kd6 22.Th6+. Die laatste zet zie je niet als er voor je

neus een pion op g6 staat. **19...Pxd4 20.Dxd4+!? Ke6** (zie diagram linksonder) Zo, die twee stukken heb ik terug. En wat doe je dan?

21.Lf5+! Kd6 21...Kxf5 22.Th5+ Kxg6 23.Dg4+ Kf6 24.Dg5+ Ke6

25.De5# had ik wel gezien – dat wil zeggen, 24.Df5+, en dat wint ook.

22.gxf7?? Hierna staat wit slechts huizenhoog gewonnen.

22.Db4+ Ke5 23.Df4+ Kf6 24.Lg4+ Kxg6 25.Df5 is mat, dat zag ik wel, maar eventjes niet dat het na 22...c5 23.Df4+! weer mat op e5 is.

Via de andere kant kon het ook: 22.Df4+ Kc5 23.Ld3! a5 24.c3 en mat door b2-b4.

22...Dg5 23.Db4+ c5 24.bxc6+ Kxc6 25.Ta3 25.Txa7 Txa7

26.Lxd7+! Kxd7 27.Dxf8 forceert promotie - het zwarte schaakje op a1 haalt niks uit. Eén tegen-

schaakje – nee, dat kon ik al niet meer hebben. De Stockfish-

waardering gaat nu van +59 naar +6. Toch is het ongelooflijk dat

zwart in het vervolg antwoorden

blijft vinden. **25...Kc7 26.Dc3+ Lc6**

27.De5+ Kb7 28.Tg7 Dh4 29.Dd6

Dh1+ 30.Ke2 Tad8 31.Tc3 d4

32.exd4 32.Txc6! dxc6 33.Dxd8 was handiger.

32...Dh5+ 33.g4 Dh1 34.d5 Lb5+ 35.Kd2 Df1 (zie diagram rechts) Nu

moet wit voor het eerst even uitkijken en bijvoorbeeld 36.Tc7+ Ka8

37.Df4 spelen.

36.Df4?? De2+ 0-1

Ja, daarmee kreeg ik die avond de lachers wel op mijn hand

Plaatjes kijken

door Erik Wille

Het is alweer een tijd geleden dat deze rubriek een vast onderdeel van ASV-Nieuws was. Hendrik van Buren startte ermee en hij liep elke clubavond met een papiertje door de zaal om mooie stellingen te noteren. Zijn gedachte was simpel. Ook al is een partij in zijn geheel niet goed, wil dat niet zeggen dat er geen leuke momenten in zaten. En juist na fouten ontstaan de leukste momenten. Een goede reden om deze rubriek weer nieuw leven in te blazen. Ik zoek alleen nog iemand die na de herstart van ons schaakleven met dat papiertje door de speelzaal gaat lopen.

Op mijn oproep om stellingen aan te leveren, reageerde Wisse Witmans als eerste en dat met maar liefst twee fragmenten. De eerste stelling is een partij uit de interne competitie met Wisse achter de witte stukken. Wisse vervolgt hier knap met

1. Lxf6! Na 1. ... Dxf6 volgt 2. Tf3 met winst. Na 1. ... Kxf6 gaat zwart na 2. Tf3+ Kg5 3. Tg3+ Kh5 (Kf6 4. Df4+) 4. Dg4+ mat. En op 1. ... gxf6 speelde Wisse het fraaie **2. Td7 Dxd7 3. Dh7+** en wint.

Ook in de rapidcompetitie was Wisse Witmans handig met zijn stukken. Al vroeg in de opening was deze stand ontstaan: zie *diagram rechts*. Wisse speelde hier het fraaie **1. Pa6** Er volgde **1. ... Db6** Uiteraard kan 1. ... bxa6 niet wegens 2. Lc6+ en Lxa8 met torenwinst. En op 1. ...

Da5+ volgt 2. b4! Dit kan omdat de loper op b5 indirect verdedigd staat door het paard op a6. Na 2. ... Dxb5 volgt namelijk 3. Pc7+ met damewinst. **2. d5 Ld7??** Hier geeft zwart een stuk weg. Beter was 2. ... Kd8 3. dxc6 Dxb5 4. Pb4, maar ook dan is het voordeel voor Wisse.

Hierna stagneerde de aanlevering van de hoogstandjes. ASV telt veel bescheiden mensen. Dat is wel duidelijk. Dat is een goede eigenschap, maar niet voor deze rubriek. Daarom heb ik maar drie plaatjes toegevoegd uit het Online NK voor de jeugd.

In het NK-onlineschaak van 1 mei jongstleden kreeg Mick van Randwijk in de vierde ronde het punt in de schoot geworpen door Saša Albers van ASA. Zie *diagram links*. Hier blunderde Saša met **1. ... Te7**. Mick won vervolgens het stuk met **2. b4** Zwart heeft de terugweg voor zijn eigen loper afgesloten.

Vadim van Kuijk maakte bij de B-jeugd een gewonnen stelling tegen Kobe Smeets fraai af. Zie *diagram rechts*. Kobe probeerde nog **1. ... Da5** Vadim sloeg vervolgens met **2. Pxc6** genadeloos toe. De dame staat in en op de onderste rij valt het paard met niet een niet te stoppen aanval 1-0

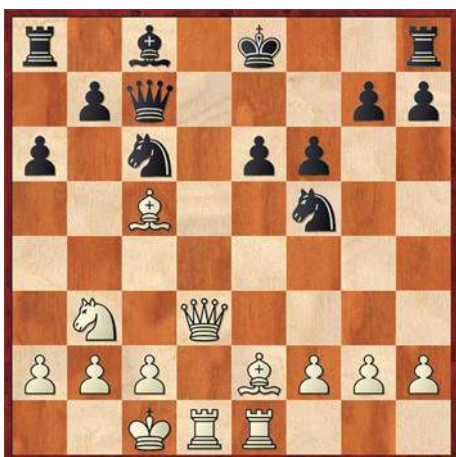

William Shakhverdian zag in de tweede helft van het toernooi zijn tegenstanders veel fouten maken. Dat heeft echter ook wel wat met de stijl van William te maken. Als de goede zetten ontbreken, komen vanzelf de slechte. Daar is de stelling links tegen Roger Labruyère een voorbeeld van. William staat al overheersend en speelt doortastend verder. **1. e5 fxe5 2. fxe5 dxe5??** Zwart moet nu een uiterste verdedigingspoging doen met bijvoorbeeld 2. ... Dd8 3. e6 Le7 4. h5 en ook dan staat William geweldig. In de partij rondde hij meteen af. **3. d6+** met kwaliteitswinst in een toch al gewonnen stelling.

Ik hoop in het volgende nummer op veel mooie schaakfragmenten van jullie. Alle tijd om ze terug te zoeken!

Kortsluiting in de opening

door Tom Bus

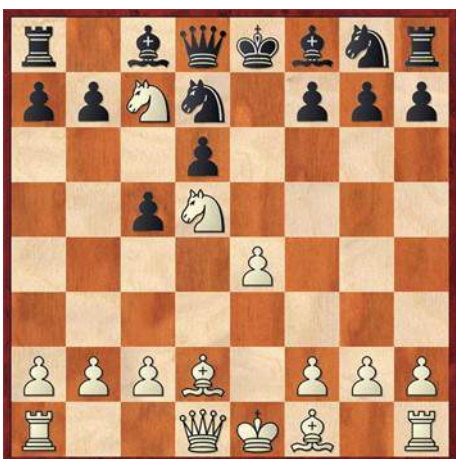
Koning in het midden

Bus, Tom - Rhebergen, Henk Voorronden PKL Sittard (2), 09.05.1983

1.e4 c5 2.Pf3 Pc6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 d5?! 5.exd5 Dxd5 6.Le3 Ld7N 7.Pc3 Da5 8.Pb3 Dd8 9.Le2 e6 10.Pb5 a6 11.Pd6+ Lxd6 12.Dxd6 De7 13.Dg3 f6 14.Lc5 Df7 15.0-0-0 Pge7 16.The1 Lc8 17.Dd6 Pf5 18.Dd3 Dc7 Zie diagram

De opening was geen succes voor zwart. Wit is geheel ontwikkeld terwijl de zwarte koning nog in het centrum staat. Er volgt een onaangename verrassing voor zwart

19.Dxf5 Oops. 1-0

De Dame te vroeg in het spel

Bus, Tom - Schouren, Venlo II Schaakfestival Maastricht Rapid (2), 22.10.1983

De volgende partij komt uit een rapidtoernooi

1.e4 e5 2.Pf3 d6 3.d4 Pd7 4.Pc3 exd4 5.Pxd4 c5
Deze opzet verzwakt het zwarte centrum

6.Pdb5 Db6?

Deze wulpse dame gaat te vroeg op pad.

7.Pd5 Da5+ 8.Ld2 Dd8

En ze is weer thuis. Het onheil is al verricht

9.Pbc7+ 1-0

Met deze twee **korte** voorbeelden **sluit** ik dit artikel.

Heeft u dat nou ook altijd? Deel VI

Door Cesar Elisma

- Dat u nooit zonder tegenstander zit?
- Dat u van de Stappenmethode alleen maar de tekeningen goed heeft?
- Dat u vooral excelleert in het doen van verkeerde zetten?
- Dat u al een tijdje lekker aan het kijken bent op de website van de KNSB, maar dat die ineens helemaal niet over schaken blijkt te gaan maar over schaatsen? (Zie: KNSB.nl.)
- Dat u vanwege hun vele schaakliteratuur wel Russisch wilt gaan leren?
- Dat u altijd een promotieveld heeft van de verkeerde kleur?
- Dat u tijdens uw partij al een tijdje fijn met een pion aan het spelen bent, totdat u merkt dat uw tegenstander u vragend aankijkt en u ontdekt dat die pion nog op het bord staat in plaats van ernaast?
- Dat u thuisgekomen vertelt moe te zijn van uw partij van ruim drie uur en dat uw gezinslid vraagt: *"Hoe kan dat nou? Je hebt toch alleen maar op je kont gezeten?"*
- Dat u meer van Vierpaardenspel dan van paardenmennen houdt?
- Dat u er maar niet in slaagt alle gepubliceerde partijen nagespeeld te krijgen?
- Dat schaken eigenlijk leuker was toen u tien jaar oud was?
- Dat het spel van uw tegenstander al uw plannen in de war schopt?
- Dat uw schijnoffer maar schijn blijkt te zijn?
- Dat u al een tijd aan het lezen bent in een obscuur schaakboek van Jan Timman en dat u dan ineens inziet dat het niets met schaken te maken heeft, maar dat *"Scheldegotiek, Een zoektocht door Zeeland"* uit 2001 geschreven is door ene G. Spijkerboer? (Zie: Bol.com, € 10.)
- Dat het schaakspel door zijn tijd en ruimte wel sciencefiction lijkt?
- Dat u denkt: *"Een dag niet geschaakt is een dag niet geleefd"*?
- Dat u na 1. f2-f4, de Bird opening, even niet weet wat u moet spelen?
- Dat de door u verschaft toegang verboden toegang blijkt te zijn?
- Dat u zwart en wit tegenwoordig eigenlijk wel racistisch zou moeten vinden?
- Dat u wel eens heeft gehoord van een tussenzet maar dat u nooit goed begrepen heeft waartussen?
- Dat u altijd aan iets heel anders moet denken als u aan zet bent?
- Dat minorpromotie pat wel zou hebben voorkomen?
- Dat u opgetogen voor een grootmeester naar het Max Euwe Centrum in Amsterdam reisde maar daar voor een dichte deur stond, omdat u precies een week te laat was?
- Dat u, altijd als u even langs de andere borden loopt, beseft dat uw laatste zet fout was?
- Dat uw zelfvertrouwen en uw angst strijden om overheersing?
- Dat uw slechte looper zo slecht is dat ie helemaal niet meer lopen kan?
- Dat u zich afvraagt waar de vrouwen toch blijven?
- Dat u altijd precies die ene matvoering bent vergeten?
- Dat u zich al zettenlang afvraagt waarom uw tegenstander niet gewoon opgeeft en dat u vervolgens zelf mat komt te staan?
- Dat u vindt dat er alle schaakboeken in het Nederlands vertaald moeten worden?
- Dat u bij de Stappenmethode alleen maar de voorgedrukte antwoorden goed heeft?
- Dat uw schaakbord lijdt aan houtworm?
- Dat u betreurt dat u geen notatie heeft van uw snelschaakpartijtjes? Dat uw taaie tegenstander achteraf best een sympathiek figuur blijkt te zijn?

Prettige wedstrijd!

NK-Jeugd 2012

Xadya van Bruxvoort (commentaar Tom Bus)

Xadya van Bruxvoort — Maureen Naber NK Jeugd 2012

1.e4 d6 2.d4 Pf6 3.Ld3 g6 4.c3 Lg7 5.Pe2 c6
5...0-0 6.0-0 e5 7.h3 d5 8.exd5 exd4 9.c4 c6! Ne-
pomniachtchi,I (2720)-Karjakin,S (2760) Moscow
2010

6.0-0

6.Pd2 0-0 7.0-0 Pbd7 8.f4 e5± Stany,G (2380)
-Tologontegin,S (2402) Kalutara 2015

6...0-0 7.f4

7.h3 e5 8.Le3 Pbd7 9.Pd2 d5 1/2-1/2 (9) Frink,F
(2141)- Szurovsky,E (2214) Hungary 2008

7...Lg4

7...e6 8.Pd2 b6

9.e5 dxe5 10.fxe5 Pd5 11.Pe4 La6 12.c4 Pb4 13.Lg5 Dd7 14.Pf6+
Lxf6 15.Lxf6 Pxd3 16.Dd2! Krastev,G (1996)-Genov,D (1800) Sofia
2010

8.Pd2

8.h3 Lxe2 9.Dxe2 c5? Dubois,L (1950)-Reuther,G (1700) Torcy
1991 10.dxc5 dxc5 11.e5!

8...Lxe2

Deze ruil maakt de taak voor wit makkelijker.

9.Dxe2 Pbd7 10.Pf3 b5 11.Ld2 Te8 (zie diagram)

12.Df2

Hier mist Xadya 12.e5 Pd5 13.e6 en de zwarte stelling stort in.

12...e5

Dit is de enige manier voor zwart om zich te bevrijden. Xadya's
ruimte voordeel is echter beslissend.

13.f5?

Het is verstandig om met 13.Tae1 het laatste stuk in stelling te brengen. Deze logische opmars heeft
een bezwaar.

13...exd4 14.Pxd4 Pxe4?

Beide dames overzagen 14...Pc5!, waarbij de partij een heel andere
wending zou hebben gekregen.

Xadya ruikt nu haar kans en richt nu haar pijlen op de zwarte ko-
ning.

15.Lxe4 Txe4 16.fxg6 Df6? (zie diagram)

Na 16...fxg6 17.Df7+ Kh8 18.Pxc6 De8 houdt zwart de schade be-
perkt. Deze hyperactieve verdedigingszet is niet de oplossing van
het zwarte probleem. Die deugnet op g6 wordt nu een heel belang-
rijke pion in de witte operatie.

17.gxf7+ Kxf7

Zwart speelt met vuur. Het is niet handig om zowel de koning als de
dame op de open f-lijn te plaatsen. (Het meest hardnekkig is
17...Kh8 18.Dxf6 Pxf6 19.Lg5 Pg4 20.Pxc6 met groot voordeel voor
wit.)

18.Dg3 QED 18...Tg8 19.Dxd6!

"Een gepend stuk is een slechte verdediger", zo leert de Stappenmethode!

19...Dxf1+ 20.Txf1+ Ke8 21.Dxc6 Lxd4+ 22.cxd4 Tgg4?

Nu is het mat in drie!

23.Dc8+ Ke7 24.Lb4+ Ke6 25.Dc6#

Schaken uit de oude schaakdoos

Cesar Eisma

Wat kan een mens toch veel plezier beleven aan het schaken! Dit artikel gaat over een schaakpartij die ik tegenkwam in een schaakboekje dat ik op 9 november 2019 kocht op een boekenmarkt in Arnhem voor de uitzonderlijke prijs van € 1. Wat een geld! Schaken is dan ook onbetaalbaar. Ik kende de schrijver noch het pocketboekje Praatschaak 2 uit 1956, maar de ondertitel intrigeerde mij: Avonturen van een kiebitz. Het is een verzameling krantenartikelen uit De Volkskrant van de grote schaakjournalist, vertaler en confrère Mr. E. Straat (1898-1972). En hoe groot is de buil die je er voor die prijs aan kunt vallen?

Ik las het boekje met veel plezier. Het brengt je terug in de tijd en door de schrijfstijl sta je als kiebitz te kijken op de borden en de handen van de grote namen van weleer: Euwe, Botwinnik, Keres, Bronstein, Smyslov, Donner. En vele anderen waaronder Najdorf. Maar Fuderer kende ik nog niet. Juist in deze bizarre tijden van het coronavirus, intensive care units, intelligente lock-down en het lamleggen van alle live schaakcompetities, is het melancholiek terugkijken naar juweeltjes uit het verleden een aangename bezigheid. Rond 1955 kon er ook al worden geschaakt hoor! Het bewijst eens te meer dat schaken van alle tijden is, niet alleen maar van het onlinetijdperk.

Ik geef de schaakpartij hieronder eerst onverkort weer zodat u die even kunt doorlopen om onbevooroordeeld uw eigen gedachten te vormen. Maakt u notities? Dan kunt u die achteraf vergelijken met die van andere schakers. Daarna herhaal ik de partij namelijk integraal met wat opmerkingen. Ik analyseer de partij zelf niet uitgebreid, dat kunnen deskundigen zoals Mr. Straat en anderen veel beter dan ik en hun analyses kloppen tenminste als een Bus. Ik vervolg met wat algemene beschouwingen. Dan volgt er een stukje over de spelers. Verder vermeld ik enkele statistieken. En ik sluit dit artikel af met commentaren van enkele liefhebbers over deze partij.

De spelers Fuderer en Najdorf waren op weg naar het wereldkampioenschap schaken en ontmoetten elkaar op 23 augustus 1955 tijdens de zesde ronde van het Interzonale toernooi in het Zweedse Göteborg. De Joegoslavische internationaal meester Andrija Fuderer opent met wit tegen de Poolse Argentijnse grootmeester Miguel Najdorf. Tijdens het Interzonale toernooi van 1950 in Bled, Joegoslavië speelden ze met dezelfde kleuren ook al tegen elkaar. Toen won Fuderer met wit tegen de Siciliaanse verdediging van Najdorf. Misschien verkoos die nu daarom wel een andere opening: de Tsjechische Benoni verdediging. Daar had ik nog nooit van gehoord. We gaan eens kijken hoe het hen nu vergaat. Speelt u weer mee?

1. d4 Pf6, 2. c4 c5, 3. d5 e5, 4. Pc3 d6, 5. e4 g6, 6. h3 Lg7, 7. Pge2 Pa6, 8. Lg5 Pc7, 9. Dd2 a6, 10. a4 Tb8, 11. a5 b5, 12. axb6 e.p. Txb6, 13. g4 h6, 14. Le3 h5, 15. g5 Pd7, 16. Pc1 f5, 17. gxf6 e.p. Lxf6, 18. Ta3 Lh4, 19. Pb3 Pf8, 20. Tg1 Df6, 21. Pa5 Ld7, 22. Pa2 Ph7, 23. b4 0-0, 24. Tb3 Tfb8, 25. Le2 Kh8, 26. Ld1 La4, 27. Tb1 Lxd1, 28. Txd1 Df3, 29. Txxg6 Tf8, 30. De2 Dxe4, 31. Th6 Tbb8, 32. Pc6 Tf3, 33. Lxc5 Df4, 34. Lxd6 Lxf2+, 35. Dxf2 De4+, 36. De2 Te3, 37. Pc3 Txe2+, 38. Pxe2 Dh4+, 39. Kd2 Dg5+, 40. Kc2 Te8, 41. Txxh7+ Kxxh7, 42. Lxc7 Dg2, 43. Td2 De4+, 44. Kb2 Dxc4, 45. Pc3 e4, 46. Te2 e3, 47. Le5 Dd3, 48. Kb3 h4, 49. Te1 Dd2, 50. Te2 Dd3, 51. Lc7 Df5, 52. Pd4 Dxxh3, 53. d6 Kg6, 54. Pd5 Kf7, 55. Kc3 Te4, 56. Kd3 Dg4, 57. Pc6 Df5, 58. Pxe3 Dh7, 59. Tf2+ Tf4+, 60. Ke2 Txf2+, 61. Kxf2 Ke6, 62. Pd4+ Kd7, 63. Pf3 Dg7, 64. Pc4 Dc3, 65. Pfe5+ Ke6, 66. d7 Dg3+, 67. Ke2 Dg2+, 68. Kd3 Df1+, 69. Kc2 Df5+, 70. Kb2 Df2+, 71. Ka3 Dg3+, 72. Ka4 Dc3, 73. d8:D. Zwart geeft op: 1-0.

Ik ben benieuwd wat u ervan vindt. Misschien kende u de partij al? Het is er een waarvan ik vind dat je die een keer gezien moet hebben. Net zoals je kunt genieten van een ander soort kunstwerk: een muziekstuk, een schilderij, een mooi doelpunt. En als u hem nog niet kende, dan is het een mooie eerste gelegenheid. En er is voldoende reden om hem nog een keer rustig na te spelen. En dat kan hieronder. Hier volgt namelijk nogmaals dezelfde partij maar dan met mijn opmerkingen en waar aangegeven die van Mr. Straat en diens uitroeptekens en vraagtekens. Hij schrijft daarover: *“Het is gebruik, achter een bijzonder rake zet een uitroepteken te plaatsen”*. En daarvoor is in deze partij aanleiding genoeg, vindt u ook niet?

Ik ben benieuwd wat u ervan vindt. Misschien kende u de partij al? Het is er een waarvan ik vind dat je die een keer gezien móet hebben. Net zoals je kunt genieten van een ander soort kunstwerk: een muziekstuk, een schilderij, een mooi doelpunt. En als u hem nog niet kende, dan is het een mooie eerste gelegenheid. En er is voldoende reden om hem nog een keer rustig na te spelen. En dat kan hieronder. Hier volgt namelijk nogmaals dezelfde partij maar dan met mijn opmerkingen en waar aangegeven die van Mr. Straat en diens uitroeptekens en vraagtekens. Hij schrijft daarover: *“Het is gebruik, achter een bijzonder rake zet een uitroepteken te plaatsen”*. En daarvoor is in deze partij aanleiding genoeg, vindt u ook niet?

1. d4 Pf6, 2. c4 c5, 3. d5 e5. (zie diagram) Wat zou u doen? En passant (e.p.) slaan? En zo ja, met welke pion?

Wit besluit geen gebruik te maken van zijn eenmalige recht om en passant te slaan. En passant slaan is een eenmalig recht, want als je eerst iets anders doet, is dat recht verdwenen. Wit handelt logisch, want na 4. dxe6 e.p. fxe6 heeft hij prompt een achterstand in ontwikkeling. Wit heeft dan als het ware pas één zet gedaan en zwart al vier. Net als na 4. dxe6 e.p. dxe6, 5. Dxd8+ Kxd8.

Alleen is zwart dan het recht op rokade kwijt, maar dat is onvoldoende compensatie voor de ontwikkelingsachterstand.

4. Pc3 d6, 5. e4. (zie diagram rechts)

En wat vindt u dan van deze stelling?

Het centrum zit dichtgemetseld door de drie vastgelegde pionnen. Die kunnen nergens meer heen. Het centrum is niet meer flexibel. Nu worden de flanken belangrijk voor de ontwikkeling. Hoe doet zwart dat?

5...g6, 6. h3 Lg7, 7. Pge2 Pa6, 8. Lg5 Pc7, 9. Dd2 a6, 10. a4 Tb8, 11. a5. (zie diagram links)

Ziet u dat wit agressief speelt? Die heeft al een loper op de helft van de tegenstander staan dat een paard relatief pent. Relatief wil zeggen dat de dame wel weg mág, naar d7 bijvoorbeeld, maar dan kan de loper op c8 nergens meer naartoe en dat wil zwart nou ook weer niet. En wit heeft zijn a-pion ook al over de middenlijn geschoven waarmee een vierde zwarte pion is vastgelegd: a6. Ziet u verder dat de lichte zwarte stukken nu al vrijwel niet meer naar voren kunnen? Zwart wordt enorm in zijn bewegingsvrijheid beperkt. En we zijn pas elf zetten onderweg. En dan die prachtige viervoudig gedekte witte d-pion! Die krijgt zwart daar voorlopig niet meer weg. Dus doet zwart wat Nimzowitsch ons in de jaren 20 van de vorige eeuw in zijn leerboek *Mijn Systeem* geleerd heeft: een pionnenketen val je aan de basis aan. Net zoals je een boom omhakt aan de wortels en niet aan de takken. Pion d5 val je dus indirect aan door zijn basis aan te vallen en dat is: de ongedekte pion c4. Hoe doe je dat?

11...b5, 12. axb6 e.p. En passant, nu wel! Want ook 12...b4 dreigt en dan wordt wit teruggedrongen.

12...Txb6. (zie diagram links)

Pion c4 is weliswaar niet bereikt, maar zwart heeft wel wat meer bewegingsruimte verworven. Wit pakt vervolgens ruimte terug op de andere flank: **13. g4 h6, 14. Le3 h5, 15. g5 Pd7, 16. Pc1.**

Ik zou 16. h4 gespeeld hebben. **16...f5, 17. gxf6 e.p.**

Opnieuw en passant! Wit wil zijn sterke pionnen centrum handhaven en mag zodoende de slagzet **17...fxe4** aan de wortel van d5 niet toestaan. **17...Lxf6.** (zie diagram links)

Natuurlijk slaat zwart met de loper en niet met het paard, anders keert de witte loper direct terug op g5 en wordt de relatieve penning hervat. Dan zou zwart opnieuw enorm in zijn mogelijkheden worden beperkt. Er zijn nu vier halfopen lijnen ontstaan: a, b, f, en g. Ik denk dat wit wat actiever staat. Beide spelers gaan nu hun stelling verbeteren door middel van diverse manoeuvres. Er wordt tien zetten lang niet meer geslagen. Wit begint weer op de andere flank en wisselt de acties dus mooi verdeeld over het bord af. Net als bij boksen en voetballen moet je immers zowel links als rechts toeslaan.

18. Ta3 Lh4.

De zwarte loper pent pion f2. Dat is een absolute penning. De pion mag niet verzet worden, want dan zou wit zichzelf schaak zetten en dat is tegen de spelregels. Dat is een onreglementaire zet, die ook wel illegaal wordt genoemd. Dat vind ik verwarrend. Schaakjurist en schaakscheidsrechter Mr. De Groot schrijft daarover: *"Een illegale zet is een onherstelbare onwettige, onrechtmatige en verboden zet. (...) Het begrip de 'onreglementaire zet' is gewijzigd in: de illegale zet."* Met de laatste zin citeert hij internationaal arbiter Gijssen. Het woord illegaal breng ik in verband met schending van de wet, maar er is geen echte Schaakwet. Of het moeten de Fide-regels voor het schaakspel zijn. Er zijn wel veel schaakreglementen en daarom spreekt het begrip onreglementair mij meer aan. Dat begrip is bovendien ingeburgerd. De Groot concludeert dan ook gelukkig: *"De term illegale zet is gewoon verkeerd gekozen."* We gaan dan ook gewoon door met de partij.

19. Pb3 Pf8, 20. Tg1. *"Er wordt werkelijk schaak gespeeld en elk zwak punt wordt onderhanden genomen"*, aldus Straat. **20...Df6, 21. Pa5 Ld7, 22. Pa2!** *"Een fantastische zet"*, aldus Straat. **22...Ph7.** Het opspelen van paarden via de randen van het bord. Daar horen ze niet, maar soms moet je wel. **23. b4!** Wit valt aan op de damevleugel. **23...0-0!** (zie diagram links)

Ik had de zwarte rokade niet meer verwacht. En is het wel verstandig? Nu staan de witte toren en de zwarte koning op een lijn en dat is gevaarlijk. Pion g6 staat vrijwillig gepend, zwart heeft het zelf veroorzaakt. Maar zwart oefent nu wel zware druk op f2 uit. Hoe wit dat oplost? Opnieuw: aanvallen op de andere vleugel. Tussen haakjes, heeft u gezien dat wit de zwarte pion op c5 pent? U weet inmiddels wat voor soort penning dit is.

24. Tb3 Tfb8, 25. Le2. Dreigt 26. Lxh5, want de gepende pion op g6 is geen goede verdediger. Dat is terminologie uit de Stappenmethode. Daarom speelt zwart meteen: **25...Kh8, 26. Ld1 La4, 27. Tb1 Lxd1.** Hier vroeg ik mij af: met welk stuk gaat wit de loper slaan? Zwart bedreigt immers zowel b4 als f2. Er zijn drie mogelijkheden. Welke zou u kiezen? (zie diagram links)

28. Txd1 Df3. *"De aanval is de beste verdediging moet Najdorf gedacht hebben"*, aldus Straat. **29. Tg6 Tf8, 30. De2.** Wit biedt dameruיל aan conform de les: ruil de belangrijkste aanvaller. Maar zwart ontloopt die ruil en wint a tempo de pion terug, want valt hiermee ook de toren op g6 aan: **30...Dxe4, 31. Th6!** Wat een idee! Het paard op h7 wordt gepend.

De tweede zwarte toren moet te hulp komen op de achterste rij: **31... Tbb8, 32. Pc6**. Eindelijk zit er weer wat beweging in een paard. Tien zetten lang stonden ze alle drie aan de rand maar een beetje te niksen, te grazen zo u wilt, wachtend op hun beurt. En dan brandt de strijd los:

32...Tf3! (zie diagram links)

Zwart laat opvallend genoeg zijn toren op b8 hangen en gaat voor ruil van lichte stukken met 33. Pxb8 Txe3, want de pion op f2 staat absoluut gepend en mag de loper niet meeverdedigen.

33. Lxc5! Wit heeft lef! Wit gaat in de tegenaanval en biedt opnieuw dameruïl aan. Wat zou u met zwart doen?

(zie diagram rechts)

Zwart weigert die ruil opnieuw:

33...Df4! en doet dat a tempo, want zijn dame valt de toren op h6 aan maar moet ook zijn toren op f3 dekken, terwijl zijn toren op b8 blijft instaan. De situatie is geladen. **34. Lxd6!?**

En wit wint een pion met agressief spel en nog meer dreiging, want nu wordt ook het paard op c7 aangevallen. Maar wit laat ook de driedubbele dekking van f2 varen. Het resultaat: **34...Lxf2+, 35. Dxf2!** Deze zet zag ik niet aankomen. (zie diagram links)

Maar wat is de afloop van 35. Kf1? Aftrekschaak, dat is een van mijn favoriete zetten. Maar waar gaat de loper van f2 dan naartoe? Veld g3 of terug naar h4? Net zo verbaasd was ik door zwarts reactie:

35...De4+! Wat is hier aan de

hand? Je zou 35...Txf2 verwachten, maar heeft u het prachtige schaak van 36. Lxe5+ gezien? Ik zag het pas later. Die slagzet betekent tevens een dubbele aanval, want ook de zwarte dame op f4 is haar leven niet meer zeker. Als die de loper slaat, slaat het witte paard terug. De toren van f2 slaat op a2, d6-d7 en ik kan het niet meer zo gauw overzien. Je zult dan maar in tijdnood zitten... **36. De2**. Wit biedt voor de derde keer in zeven zetten dameruïl aan. **36...Te3**. Hoe vaak zien we zo'n stelling nou? Straat schrijft treffend dat secondanten en toeschouwers zo langzamerhand volkomen wild waren geworden. Anders ik wel. Wat denkt u, wat wordt wits reactie? Wat zou u doen? (zie stelling rechts)

37. Pc3 Txe2+, 38. Pxe2 Dh4+, 39. Kd2 Dg5+. Dubbele aanval! "Schaken is de dubbele aanval" is een beroemde uitspraak en ik vind dat een hele mooie.

40. Kc2 Te8. (zie diagram links)

Ik zou hier 40...Dxh6 verwachten, maar dan volgt het vileine tussenschaakje 41. Lxe5+ waarna Tb8 en Pc7 aangevallen blijven.

41. Txh7+! Wit offert de kwaliteit en beperkt daarmee de schade. En wat moet hij anders? Het lijkt op een wanhoopszet door een desperado waarmee weliswaar materiaalverlies wordt geleden, maar tegelijkertijd in de val nog zoveel mogelijk materiaal van de tegenstander wordt meegenomen.

Maar er is een dieper liggend motief dat ik pas later ontdekte. **41... Kxh7, 42. Lxc7.** Wit wint nu namelijk het tweede paard voor zijn toren terug en wint daarmee de kleine kwaliteit. **42...Dg2.** Op dit moment werd de partij afgebroken. Eindelijk even op adem komen. Tot dusver vind ik het een enerverend gevecht. Men trekt zich terug. Wie heeft de beste kaarten? Pardon: wie staat beter? (zie diagram links)

43. Td2 De4+, 44. Kb2! Dxc4. Zwart wint de pion terug en heeft nu drie lichte stukken voor zijn dame. Maar is dat voldoende? Vaak wel. En allebei zijn negen punten waard, als u in die termen wilt denken. Dus remise? **45. Pc3! e4.** Op weg naar promotie. **46. Te2 e3, 47. Le5 Dd3, 48. Kb3! h4.** De witte h-pion wordt vastgelegd en de zwarte komt dichterbij zijn promotieveld. **49. Te1 Dd2, 50. Te2 Dd3.** Hier zou wit naar

herhaling van zetten en remise toe kunnen werken, maar hij speelt op winst. Is dat reëel? Wit heeft een plan: **51. Lc7! Df5, 52. Pd4 Dxh3.** Zwart heeft nu twee vrijpionnen. Welke gaat als eerste promoveren? **53. d6.** Ook op weg naar promotie. Wit denkt: *“Wat zwart kan, kan ik ook!”* Wordt het een pionnenrace? (zie diagram rechts)

Ik vind dit trouwens altijd een mooi voorbeeld van vanzelfsprekende samenwerking: de loper en de pion dekken elkaar. En wit kan wachten tot de tijd rijp is om de vrijpion verder op te spelen. **53...Kg6, 54. Pd5.** Oppermachtig! Vanuit het centrum bestrijken paarden de beste velden. Ze worden niet gedekt, maar wie doet ze wat? **54...Kf7, 55. Kc3 Te4, 56. Kd3 Dg4, 57. Pc6.** Dit vind ik een geweldige zet die me ergens aan 33. Lxc5 doet denken. Met 32. Pc6 stond het witte paard daar trouwens ook al zo sterk. **57...Df5, 58. Pxe3!** De vrije e-pion gaat eraan. **58...Dh7, 59. Tf2+ Tf4+.** Nu wel aftrekschaak. **60. Ke2 Txf2+, 61. Kxf2.** Torenruil. En let u nu op de manoeuvres van de paarden. **61... Ke6, 62. Pd4+ Kd7, 63. Pf3.** Beschermt de koning en valt pion h4 aan. **Dg7, 64. Pc4 Dc3, 65. Pfe5+.** Schaak! (zie diagram links)

Volgens mij is dit de beslissende zet. De paarden dekken elkaar en ze komen hierna niet meer van hun plaats. Maar waarom zouden ze ook? Ze staan fantastisch. **65...Ke6, 66. d7.** De zwarte koning is van zijn blokkadeveld verdreven en de vrijpion kan verder op weg richting promotie. En de strijd is gestreden. Zwart geeft nog wat hopeloze schaakjes, maar beseft dat het ge-

daan is. **66...Dg3+, 67. Ke2 Dg2+, 68. Kd3 Df1+, 69. Kc2 Df5+, 70. Kb2 Df2+, 71. Ka3 Dg3+, 72. Ka4 Dc3, 73. d8: D.** Promotie tot dame. Wit staat drie stukken voor. En zwart geeft op: **1-0.** (zie diagram rechts)

Misschien kende u de partij al; het is er zeker een die je een keer gezien moet hebben. En daarna in de herhaling. Net zoals je vaker kunt genieten van een ander soort kunstwerk: een muziekstuk, een schilderij, een mooi doelpunt. En als u hem nog niet kende, dan is het een mooie eerste gelegenheid.

Ik vind dit een mooie partij. Om van te smullen. Alles zit er in: kansen en dreigingen over en weer, manoeuvres en positioneel spel, gevecht om ruimte, aangeboden-, geweigerde- en gedwongen ruil, tactiekjes als een kwaliteitsoffer, een dubbele aanval, schaakjes, vrijpionnen, promotie en nog veel meer. Hier zijn ware meesters aan het werk. Deze buitengewone partij is alweer van even geleden, maar dat neemt het bijzondere karakter ervan niet weg. De ene dag schaak je noodgedwongen alleen nog maar online, de andere dag stuit je op een oudere, zeldzaam spannende partij die schittert door ideeën, lef, creativiteit en agressief spel. Ik hoop dat u er ook van genoten heeft.

Alleen al de naam van de opening intrigeert me: Benoni. Dat klinkt als een figuur uit een Star Wars film. Maar dat blijkt bij navraag Obi-Wan Kenobi te zijn.

Ik noteer de bijzondere schaakzet *en passant* hier enkele keren voluit, omdat die in deze partij maar liefst twee keer voorkomt. Ik vermoed dat dat op zich al vrij uniek is. Dat komt door de ver naar voren geschoven witte pionnen op a5 en g5. Eerst zien we op de damevleugel 12. axb6 e.p. en dan 17. gxf6 e.p. op de koningsvleugel. Zwart probeert beide keren de omsingeling te doorbreken en bewegingsruimte te winnen. Dat lukt redelijk, maar het resultaat is ook dat hij drie pionneilandjes krijgt die kwetsbaar worden. Wit maakt van beide mogelijkheden gebruik, maar laat de eerste optie 4. dxe6 e.p. wijselijk schieten. Wijselijk, temeer omdat die pion met 34. Lxd6!? een vrijpion werd, een steunpunt voor zijn dekking Lc7 en tenslotte wit de winst bezorgde. Maar ja, voorziet dat allemaal maar eens op zet 4.

Heeft u ook geconstateerd hoe goed en soepel de drie lichte witte stukken samenwerken rond en in het centrum? Om jaloers op te worden. Ik denk dat we kunnen vaststellen dat de zwarte dame ze door hun activiteit en mobiliteit met als resultaat dominantie niet aan kan. Zelfs hulp van de koning redt zwart niet. En de zwarte h-pion is nog lang niet in de buurt van promotie.

Opvallend vind ik verder de route die de witte koning aflegt. In 14 zetten vlucht hij eerst voor de aanval, dan helpt hij actief mee met verdedigen en tenslotte brengt hij zich definitief in veiligheid om te kunnen winnen: Ke1-d2-c2-b2-b3-c3-d3-e2xf2-e2-d3-c2-b2-a3-a4.

Maar dat is niet de enige waardevolle statistiek. Wat te denken van de beweeglijkheid van het andere respectievelijke belangrijke materiaal dat op het slagveld overblijft? Ik begin met de afgelegde wegen van wits lichte stukken:

Het damepaard: Pb1-c3-a2-c3xe2-c3-d5xe3-c4. Dat zijn acht zetten.

Het koningspaard: Pg1-e2-c1-b3-a5-c6-d4-c6-d4-f3-e5+. Dat zijn tien zetten.

En dan de zwartveldige loper: Lc1-g3-e3xc5xd6xc7-e5-c7. Zeven zetten.

Ter vergelijking de routeplanner van de zwarte dame: Dd8-f6-f3xe4-f4-e4+h4+g5+g2-e4+xc4-d3-d2-d3-f5xh3-g4-f5-h7-g7-c3-g3+g2+f1+f5+f2+g3+c3. En toen was de dame na 27 zetten uitgeteld. Na twee zetten meer dan wits lichte stukken samen. Maar ze sloeg maar twee keer, wit vijf keer. En waar hebben haar tien schaakjes toe geleid? Je zou kunnen concluderen dat wits lichte stukken efficiënter speelden met een groter rendement dan de dame in haar eentje. Het is een economische kijk van een leek op het schaakspel. Probeer tijdens het spel maar eens zo te kijken en je spel erdoor te laten bepalen.

Dan even iets over de spelers. Over Najdorf is veel informatie te vinden, dus daar laat ik het even bij. De mooie Vlaamse website schaken-brabo.blogspot.com van een Fide-meester vermeldt het volgende over zijn tegenstander. Ik citeer: Fuderer is een "typisch wonderkind". Hij is goed in wiskunde, muziek en schaken. Hij kan beschouwd worden als één van de meest talentvolle Joegoslavische spelers ooit. Fuderer werd gezien als een nieuwe Morphy, nog voor er sprake was van Tal. Zijn aanvallen waren spectaculair, verrassend, verzengend, stormachtig. Maar hij was net iets te onregelmatig om wereldtop te blijven. (...) Fuderers kansen zijn prima na zijn sterke start, extra gekleurd door fantastische partijen, waarvan deze tegen Najdorf nog altijd het naspelen meer dan waard is. Het commentaar in De Volkskrant (waarvoor Straat dus schreef, ce) is even enthousiast: *"In een nooit vertoonde stelling rokeerde Najdorf naar de open lucht aan zijn koningskant, die men geen vleugel meer kon noemen. Fuderer bleef met zijn koning staan waar hij stond en was ijverig overal tegelijk in de weer: in het centrum, op de vleugels, en op de basislijn. Najdorf offerde een pion en Fuderer offerde er een terug. Najdorf offerde nog een pion en Fuderer offerde een loper. Najdorf offerde ook een loper, en Fuderer, die zich niet wou laten kennen, offerde een dame."*

Wat zegt Straat zelf over Fuderer? Hij noemt hem de nieuwe Aljechin! En hij noemt deze partij uit 1955 een heksenketel met wilde kolkingen, welke die twee op het vuur hadden gezet. En Straat analyseert de wilde kolkingen ervan vrijwel per zet. Dat vind ik altijd fijn. Straat citeert een Zweeds blad dat verklaarde dat de toeschouwers op het kritieke moment niets van de verwarde massa hadden begrepen en de spelers nog minder. De stelling was bij het afbreken ongekend ingewikkeld, schrijft hij. De door Najdorf na de spelhervatting gekozen remisevariant werd door Fuderer ontkracht. Hij vindt de partij zonder twijfel een der tintelendste ooit gespeeld. Straat concludeert tot een nog nooit vertoonde partij, waarin écht geschaakt is, waar de stukken eraf vlogen. Najdorf verdient ook een complimentje, maar allereerst wil men natuurlijk op Fuderer een lofliedje zingen. Wat kan Mr. Straat toch mooi schrijven!

Tot zover over de spelers. Dan tot slot enkele commentaren van schaakliefhebbers over de partij op Chessgames:

Sem: Wat een ongeloofelijk gevecht. De spelers zullen wel buiten adem geraakt zijn.

Jerry: Wow! Deze partij was extreem positioneel en veranderde toen ineens in wilde berekeningen met een onevenwichtig eindspel.

Garech: Hele leuke partij. Zulke onevenwichtige gevechten zijn altijd interessant.

Kevin86: Drie stukken kunnen meestal een dame afhouden, maar nu winnen ze.

Scormus: Ik heb bokstittelgevechten gezien die minder opwindend waren.

MarbleSkull: Een constante tactiekoefening door beide spelers in een grootse partij.

Morphishine: Een fascinerende partij waarin zwart slordig speelde. (Er zijn ook commentaren die zwart remisekansen en zelfs simpele winst toedichten, ce).

RookFile: Complexe partij. Ik weet zeker dat Najdorf wilde winnen. In een partij als deze kom je er niet met vage algemeenheden. Je zult je hoofd over elke zet moeten breken en zoveel mogelijk moeten rekenen.

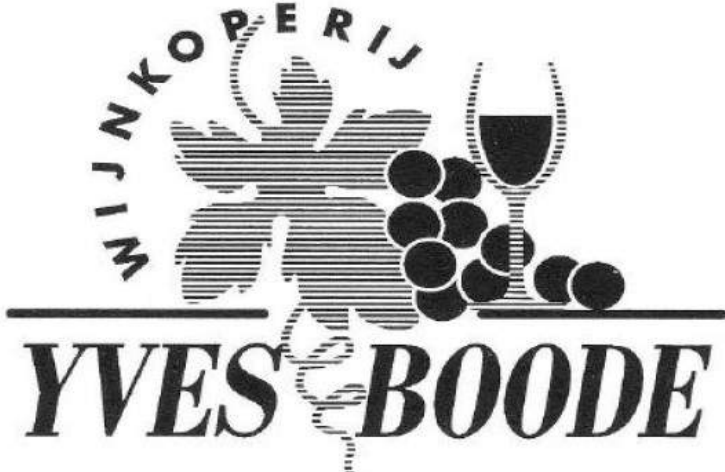
JMay: Hij deed me denken aan een nachtmerrie.

Laten we hopen dat onze huidige nachtmerrie snel voorbij is. Tot na corona!

Bronnen:

- *Mr. E. Straat: Praatschaak 2, Avonturen van een kiebitz, 1956, p. 24 evenals het artikel met analyse in kwestie: Koude en hete oorlog, p. 148-152*
- Wikipedia
- Google en Google Maps
- chessgames.com/perl/chessgame?gid=1101365
- pijpersh.home.xs4all.nl/index.html?page=https://pijpersh.home.xs4all.nl/nl/schaakrecht/pdg/schaakrecht_pieter_02.html
- schaken-brabo.blogspot.com/2019/10/13-andrija-fuderer.html
- SMB.nl, Openingen database

(advertentie)

WIJNKOPERIJ

YVES & BOODE

Wijnen uit vele landen

Uitgebreid assortiment gedistilleerd

Meer dan 200 whisky's

Relatiegeschenken op maat

STEENSTRAAT 28 • ARNHEM • TELEFOON 026-351 56 81

(advertentie)

Steenstraat 96
tel/ fax 026 4453603
- Arnhem -

Uw Fleurop bloemist

**BLOEMSIERKUNST
FUTURA**

(advertentie)

*Ambachtelijk Italiaans ijs
Dagelijks vers bereid
Volgens oud Italiaans recept*

**Steenstraat 15
6828 CA Arnhem**

**GILDE
STADSWANDELING
ARNHEM**

**MET EEN GILDE-GIDS LEER JE
ARNHEM PAS ECHT KENNEN!**

www.wandeleninarnhem.nl

BI
NN
EN

Maassen**vandenBrink**Velp
Tapijt - Gordijnen - Zonwering - Bedden

THUIS IN DAG EN NACHT

Laat je adviseren,
inspireren en verrassen!